

สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนสาขางานยานยนต์
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพนครนายก

บทคัดย่อ
ของ
ชัยมงคล จำรูญ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มีนาคม 2548

ชัยมงคล จำรูญ. (2548). สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพนครนายก. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานี.

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสาเหตุการออกกลางคัน ของนักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพนครนายก วิธีการศึกษาวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร โดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือ วารสาร บทความ รายงานการวิจัย สามารถกำหนดกรอบที่จะศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนใน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคม 2) ด้านลักษณะครอบครัว 3) ด้านลักษณะนักเรียน 4) ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน 5) ด้านลักษณะครู 6) ด้านวิธีการสอนของครู 7) ด้านการจัดการเรียนการสอน

2. ศึกษาภาคสนาม โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และแบบไม่มีโครงสร้าง กับนักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพนครนายก ที่ออกกลางคัน จำนวน 20 คน เพื่อนำมาสรุปเป็นประเด็น สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของผู้ให้สัมภาษณ์ ใน 7 ด้าน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน

ผลการศึกษารูปได้ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพนครนายก พบว่า สาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียนที่สำคัญและเป็นปัญหามาก ได้แก่ ด้านลักษณะนักเรียน รองลงมา ด้านลักษณะครู และด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านลักษณะครอบครัว ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านวิธีการสอนของครู ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน พบว่า สาเหตุการออกกลางคันตามความคิดเห็นของนักเรียนที่สำคัญและเป็นปัญหามาก ได้แก่ การคบเพื่อน มีเหตุก่อการทะเลาะวิวาท และชักชวนเล่นเกม รองลงมา การถูกลงโทษอย่างรุนแรง การเดินทางมาวิทยาลัย การติดต่อขอซ่อมของงานทะเบียน ขาดค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียน ขาดผู้นำครอบครัว สุขภาพร่างกายไม่ดี บิดามารดาทะเลาะเบาะแว้งกัน และเรียนไม่ทันเพื่อน ตามลำดับ

THE CAUSES OF COLLEGE DROPOUTS OF AUTO-MECHANIC TRADE STUDENTS
AT THE VOCATIONAL CERTIFICATE LEVEL, NAKORNNAYOK INDUSTRIAL
AND COMMUNITY EDUCATION COLLEGE

AN ABSTRACT
BY
CHAIMONGKOL JUMROON

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University
March 2005

Chaimongkol Jumroon. (2005). *The Causes of College Dropouts of Auto-mechanic Trade Students at the Vocational Certificate Level, Nakhonnayok Industrial and Community Education College*. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor : Lect. Dr. Marasri Suthaniti.

The propose of this study was to study the causes of college dropouts of auto-mechanic students at the vocational certificate level, Nakhonnayok Industrial and Community Education College. The study was implemented in 2 sections:

1. *A Study of related literature*. Books, periodicals, research reports, and theses were studied which enabled the identification of the conceptual framework for studying the causes of school dropouts in 7 aspects: 1) socioeconomic conditions, 2) family characteristics, 3) student characteristics, 4) learning environment, 5) teacher characteristics, 6) teaching techniques, and 7) learning and teaching implementations.

2. *A field study*. A field study was conducted, using a semi-structured and nonstructured interview methods for the data collection from 20 former students who dropped out of the College. The issues related to the dropouts were concluded and presented in 2 sections which were the major results of the study as follows.

Section 1 Data related to the causes of the college dropouts in the 7 aspects. It was found that the major causes and most important problems concerning the college dropouts were student characteristics, teacher characteristics, learning environment, socioeconomic conditions, family characteristics, learning and teaching implementations, and teaching techniques respectively.

Section 2 interviewees' opinions concerning the causes of college dropouts were: sticking with friend, involving quarrel, and attracting to play game followed by experiencing severe punishment, travelling to college problem, experiencing difficulties in contact registrar, lack of learning fees, lack of family leader, bad physical health, parents' quarrel, and being unable to keep up learning with friends respectively.

สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนสาขางานยานยนต์
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพนครนายก

สารนิพนธ์
ของ
ชัยมงคล จำรูญ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มีนาคม 2548

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานี)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

คณะกรรมการสอบ

.....
(อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานี)

ประธาน

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.ไพบุลย์ อ่อนมั่ง)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ชูชาติ)
วันที่.....เดือน มีนาคม พ.ศ. 2548

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ ดร. มารศรี สุธานี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร. ไพบูลย์ อ่อนมั่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ตันท์เจริญรัตน์ ในการให้คำปรึกษาการจัดทำสารนิพนธ์เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร. ไพบูลย์ อ่อนมั่ง ดร. เนติวิษ ศรีพานิช ที่ได้ช่วยเหลือให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ขอขอบพระคุณ คณะผู้บริหารของวิทยาลัยการอาชีพนครนายก อาจารย์ศิริ จันบำรุง ร้อยตรีสุวัชร ไตรเดช อาจารย์เกษมสันต์ บุรณศรี อาจารย์ชาญวิทย์ สัทธาวรกุล อาจารย์อุดม ช่อโต ที่กรุณาสับสนุนในการศึกษา ตลอดจนคณาจารย์วิทยาลัยการอาชีพนครนายก ที่ได้ช่วยเหลือและให้กำลังใจในการศึกษาเสมอมา

ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ โดยการปฏิบัติการภาคสนามจาก คุณสุภาภรณ์ ชาวภักดี และนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณในความอนุเคราะห์และการให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

บุคคลสำคัญยิ่งที่ให้กำลังใจและสอบถามด้วยความห่วงใยอยู่เสมอ คือ คุณพ่อเชาว์ จำรูญ คุณแม่ละออ จำรูญ ซึ่งเป็นที่รักเคารพยิ่งและคุณอุไรวรรณ เมือกพิพัฒน์ ซึ่งเป็นน้องสาวผู้ห่วงใยที่เสียสละให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนจนสามารถมีวันนี้ได้ รวมทั้งคุณจรรวรรณ จำรูญ น้องเก๋ น้องเจ๋ง และน้องเนียบ ที่ให้กำลังใจจนเป็นพลังผลักดันสู่ความสำเร็จ

ชัยมงคล จำรูญ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของงานวิจัย.....	5
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
การอาชีวศึกษา.....	9
ความหมายของการอาชีวศึกษา.....	9
ความสำคัญของการอาชีวศึกษา.....	10
วิทยาลัยการอาชีพนครนายก.....	11
ประวัติการจัดตั้ง ที่ตั้ง เนื้อที่.....	11
การจัดการศึกษาในปัจจุบัน.....	11
ความแตกต่างของการจัดการศึกษาระบบปกติและระบบทวิภาคี.....	13
สภาพปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน.....	17
การออกกลางคัน.....	18
ความหมายของการออกกลางคัน.....	19
ทฤษฎีระบบกับการออกกลางคัน.....	19
สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน.....	21
สภาพเศรษฐกิจและสังคม.....	21
ลักษณะครอบครัว.....	23
ลักษณะของนักเรียน.....	31
สภาพแวดล้อมทางการเรียน.....	39
ลักษณะครู.....	49
วิธีการสอนของครู.....	54
การจัดการเรียนการสอน.....	56

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2(ต่อ) งานวิจัยภายในประเทศ.....	65
งานวิจัยต่างประเทศ.....	69
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	72
วิธีศึกษาวิจัย.....	72
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	72
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	73
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	74
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคัน	76
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน..	100
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	106
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	106
วิธีดำเนินการวิจัย.....	106
สรุปผลการศึกษา.....	107
การอภิปรายผล.....	109
ข้อเสนอแนะ.....	117
บรรณานุกรม.....	119
ภาคผนวก.....	127
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	155

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การเปรียบเทียบการจัดการศึกษาระบบปกติกับระบบทวิภาคี.....	15
2 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพนครนายกที่ออกกลางคันในปีการศึกษา 2543 ,2544และ 2545..	18
3 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านเศรษฐกิจและสังคม เกี่ยวกับอาชีพของผู้ปกครอง.....	77
4 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านเศรษฐกิจและสังคม เกี่ยวกับรายได้ของครอบครัว.....	78
5 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านเศรษฐกิจและสังคม เกี่ยวกับปัญหาค่าใช้จ่ายในการเรียน.....	79
6 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านเศรษฐกิจและสังคม เกี่ยวกับการบริการสาธารณสุขในชุมชน.....	80
7 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านเศรษฐกิจและสังคม เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่นักเรียนอาศัยอยู่.....	81
8 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะครอบครัว เกี่ยวกับระดับการศึกษาของบิดามารดา หรือ ผู้ปกครอง.....	82
9 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะครอบครัว เกี่ยวกับจำนวนสมาชิกในครอบครัว.....	83
10 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะครอบครัว เกี่ยวกับสถานภาพของครอบครัว.....	84
11 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะครอบครัว เกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา หรือระหว่างผู้ปกครอง.....	84
12 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคันในด้านลักษณะครอบครัว เกี่ยวกับ ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ผู้ปกครอง กับนักเรียนที่ออกกลางคัน...	85
13 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะนักเรียน เกี่ยวกับปัญหาด้านสติปัญญา (สมอง).....	86
14 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะนักเรียน เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพทางร่างกาย.....	87
15 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะนักเรียน เกี่ยวกับปัญหาด้าน ความถนัด ความสนใจ และทัศนคติต่อวิชาชีพที่เลือกเรียน..	87

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
16 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะนักเรียน เกี่ยวกับการปรับตัวในโรงเรียน.....	88
17 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะนักเรียน เกี่ยวกับลักษณะการคบเพื่อนของนักเรียน.....	88
18 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะนักเรียน เกี่ยวกับปัญหาด้านยาเสพติด.....	89
19 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะนักเรียน เกี่ยวกับปัญหาการทะเลาะวิวาท.....	90
20 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะนักเรียน เกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ.....	90
21 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน เกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้ แสงสว่างเพอร์นิเจอร์ รวมถึงบริเวณสถานที่ ในการทำกิจกรรมต่างๆ.....	91
22 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน เกี่ยวกับ สภาพบรรยากาศในห้องเรียน.....	91
23 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน เกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับกลุ่มเพื่อน.....	92
24 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน เกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู – อาจารย์.....	92
25 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน เกี่ยวกับ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของวิทยาลัย.....	93
26 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะครู เกี่ยวกับลักษณะของครูผู้สอน.....	93
27 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านวิธีการสอนของครู เกี่ยวกับวิธีการสอนของครู.....	94
28 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านการจัดการเรียนการสอน เกี่ยวกับ การจัดการเรียนของวิทยาลัย.....	94
29 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านการจัดการเรียนการสอน เกี่ยวกับ การจัดตารางสอนของวิทยาลัย.....	95

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
30 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านการจัดการเรียนการสอน เกี่ยวกับ การจัดครูเข้าสอนของวิทยาลัย.....	95
31 จำนวน ร้อยละ ข้อมูลการออกกลางคันของนักเรียนในด้านการจัดการเรียนการสอน เกี่ยวกับการจัดสอนซ่อมเสริมของวิทยาลัย.....	96
32 ลำดับความสำคัญของสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนจากการสัมภาษณ์.....	97
33 ข้อมูลสาเหตุการออกกลางคันตามความคิดเห็นของนักเรียน จากการสัมภาษณ์.....	99

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ทฤษฎีประสมประสานเกี่ยวกับพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม.....	41
2 โมเดล I - E- O สำหรับศึกษาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา.....	43

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

วิกฤตเศรษฐกิจตั้งแต่ปี 2540-2541 ทำให้เศรษฐกิจของประเทศไทยตกต่ำควบคู่ไปกับภาวะของแพง ธุรกรรมล้มละลาย การเลิกจ้างงาน การลดเงินเดือน ภาครัฐบาลเก็บภาษีได้น้อยลง มีการตัดงบประมาณ ฯลฯ ส่งผลให้มีผลกระทบต่อการศึกษา ทั้งในด้านที่ภาครัฐต้องตัดทอนงบประมาณด้านการศึกษา พ่อแม่ผู้ปกครองที่ตกงานและยากจนลง เป็นเหตุให้ประสบความยากลำบากในการส่งลูกหลานเรียนต่อ เป็นผลให้จำนวนนักเรียนและนักศึกษา ที่สมัครเข้าเรียนใหม่ในปีการศึกษา 2541 ลดลง การออกกลางคันและการไม่ได้เรียนต่อมีเพิ่มมากขึ้น ในด้านสังคมก่อให้เกิดปัญหาความรุนแรงด้านเกี่ยวกับอาชญากรรม การแพร่ระบาดของยาเสพติด การทุจริตฉ้อฉล เกิดความตึงเครียดและเหตุฆ่า มากยิ่งขึ้น ส่งผลกระทบต่อบุคคลในวงการศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม การจัดการศึกษามีส่วนสัมพันธ์กับเศรษฐกิจ เพราะเป็นการลงทุนเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นการลงทุนที่ไม่สามารถมองเห็นอย่างชัดเจนเหมือนการลงทุนด้านอื่นๆ (วิทยากร เชียงกุล. 2542 :11)

การลงทุนการศึกษาดังกล่าวข้างต้นต้องใช้งบประมาณมาก โดยเฉพาะการศึกษาเกี่ยวกับด้านงานอาชีพหรืออาชีวศึกษา ต้องใช้งบประมาณในการจัดซื้อเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ ที่ใช้ฝึกหัดตามบทเรียนหรือใบงานเป็นจำนวนมาก เมื่อสำเร็จตามหลักสูตรสามารถประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ผู้ปกครองนักเรียนตลอดจนครูอาจารย์ต่างชื่นชมในความสำเร็จนั้น หากไม่สำเร็จตามหลักสูตร อาจถือว่าการจัดการลงทุนระดับนั้นไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้ที่อยู่เบื้องหลังการลงทุนทุกคนต้องผิดหวังสิ่งที่ตามมาคือความสูญเปล่าทางการศึกษา ซึ่งในแต่ละปีต้องสูญเสียเป็นเงินไม่น้อย หากคิดเป็นความรู้สึกด้านจิตใจแล้วอาจประมาณค่ามิได้ ความสูญเปล่าทางการศึกษาที่เห็นได้ชัดเจนอย่างหนึ่งคือการออกกลางคัน ทั้งๆที่นักเรียนต้องการจะศึกษาให้สำเร็จตามหลักสูตรระดับนั้น แต่เพราะความจำเป็นด้านต่างๆ มีส่วนผลักดันให้นักเรียนตัดสินใจออกกลางคัน ซึ่งเป็นภาวะจำยอมนักเรียนที่ไม่สามารถแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ในขณะนั้นได้ นักการศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นพ้องต้องกันว่า สิ่ง que เห็นชัดเจนมากที่สุดในเรื่องความสิ้นเปลืองทางการศึกษา คือความสูญเปล่าทางการศึกษาในลักษณะการออกกลางคัน และนักเรียนที่สอบตกซ้ำชั้น (ศิริชัย กาญจนวสี. 2541 : 1) และนอกจากนั้น นักการศึกษายังได้แสดงความวิตก เกี่ยวกับจำนวนของนักเรียนที่ออกกลางคันและนักเรียนที่สอบตกซ้ำชั้น ซึ่งปรากฏอยู่ทั่วไปในทุกระดับการศึกษา ปรากฏการณ์ดังกล่าวเป็นเครื่องชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนถึงความไร้สมรรถภาพภายในองค์การ ซึ่งความล้มเหลวของการเรียนทั้งสองลักษณะนี้หากปรากฏมากในระบบการศึกษาใด ย่อมแสดงว่าระบบการศึกษานั้น ไม่มีประสิทธิภาพ

ในการผลิตทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นผลเสียต่อการพัฒนาประเทศและความเจริญก้าวหน้าทางสังคม เป็นอันมาก (เบญจมา สุทธะพินธุ. 2536 : 1 ; อ้างอิงจาก Kobes. 1965 : 123-125)

ในปัจจุบันการจัดการศึกษาวิชาชีพอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน แต่เป็นที่ยอมรับกันว่ากรมอาชีวศึกษาเป็นแหล่งผลิตกำลังคนที่สำคัญทั้งแรงงานทั้งฝีมือ แรงงานฝีมือ และช่างเทคนิค หากพิจารณาในแง่ปริมาณแล้วจะเห็นได้ว่า ประมาณร้อยละ 50 ของกำลังคนที่เข้าสู่ตลาดแรงงานในแต่ละปี เป็นผู้สำเร็จจากสถานศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา ด้วยเหตุนี้เองกรมอาชีวศึกษาจึงเปรียบเสมือนแม่บทของการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีประสบการณ์ยาวนานถึง 50 ปี (พ.ศ. 2484 – 2540) มีการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาชีพต่างๆอย่างหลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคต (กองแผนงานกรมอาชีวศึกษา. 2533 : 1-2) โดยการอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาที่แตกต่างจากการศึกษาอื่นโดยทั่วไป ในแง่ที่ว่าเป็นการศึกษาเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานและประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยรวม (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2542 : 49)

กรมอาชีวศึกษา ได้ดำเนินการพัฒนาอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ให้สามารถผลิตกำลังคนได้อย่างสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และการบริการ โดยเน้นให้ความรู้ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม และการปลูกฝังการทำงาน เพื่อประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นสุข พัฒนาผู้เรียนให้มีนิสัยรักการทำงาน มีศรัทธา และมีจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถที่จะทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ พร้อมมีลักษณะที่พึงประสงค์ตรงความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน (แผนพัฒนาอาชีวศึกษาระยะที่ 7. 2535 : 1-3) โดยกรมอาชีวศึกษาได้สร้างศักยภาพของคนทุกคนให้สามารถพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมให้มีความมั่นคง รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโต อย่างมีเสถียรภาพมั่นคงและสมดุล เป็นไปตามตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมุ่งเน้นให้มีคุณภาพเป็นเลิศภายในปี 2550 โดยให้นักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เป็นผู้มีความสุขภาพและพลานามัยดี ทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นผู้มีความสามารถในการใช้ความคิด ใฝ่รู้ และสามารถแสวงหาความรู้ มีความสามารถทั้งวิชาการและวิชาชีพในระดับสากล เพื่อให้เป็นที่ยอมรับและสามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้ (แผนพัฒนาอาชีวศึกษาระยะที่ 8. 2544 : 12-15) และเตรียมความพร้อมที่จะยกระดับทักษะฝีมือของคนไทยให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และสอดคล้องกับโครงสร้างการผลิตและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ทักษะชีวิต กับความรู้พื้นฐาน สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและการฝึกอบรมกับสถานประกอบการ รวมถึงการจัดการฝึกอบรมเพิ่มเติมให้กับผู้ที่กำลังทำงานอยู่ในสถานประกอบการในสาขาต่างๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพแรงงานให้มีคุณภาพสูง

ขึ้น มีทักษะทันต่อการเปลี่ยนแปลงของการค้าเสรี และนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9. 2544 : 42-44)

อย่างไรก็ตามแม้รัฐได้พยายามจัดการศึกษาให้กับประชาชนอย่างที่ดีสุดแล้ว ปรากฏว่าผู้สำเร็จการศึกษาบางส่วนไม่มีงานทำ มีปัญหาการเรียนซ้ำชั้น การออกกลางคัน ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดการไม่คุ้มกับการลงทุน หรือที่เรียกว่า "ความสูญเปล่าทางการศึกษา" (Education Wastage) ความสูญเปล่าเป็น ศัพท์ทางเศรษฐศาสตร์ ซึ่งนำมาใช้ในทางการศึกษา อันหมายถึง ความล้มเหลวที่ทำให้ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของระบบการศึกษา ซึ่งจะมีค่าที่เกี่ยวข้องอีก 2 ค่า คือ การซ้ำชั้น (repetition) และการออกกลางคัน (dropout) (UNESCO. 1980 : 13)

การออกกลางคันเป็นตัววัดการพัฒนาประเทศได้ตัวหนึ่ง กล่าวคือสัดส่วนของผู้ออกกลางคันในประเทศที่กำลังพัฒนา มีอัตราส่วนมากกว่าประเทศที่พัฒนา เช่น ประเทศในแถบลาตินอเมริกา มีสัดส่วนของนักเรียนในชั้นประถมศึกษา ที่ออกจากการศึกษาก่อนที่จะสำเร็จการศึกษามีสูงโดยเฉลี่ยถึงร้อยละ 60 ประเทศในแถบแอฟริกาและเอเชีย มีสัดส่วนโดยเฉลี่ยของผู้ที่ออกกลางคันสูงประมาณร้อยละ 54 และ 20 ตามลำดับ สำหรับในระดับมัธยมศึกษา สัดส่วนของนักเรียนที่ต้องออกไปจากการศึกษาก่อนที่จะสำเร็จการศึกษามีต่ำกว่าในระดับประถมศึกษา คือประเทศในแถบแอฟริกา ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 41.9 ในแถบลาตินอเมริกาและแถบเอเชีย มีสัดส่วนประมาณถึงร้อยละ 18 ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วในแถบยุโรปจะมีเพียงร้อยละ 11.4 เท่านั้น (จรินทร์ เทศวานิช. 2527 : 107-108)

นอกจากการออกกลางคัน จะเป็นตัวชี้วัดความเป็นประเทศพัฒนาหรือไม่พัฒนาแล้ว การออกกลางคันโดยตัวของมันเอง ยังเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอีกด้วย คือในแง่ความล้มเหลวในการให้การศึกษาขั้นพื้นฐาน การกำจัดการไม่รู้หนังสือและความเท่าเทียมกันในโอกาสทางการศึกษาที่รัฐพึงมีให้กับประชาชน (UNESCO. 1980 : 7) กล่าวคือการมีอัตรานักเรียนที่ตกซ้ำชั้นและออกกลางคันสูงหรือค่อนข้างสูง นอกจากจะเสียหายในแง่งบประมาณส่วนรวมแล้ว ยังก่อให้เกิดผลเสียหายต่อตัวนักเรียนซึ่งเป็นทรัพยากรของชาติทั้งในเรื่องของการตัดโอกาสในการศึกษา การพัฒนาตนเอง รวมถึงการสร้างทัศนคติในทางลบต่อการเรียนรู้ และจากข้อมูลการศึกษาแห่งชาติปีการศึกษา 2538 - 2540 พบว่าอัตราการออกกลางคันของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยอยู่ในเกณฑ์สูง เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 13.36 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 16.15 และโดยเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมปลายสายอาชีพศึกษา ซึ่งมีนักเรียนที่เรียนไม่สำเร็จสูงถึงร้อยละ 28.03 นับเป็นผลเสียหายต่อการพัฒนาคนมาก หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการศึกษา ยังให้ความสำคัญกับปัญหานี้น้อยเกินไป ควรจะได้มีการวิจัยอย่างเจาะลึกและเชื่อมโยงกับปัจจัยต่างๆ อย่างเป็นองค์รวม รวมทั้งจะต้องช่วยกันขบคิดหาทางลดอัตรานักเรียนสอบตกซ้ำชั้น การออกกลางคัน และไม่เรียนต่อ โดยเร่งด่วนอย่างเอาจริงเอาจัง ไม่อย่างนั้นแล้วนโยบายที่จะให้เด็กไทยทุกคนได้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

12 ปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายภายในปี พ.ศ. 2545 ย่อมไม่สามารถที่จะครอบคลุมเด็กส่วนใหญ่ได้ (วิทยากร เชียงกูล. 2542 : 73-79) นักเรียนที่ออกกลางคันเหล่านั้นย่อมได้รับความกระทบกระเทือนด้านจิตใจ สถานภาพเขาไม่มั่นคง เป็นผู้มีปัญหาทางด้านจิตใจและอารมณ์ เมื่อเกิดความว้าวุ่นหรือไม่สบายใจ อับอายหรือท้อใจ เนื่องจากไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนก็จะทำให้แสดงออกในทางอื่น เช่น หนีโรงเรียน ประพฤติตนในทางที่เสื่อมเสีย ดิตยาเสพติด เที่ยวเตร่ และในที่สุดก็ต้องออกจากโรงเรียน กลายเป็นปัญหาสังคมต่อไป (อำภา บุญช่วย. 2537 :81)

จากการสำรวจข้อมูล การออกกลางคันของนักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีวพนครนายก พบว่า อัตราการออกกลางคันของนักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับ ปวช. มีอัตราการออกกลางคันสูงในแต่ละปีการศึกษา โดยในปีการศึกษา 2543 – 2545 จำนวนนักเรียนแรกเข้าทั้งหมด 200 คน ออกกลางคันจำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 44.50 โดยนักเรียนดังกล่าวพ้นสภาพของนักเรียนเพราะขาดเรียนนานโดยที่ไม่แจ้งเหตุ และลาออก (งานทะเบียน วิทยาลัยการอาชีวพนครนายก. 2546 : 6) การออกกลางคันของนักเรียนนี้ไม่ว่าจะเกิดขึ้นกับการศึกษาในระดับใดก็ตาม หากมองในแง่การจัดการศึกษาแล้ว ย่อมถือได้ว่าเป็นความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาอีกทางหนึ่ง หากเกิดขึ้นมากในการศึกษาระดับใดแล้ว ย่อมแสดงให้เห็นได้ว่าการจัดการศึกษายังขาดประสิทธิภาพในการผลิตทรัพยากรมนุษย์ นอกจากทำให้เกิดการสูญเสียเปล่าทางการศึกษาแล้วยังสร้างปัญหากับสถานศึกษาอีกหลายด้าน เช่น การปรับชั้นเรียน การปกครองของสถานศึกษา ชื่อเสียงของสถานศึกษา มาตรฐานคุณภาพทางการศึกษา รวมทั้งความเชื่อถือจากบุคคลภายนอกอีกด้วย จากสาเหตุดังกล่าวนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเพื่อหาสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีวพนครนายก เพื่อผลของการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และนักเรียน ในการปรับปรุงและแก้ไขเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของวิทยาลัยการอาชีวพนครนายกให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสาเหตุการออกกลางคัน ของนักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีวพนครนายก

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีวพนครนายก จะทำให้ทราบว่าการที่นักเรียนสาขางานยานยนต์ของวิทยาลัยการอาชีวพนครนายก ต้องออกกลางคันมาจากสาเหตุใด ซึ่งผลของการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการที่จะใช้เป็นแนวทางที่เหมาะสมในการตัดสินใจ เพื่อวางแผนและกำหนดนโยบายการจัดการศึกษา

การปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางการเรียนของวิทยาลัย และจะเกิดประโยชน์อย่างมากต่อครู-อาจารย์ที่จะสามารถใช้เป็นแนวทาง ในการปรับปรุงคุณลักษณะส่วนตัวและวิธีการสอนให้เหมาะสม โดยการสร้างความพึงพอใจและเข้าใจตัวผู้เรียน รู้จักใช้จิตวิทยาในการสอน และที่สำคัญคือ การนำข้อค้นพบจากงานวิจัยในครั้งนี้ ไปแก้ไขปัญหการออกกลางคันของนักเรียนวิทยาลัยการอาชีพนครนายกให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนสาขางานยานยนต์ระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพนครนายก เข้าเรียนในปีการศึกษา 2543 และ ปีการศึกษา 2544 ที่ออกกลางคัน จำนวน 61 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพนครนายก ที่เข้าเรียนในปีการศึกษา 2543 ออกกลางคันในปี พ.ศ. 2545 และ เข้าเรียนในปีการศึกษา 2544 ออกกลางคันในปี พ.ศ. 2546 ซึ่งมีระยะเวลาศึกษาอยู่ในวิทยาลัยไม่น้อยกว่า 2 ปีการศึกษา และใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบบอกต่อ (Snowball Sampling) โดยอาศัยการแนะนำของผู้ที่ออกกลางคันที่ได้เก็บข้อมูลไปแล้ว และแนะนำผู้ที่ออกกลางคันคนต่อไป เพื่อสัมภาษณ์ถึงสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน จนกว่าการตอบคำถามของกลุ่มตัวอย่างจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 20 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ตัวแปรที่ศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสรุปเป็นนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. **การออกกลางคัน** หมายถึง การที่นักเรียนออกจากวิทยาลัยการอาชีพนครนายก ก่อนที่จะจบหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในขณะที่ยังไม่สำเร็จการศึกษา หรือหยุดการเรียนออกไปก่อนครบเวลาเรียน โดยไม่ใช่สาเหตุอันเนื่องมาจากการย้ายสถานศึกษา
2. **สาเหตุการออกกลางคัน** หมายถึง ลักษณะของปัญหาที่เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนต้องออกกลางคันก่อนสำเร็จการศึกษาใน 7 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคม หมายถึง ลักษณะของสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน อันได้แก่ ภาวะที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ประสบกับปัญหาธุรกิจล้มละลาย ถูกเลิกจ้างงาน ประกอบกิจการขาดทุน ตกงาน หรือรายได้ไม่แน่นอน

2.2 ลักษณะครอบครัว หมายถึง ลักษณะที่พ่อแม่มีสัมพันธภาพที่ไม่ดีต่อกัน รวมถึงพฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อกัน และลูกปฏิบัติต่อพ่อแม่ ได้แก่ ทะเลาะวิวาท เมารุอา เล่นการพนัน หย่าร้างกัน เลี้ยงลูกแบบตามใจไม่มีเหตุผลหรือเข้มงวดเกินไป ขาดความเอาใจใส่ ขาดการพักผ่อนร่วมกัน ขาดการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ขาดความไว้วางใจ ขาดความรักความห่วงใย

2.3 ด้านลักษณะนักเรียน หมายถึง ลักษณะผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษา ซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติสำคัญที่ประกอบด้วย สติปัญญา สุขภาพร่างกายและจิตใจ ความถนัด ความสนใจ และทัศนคติต่ออาชีพ ที่เหมาะสมกับวิชาชีพที่ต้องการจะเรียน เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลง ก่อให้เกิดปัญหา การปรับตัวไม่ได้ในโรงเรียน ปัญหาด้านวิชาการ ความประพฤติ การก่อการทะเลาะวิวาท การคบเพื่อน ยาเสพติด

2.4 ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน หมายถึง ลักษณะของสภาพแวดล้อมซึ่งประกอบด้วย 1) สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านกายภาพ ซึ่งเป็นสภาพต่างๆ ที่มนุษย์ทำขึ้นหรือที่อยู่ตามธรรมชาติ ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้ แสง สี เพอร์นิเจอร์ บริเวณสถานที่ทำกิจกรรม 2) สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านจิตภาพ ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่ส่งผลทางด้านจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด ได้แก่ บรรยากาศในห้องเรียน ความรู้สึกชื่นชม ความน่านับถือ ความสงบเยือกเย็น ความอดกลั้น ความยุติธรรม ความรู้สึกยึดอัด ความไม่พึงพอใจ ไม่พึงปรารถนา ความต้องการหลีกเลี่ยง และ 3) สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านสังคม ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน นักเรียนกับครู ผู้สอน รวมถึง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของวิทยาลัย

2.5 ด้านคุณลักษณะครู หมายถึง ลักษณะของครูมีความรอบรู้ สอนดี มีความรู้ทางวิชาการ มีความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพ มีความชำนาญตรงกับสาขาที่สอน เป็นผู้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม มีความเที่ยงธรรม มีสภาพจิตใจที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส อารมณ์ดี รู้จักควบคุมอารมณ์ มีร่างกายที่แข็งแรง สุขภาพสมบูรณ์ เป็นผู้ตรงต่อเวลา เป็นตัวอย่างที่ดีของนักศึกษา

2.6 ด้านวิธีการสอนของครู หมายถึง ครูใช้วิธีการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียน ให้เรียนด้วยการทำงานเป็นกลุ่มและใช้ความคิดอยู่เสมอ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น มีการใช้สื่อการสอน การเร้าความสนใจก่อนลงมือทำการสอน การเน้นวิชาการ การจูงใจ มีการประเมินผลตลอดเวลา

2.7 ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง หน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องดำเนินการเกี่ยวกับ การจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน อย่างถูกต้องเหมาะสม

3. **นักเรียน** หมายถึง ผู้เรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของวิทยาลัยการอาชีวศึกษานครนายก

กรอบความคิดในการวิจัย

จากแนวคิดของวิธีการเชิงระบบ ซึ่ง สุรนันทน์ เลหพันธ์ (2531 : 39) ที่ได้อธิบายไว้ว่า การดำเนินการบริหารนั้น จะต้องดำเนินการในลักษณะวิธีการเชิงระบบซึ่งประกอบด้วย ตัวป้อน (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) ที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม (Context) ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ที่สามารถส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา ซึ่งตัวป้อน (Input) ในระบบการศึกษานั้นก็คือ องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางการศึกษาที่นำเข้าสู่ระบบ อันได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมของโรงเรียน 2) ลักษณะนักเรียน 3) ลักษณะครู 4) งบประมาณ 5) เทคโนโลยีทางการศึกษา 6) วัตถุประสงค์ของการศึกษา 7) อื่นๆ ตัวป้อนเหล่านี้จะถูกแปรเปลี่ยนโดยกระบวนการขององค์การ (Process) ซึ่งได้แก่ 1) การจัดการศึกษาของวิทยาลัย 2) วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนของครู 3) กระบวนการบริหาร 4) อื่นๆ ให้กลายเป็นผลผลิต (Output) ที่เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะให้เกิดแก่ผู้เรียนใน 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา

ก่อ สวัสดิพานิชย์ (2538 : 19) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า การจัดการศึกษาในทุกๆระดับ เมื่อเกิดความไม่สมบูรณ์ของสภาพแวดล้อมหรือตัวป้อน รวมถึงความผิดพลาดจากกระบวนการ อาจทำให้นักเรียนส่วนหนึ่ง ไม่สามารถผ่านพ้นไปสู่ผลผลิตได้ นักเรียนส่วนนั้นเป็นส่วนที่ตกหล่นของระบบการศึกษานั้นคือ การออกกลางคันของนักเรียน ซึ่งเป็นมูลเหตุหนึ่งของความสูญเปล่าทางการศึกษา

วิทยาลัยการอาชีวศึกษานครนายก เป็นองค์กรทางการศึกษา ซึ่งการดำเนินการบริหารในลักษณะวิธีการเชิงระบบเช่นกัน การที่นักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีวศึกษานครนายก ต้องออกกลางคันก่อนที่จะจบการศึกษานั้น ย่อมเป็นผลมาจากความผิดพลาดในส่วนของตัวป้อน กระบวนการ หรือสภาพแวดล้อม อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งหมด ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษา จากนักการศึกษาและงานวิจัยของหลายท่าน เพื่อหาข้อสรุปถึงสาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียน ซึ่งพบว่า การจัดการศึกษาในทุกๆระดับไม่ว่าจะเป็น ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา หรือระดับอุดมศึกษา ย่อมมีองค์ประกอบอันเป็นสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการเรียนของนักเรียนทั้งสิ้น ซึ่งในเรื่องที่เกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนนี้ กราซดิน (Kazdin. 1985 : 26-28) ได้ระบุองค์ประกอบที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ดังนี้ 1) องค์ประกอบด้านครอบครัว 2) องค์ประกอบด้านสถานศึกษา และ 3) องค์ประกอบด้านบุคคล และจากงานวิจัยของ ดิเรก สุวรรณฤทธิ์ (2534 : 8-14) ที่วิจัยเรื่อง การออกกลางคันของนักเรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ นักเรียนช่างอุตสาหกรรมที่ออกกลางคันนั้น งานวิจัย พบว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง และเป็นสาเหตุต่อการออกกลางคันของนักเรียน ได้แก่ 1) สถานศึกษา

2) ครู-อาจารย์ 3) ทศนคติต่อวิชาชีพ และ4) ผู้ปกครองของนักเรียน ประกอบกับงานวิจัยของ เบญจมา สุธะพินธุ (2536 : 11-20) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สาเหตุการสูญเปล่าทางการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ : กรณีศึกษาของวิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า องค์ประกอบที่เป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน ได้แก่ 1) ผู้เรียน 2) ผู้ปกครอง 3) ผู้สอน และ4) สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และงานวิจัยของ ชวลิต พึ่งโกศา (2539 : 40-42) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครู - อาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกวิชาช่างเชื่อมโลหะ กรมอาชีวศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่เป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน ได้แก่ 1) สถานศึกษา 2) หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ลักษณะของวิชาชีพและผู้เรียน และ 4) นโยบายการรับนักเรียน

จากแนวคิดของทฤษฎีระบบ ประกอบกับแนวคิดจากนักการศึกษาและงานวิจัยของนักวิชาการ ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อสรุป เพื่อเป็นแนวทางในการที่จะศึกษาสาเหตุของการออกกลางคันใน 7 ด้าน ได้แก่

1. ด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคม
2. ด้านลักษณะครอบครัว ✓
3. ด้านลักษณะนักเรียน ✓
4. ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน
5. ด้านลักษณะครู ✓
6. ด้านวิธีการสอนของครู
7. ด้านการจัดการเรียนการสอน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำเสนอเป็นหัวข้อตามลำดับ ดังนี้

1. การอาชีวศึกษา
2. วิทยาลัยการอาชีพพนครนายก
3. การออกกลางคัน
4. สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน
5. งานวิจัยภายในประเทศ
6. งานวิจัยต่างประเทศ

1. การอาชีวศึกษา

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาใน 2 ประเด็น คือ ความหมาย ความสำคัญของการอาชีวศึกษา ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ความหมายของการอาชีวศึกษา

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการอาชีวศึกษาไว้อย่างต่างกัน ดังนี้

เมธี ปิลันธนาพันธ์ (2538 : 47-48) ได้ให้ความหมายของการอาชีวศึกษา ซึ่งหมายถึง การศึกษาเพื่อเตรียมบุคลากรด้านฝีมือ ระดับคุณวุฒิที่ต่ำกว่าปริญญา สำหรับอาชีพหนึ่งหรือกลุ่มอาชีพต่างและงานต่างๆ การอาชีวศึกษาที่จัดในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จะต้องจัดให้มีการศึกษาวิชาพื้นฐานทั่วไป วิชาทฤษฎีสัมพันธ์และฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อฝึกฝนและพัฒนาฝีมือที่ต้องการสำหรับอาชีพใดอาชีพหนึ่ง สัดส่วนของวิชาต่างๆจะแตกต่างกัน แต่ตามปกติแล้วจะต้องเน้นการฝึกภาคปฏิบัติ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 13) ได้ให้ความหมายของการอาชีวศึกษา หมายถึง การศึกษาวิชาชีพต่างๆ ที่อาศัยความรู้ระดับต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา รวมถึงการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เพื่อผลิตกำลังคนตั้งแต่ระดับแรงงานทั่วไป (Unskilled) ไปจนถึงแรงงานฝีมือ (Skilled)

ธีรวุฒิ บุญยโสภณ (2542 : 3) กล่าวว่า การอาชีวศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาเพื่อเตรียมทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ สำหรับอาชีพหนึ่งหรือกลุ่มอาชีพ โดยจัดเป็นกระบวนการการศึกษาที่มุ่งพัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลในด้านทักษะ หรือความชำนาญงาน (Psychomotor

domain) ด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive domain) และด้านเจตคติ (Affective domain) เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพที่ตนเองเลือกเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทัศนาศาสตร์ (2542 : 53) กล่าวว่า การอาชีวศึกษาจะเกี่ยวข้องกับการศึกษาและฝึกอบรมในด้านอาชีพในระดับต่างๆ เพื่อให้ไปประกอบอาชีพหรือไปทำงานตามที่ต้องการได้ เป้าหมายสำคัญอยู่ที่การมีงานทำ มีรายได้ ดังนั้นในกระบวนการบริหารจัดการ จะเน้นในเรื่องการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้สามารถทำงานได้ทันทีเมื่อสำเร็จการศึกษา

จากความหมายของการอาชีวศึกษาดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การศึกษาทางด้านอาชีวศึกษาหมายถึง การศึกษาวิชาชีพที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ โดยเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติผสมผสานกันอย่างเหมาะสม โดยจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสามารถประกอบอาชีพได้ ในลักษณะที่เป็นการประกอบกิจการเองหรือเข้าทำงานในสถานประกอบการในสาขาวิชาชีพต่างๆ ทั้งทางด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การบริการ ที่ได้ศึกษาหรือได้ฝึกปฏิบัติมา

1.2 ความสำคัญของการอาชีวศึกษา

การศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นการสร้างคนเพื่อสร้างความเจริญให้กับประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ปัจจุบันประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ไปสู่การผลิตในภาคอุตสาหกรรม การบริการ และการเกษตรที่ทันสมัย จึงจำเป็นต้องใช้กำลังคนหรือแรงงานที่ได้รับการฝึกฝนเป็นอย่างดี (นิลวรรณ อมรปิยะพงษ์, 2544 : 1) ดังนั้นการจัดการศึกษาด้านอาชีพ เป็นการส่งเสริมและฝึกฝนให้คนออกไปประกอบอาชีพ ตามความถนัดและความสามารถที่แต่ละคนมีอยู่ การอาชีวศึกษาจึงเป็นการใช้พื้นฐานวิชาชีพที่ประกอบไปด้วย การใช้ความรู้และความชำนาญ ในอันที่จะก่อประโยชน์ต่อสังคมและเศรษฐกิจ รวมทั้งรู้จักนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ ภายใต้ความเป็นโลกาภิวัตน์ การที่ประเทศไทยจะแข่งขันกับประเทศอื่นได้นั้น สังคมการอาชีวศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการนำประเทศไทย เข้าสู่การแข่งขันในโลกแห่งฐานความรู้ (มาลี ทักษะกรวงศ์, 2541 : 1)

บรรจง ชูสกุลชาติ (2534 : 9) กล่าวว่า จุดสำคัญในการจัดการอาชีวศึกษา คือ จะต้องเน้นฝึกการทำ อย่าไปเน้นเรื่องความรู้หรือทฤษฎีมากเกินไป การทำมากความรู้จะเกิดขึ้นเอง ไม่ควรเน้นในเรื่องทฤษฎีเพียงอย่างเดียวแต่ควรเน้นปฏิบัติด้วย จึงเห็นได้ว่า การอาชีวศึกษามีความสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างมาก เพราะตราบดีที่มีมนุษย์ยังมีชีวิตอยู่ มนุษย์ต้องมีอาชีพสำหรับการหาเลี้ยงตนเอง ในขณะที่ วิเวก ปางพุฒิพงษ์ (2534 : 9) ได้แสดงทัศนะ ให้เห็นถึงความสำคัญของการอาชีวศึกษาไว้อย่างชัดเจนว่า หากประเทศไทยปรารถนาที่จะพัฒนาเศรษฐกิจและการอุตสาหกรรมของประเทศ ในอัตราที่เหมาะสมกับความต้องการทั้งภายในและภายนอกประเทศและจะสามารถแข่งขันได้ ทั้งทาง

ด้านราคาและคุณภาพ ประารถนาที่จะให้มีการคิดค้นและใช้ทรัพยากรของประเทศอย่างถูกต้องประหยัด และมีประสิทธิภาพ ประารถนาที่จะแก้ปัญหาการว่างงานของคนไทย และประารถนาที่จะให้เยาวชนมีอิสระเสรีที่จะเลือกวิถีชีวิตของตนในการประกอบสัมมาอาชีพ ตามความต้องการและความถนัดของตน แล้วเรามีความจำเป็นมาก ที่จะทำการปรับปรุงและขยายการอาชีวศึกษาของประเทศชนิดแข่งกับเวลา โดยรีบด่วนที่สุด จะเห็นได้จากแผนพัฒนาอาชีวศึกษาระยะที่ 7 พ.ศ. 2535-2539 (กรมอาชีวศึกษา. 2534 : 2-5) มุ่งแก้ปัญหาอุปสรรคที่ผ่านมา ขณะเดียวกันมุ่งเร่งรัดผลิตกำลังคนในสาขาที่ขาดแคลน ที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองในระดับสูง ระดับกลาง และระดับกึ่งฝีมือ ในหลายๆ สาขาวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการขยายการศึกษาวิชาชีพให้กว้างขวาง สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและจัดรูปแบบการให้การศึกษาฝึกอบรมวิชาชีพท้องถิ่นให้มากขึ้น

สรุปได้ว่า การอาชีวศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในการสร้างความเจริญให้กับประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง โดยการผลิตคนเข้าสู่ ภาคอุตสาหกรรม การบริการ และการเกษตร นำพาประเทศเข้าสู่การแข่งขันในโลกแห่งฐานความรู้ สร้างงาน สร้างอาชีพ ตามความถนัดของแต่ละบุคคล ให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน

2. วิทยาลัยการอาชีพนครนายก

2.1 ประวัติการจัดตั้ง ที่ตั้ง เนื้อที่

วิทยาลัยการอาชีพนครนายก จัดตั้งขึ้นเมื่อ วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2524 ตั้งอยู่เลขที่ 88 / 2 หมู่ 8 ถนนสุวรรณศร ตำบลพรหมณี อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยใช้ชื่อว่า ศูนย์ฝึกวิชาชีพ นครนายก มีเนื้อที่ 12 ไร่ 2 งาน และในปี พ.ศ. 2534 ได้รับการยกฐานะเป็นวิทยาลัยการอาชีพ ต่อมาในปี พ.ศ. 2536 ได้รับการบริจาคที่ดินเพิ่มเติมจาก นาย สม หะมณี จำนวน 2 ไร่ 1 งาน 96 ตารางวา ซึ่งทำให้ปัจจุบันมีเนื้อที่รวมเป็น 14 ไร่ 3 งาน 96 ตารางวา (คู่มือนักเรียนวิทยาลัย การอาชีพนครนายก. 2546 : 1)

2.2 การจัดการศึกษาในปัจจุบัน

ปัจจุบันวิทยาลัยการอาชีพนครนายก เปิดทำการสอนหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาเสริมวิชาชีพ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ดังนี้

2.2.1 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เปิดสอน 6 กลุ่มสาขาวิชา 9 สาขางาน คือ

1. สาขาวิชาเครื่องกล เปิดสอน 1 สาขางาน คือ

สาขางานยานยนต์

2. สาขาวิชาเครื่องมือกลและซ่อมบำรุง เปิดสอน 1 สาขางาน คือ
สาขางานเครื่องมือกล
 3. สาขาวิชาโลหะการ เปิดสอน 1 สาขางาน คือ
สาขางานเชื่อมโลหะ
 4. สาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เปิดสอน 2 สาขางาน คือ
 - 4.1 สาขางานไฟฟ้ากำลัง
 - 4.2 สาขางานอิเล็กทรอนิกส์
 5. สาขาวิชาพาณิชยกรรม เปิดสอน 2 สาขางาน คือ
 - 5.1 สาขางานการบัญชี
 - 5.2 สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
 6. สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ เปิดสอน 2 สาขางาน คือ
 - 6.1 ธุรกิจเสื้อผ้า
 - 6.2 คหกรรมการผลิต
- 2.2.2 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เปิดสอน 5 สาขา คือ
1. สาขาเทคนิคยานยนต์
 2. สาขาเครื่องกลไฟฟ้า
 3. สาขาเทคนิคคอมพิวเตอร์
 4. สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
 5. สาขาการบัญชี
- 2.2.3 หลักสูตรเสริมวิชาชีพมัธยม เปิดสอน 4 สาขา คือ
1. เกษตรกรรม
 2. พาณิชยกรรม
 3. คหกรรม
 4. อุตสาหกรรม
- 2.2.4 หลักสูตรวิชาชีพพระยาศน์ เปิดสอน 17 สาขา คือ
1. วิชาการขับรถยนต์
 2. ช่างซ่อมเครื่องยนต์แก๊สโซลีน
 3. เขียนแบบเทคนิค
 4. ช่างเขียนแบบเครื่องกลด้วยคอมพิวเตอร์
 5. ช่างกลึงโลหะชั้นสูง

6. งานเชื่อมโลหะทั่วไป
7. ช่างเครื่องทำความเย็น
8. ช่างดิจิตอลเบื้องต้น
9. โปรแกรม Page Maker และ Power Point
10. คอมพิวเตอร์กับงานสำนักงาน
11. บัญชีธุรกิจบริการ
12. การใช้เครื่องใช้สำนักงาน
13. โปรแกรม MS-Windows, MS-Word, MS-Excel
14. โปรแกรมสำเร็จรูปด้านกราฟฟิก (Photo Shop)
15. ขนมอบ
16. การจัดดอกไม้สด
17. เสือสมัยนิยม

ปัจจุบันสาขาวิชาเครื่องกล วิทยาลัยการอาชีพนครนายก ได้เปิดทำการสอนในสาขางานยานยนต์ ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ การจัดการเรียนการสอนแบ่งออกเป็น 2 ระบบ คือ

1. การศึกษาระบบปกติ ใช้ระยะเวลาในการเรียน 3 ปี จึงจะจบหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ การจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่จัดภายในวิทยาลัย
2. การศึกษาระบบทวิภาคี รูปแบบการจัดการเรียนการสอน เป็นการร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ โดยสถานศึกษาสอนทฤษฎีและปฏิบัติงานเบื้องต้น และต้องฝึกอาชีพภายในสถานประกอบการ ใช้ระยะเวลาในการเรียน 3 ปี จึงจะจบหลักสูตร ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2.3 ความแตกต่างของการจัดการศึกษาระบบปกติและระบบทวิภาคี

หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ที่ดำเนินการอยู่ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาเป็นหลักสูตรเดียวกันกับหลักสูตรที่ใช้จัดสอนในระบบปกติ คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2538 ส่วนการจัดอาจแตกต่างกันบ้าง สำหรับการศึกษาระบบทวิภาคีนั้น มีวิธีการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และหลักการ ที่ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนและฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการ และสถานศึกษา นักเรียนนักศึกษาในระบบทวิภาคีและระบบปกติ จะต้องเรียนรายวิชาต่างๆให้ครบโครงสร้างของหลักสูตร ตามที่กำหนดไว้ในแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชาจะต้องเรียนรายวิชาในหมวดวิชาพื้นฐาน ประมาณ 30 หน่วยกิต และเรียนรายวิชาในหมวดวิชาชีพ (วิชาชีพพื้นฐาน และวิชาชีพเฉพาะ) ให้ได้หน่วยกิตเท่ากับตามที่กำหนดไว้ ส่วนที่แตกต่างสำหรับผู้เรียนใน

ระบบทวิภาคีและระบบปกติ คือ หมวดวิชาชีพเลือกและหมวดวิชาเลือกเสรี ซึ่งโดยหลักการจัดรายวิชาสำหรับการเรียนในระบบทวิภาคี ควรให้มีรายวิชาน้อยที่สุดและกำหนดเฉพาะจำนวนหน่วยกิตรายวิชา ซึ่งเมื่อรวมทุกรายวิชาแล้ว ไม่ควรเกินจำนวนหน่วยกิตรวมที่กำหนดให้เรียนในกลุ่มวิชานั้นๆ ส่วนคาบการเรียนให้สถานประกอบการไปกำหนดระยะเวลา ที่จะให้ผู้เรียนฝึกอาชีพในสถานประกอบการแต่ละแห่งเอง โดยถือหลักการกำหนดค่าหน่วยกิตของการฝึกอาชีพ 1 หน่วยกิต ต้องใช้เวลาในการฝึกอาชีพเรียนทฤษฎีและปฏิบัติไม่น้อยกว่า 72 ชั่วโมง ส่วนเรื่องกิจกรรมที่โครงสร้างของหลักสูตรกำหนดให้ ต้องจัด 2 คาบ ต่อสัปดาห์ และเป็นข้อกำหนดในเรื่องของการสำเร็จตามหลักสูตรด้วยนั้น ในระบบทวิภาคีการเข้าร่วมกิจกรรมของสถานประกอบการ เป็นกิจกรรมที่ทดแทนได้ แต่สถานศึกษาต้องลงเฝ้าระวังและแสดงผลการเรียน เช่นเดียวกับหลักสูตรปกติ ในเรื่องการจัดแผนการเรียนและจัดตารางเรียน ตารางฝึก การบรรจุรายวิชาได้ไว้ในภาคเรียนใด และการกำหนดวันให้ผู้เรียน เรียนในสถานศึกษา และเรียนในสถานประกอบการอย่างไรจึงจะเหมาะสมนั้น สถานศึกษาจำเป็นต้องร่วมปรึกษาหารือ และวางแผนร่วมกับสถานประกอบการ สถานศึกษาไม่ควรจัดแผนการเรียน หรือตารางเรียนตามความต้องการของสถานศึกษา หรือคำนึงถึงความสะดวกของสถานศึกษาเป็นที่ตั้ง การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จะประสบความสำเร็จได้ต้องคำนึงถึงสถานประกอบการ หากสถานประกอบการพึงพอใจความร่วมมือก็จะเกิดขึ้น (มาลี ทักษะกรวงศ์. 2541 : 42-43) ดังตาราง 1

ตาราง 1 การเปรียบเทียบการจัดการศึกษาระบบปกติกับระบบทวิภาคี

ระบบปกติ	ระบบทวิภาคี
การจัดการศึกษา 1. การรับนักเรียนสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ 2. คุณสมบัติพิเศษไม่มี 3. ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนกับสถานศึกษา 4. ลงทะเบียนรายวิชากับสถานศึกษา แจ้งเลือกวิธีเรียน 5. วิธีดำเนินการเรียน 5.1 เรียนทฤษฎีและปฏิบัติกับสถานศึกษา หรือสถานฝึกงานอาชีพ (แล้วแต่สถานศึกษาจะจัดการ) 5.2 ให้มีการฝึกงานในสถานฝึกงานอาชีพ หรือทำโครงการ หรือ โครงการวิชาชีพ (ภายใต้การควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา) 6. กำหนดเวลาเรียนต่อสัปดาห์ขึ้นอยู่กับวิธีการเรียน	การจัดการศึกษา 1. การรับนักเรียนสถานศึกษา หรือสถานประกอบการ หรือ ร่วมกันดำเนินการ 2. อายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี บริบูรณ์ในวันทำการฝึก และตั้งใจฝึกอาชีพในสาขาที่สมัครเรียน 3. ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนกับสถานศึกษา และทำสัญญาฝึกอาชีพกับสถานประกอบการโดยการรับรู้ของสถานศึกษา 4. ลงทะเบียนรายวิชากับสถานศึกษา (รวมทั้งรายวิชาที่ฝึกกับสถานประกอบการ) และแจ้งเลือกวิธีเรียน 5. วิธีดำเนินการเรียน 5.1 เรียนรายวิชาในหมวดวิชาพื้นฐาน และวิชาชีพ (วิชาชีพพื้นฐาน) กับสถานศึกษา 5.2 เรียนรายวิชาในหมวดวิชาชีพ (วิชาชีพเฉพาะหรือเลือกเรียนภาคทฤษฎี) และหมวดวิชาเลือกเสรี กับสถานศึกษาหรือสถานประกอบการ แล้วแต่ตกลงว่าใครจะเป็นผู้สอน 5.3 ฝึกปฏิบัติกับสถานประกอบการ 6. กำหนดเวลาเรียนต่อสัปดาห์ 6.1 เรียนในสถานศึกษา (ในความดูแลของสถานศึกษา) 1-2 วัน 6.2 ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ 3 – 5 วัน

ตาราง 2 (ต่อ)

ระบบปกติ	ระบบทวิภาคี
7. วิธีเรียน 7.1 เรียนแบบชั้นเรียน (เรียน+ข้อสอบเทียบความรู้ และ/หรือ ประสบการณ์+ข้อโอนผลการเรียน) ทั้งภาคในเวลาราชการปกติและภาคนอกเวลาปกติ 7.2 เรียนด้วยตนเอง 7.3 เรียนทางไกล 7.4 เรียนแบบผสมผสาน (ชั้นเรียน+ทางไกล+ตนเอง) 7.5 เรียนสะสมหน่วยกิต (ชั้นเรียน+ทางไกล+ตนเอง) 8. การประเมินผลการเรียน 8.1 รายวิชา/โครงการ/โครงการวิชาชีพ ครูผู้สอนหรืออาจารย์ที่ปรึกษาโครงการหรือโครงการวิชาชีพเป็นผู้ประเมิน 8.2 การฝึกงาน สถานศึกษาและสถานฝึกงานอาชีพประเมินร่วมกัน 8.3 หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการเรียน 8.4 วิธีการประเมินผลการเรียน ประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา 8.5 การให้ระดับผลการเรียนรายวิชาเป็นตัวเลขและตัวอักษร	7. วิธีเรียน รายวิชาที่เรียนกับสถานศึกษา 7.1 เรียนแบบชั้นเรียน 7.2 เรียนทางไกล 7.3 เรียนด้วยตนเอง 7.4 เรียนแบบผสมผสาน (ชั้นเรียน+ทางไกล+ตนเอง) รายวิชาที่ฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ สถานประกอบการจะมอบหมายให้ผู้ควบคุม การฝึกและครูฝึก ทำหน้าที่ควบคุมดูแล สอน และฝึก 8. การประเมินผลการเรียน 8.1 รายวิชาที่เรียนกับสถานศึกษา ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมิน 8.2 หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการเรียน 8.3 รายวิชาที่ฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ/โครงการ/โครงการวิชาชีพ ครูฝึกเป็นผู้ประเมิน 8.4 ผู้ควบคุมการฝึกเป็นผู้อนุมัติผลการเรียน 8.5 วิธีการประเมินผลการเรียนประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา 8.6 ประเมินผลการเรียนเพื่อการจบหลักสูตรหรือการสอบมาตรฐานฝีมือ โดยคณะกรรมการประเมินผล(กรรมการร่วมระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ)

ตาราง 2 (ต่อ)

ระบบปกติ	ระบบทวิภาคี
9. การจบหลักสูตร 9.1 สอบได้ (ระดับผลการเรียนตั้งแต่ 1 ขึ้นไป)ในแต่ละรายวิชาต่างๆตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา 9.2 ได้หน่วยกิตสะสมครบตามโครงสร้าง 9.3 ได้ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 9.4 ผ่านการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมตามที่สถานศึกษา และสถานประกอบการกำหนด 9.5 หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลจบหลักสูตร 10. เอกสารการศึกษาที่นักเรียนได้รับเมื่อจบหลักสูตร 10.1 รบ. 1 ปวช. 10.2 ประกาศนียบัตร	8.7 การให้ระดับผลการเรียน รายวิชาเป็นตัวเลขและตัวอักษรมาตรฐานฝีมือเป็นผ่าน/ไม่ผ่าน 9. การจบหลักสูตร 9.1 สอบได้ (ระดับผลการเรียนตั้งแต่ 1 ขึ้นไป)ในรายวิชาต่างๆตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา 9.2 ได้หน่วยกิตสะสมครบตามโครงสร้าง 9.3 ได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 9.4 ผ่านการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมตามที่สถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนด 9.5 สอบผ่านมาตรฐานฝีมือ 9.6 หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลจบหลักสูตร 10. เอกสารการศึกษาที่นักเรียนได้รับเมื่อจบหลักสูตร 10.1 รบ. 1 ปวช. 10.2 ประกาศนียบัตร 10.3 วุฒิบัตรของกรมอาชีวศึกษา และสถานประกอบการ (หรือสมาคมวิชาชีพ) หนังสือรับรองการผ่านงานของสถานประกอบการ

ที่มา : กรมอาชีวศึกษา กองวิทยาลัยเทคนิค. (2538). เอกสารการประชุมสัมมนา ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา. หน้า 9 -11.

2.4 สภาพปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน

ด้วยในสภาพปัจจุบัน ถ้าพิจารณาจากจำนวนนักเรียนที่รับเข้ามาในแต่ละปีการศึกษา พบว่านักเรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มีจำนวนนักเรียนที่ออกกลางคันเป็นจำนวนมาก ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพนครนายก ที่ออกกลางคันในปีการศึกษา 2543 ,2544 และ 2545

รุ่นปีการศึกษา	จำนวนรับเข้า	ออกกลางคัน	ร้อยละ
2543	60	29	48.33
2544	65	32	49.23
2545	75	28	37.33
รวม	200	89	44.50

ที่มา : งานทะเบียนวิทยาลัยการอาชีพนครนายก. (2546). แผนปฏิบัติการประจำปี 2546. หน้า 6.

ด้วยสภาพปัญหาดังกล่าว จึงเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญที่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะทำให้ทราบว่าการที่นักเรียนสาขางานยานยนต์ ของวิทยาลัยการอาชีพนครนายก ต้องออกกลางคันนั้นมาจากสาเหตุใด ซึ่งจะเป็นแนวทางช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหาร ในการแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนวิทยาลัยการอาชีพนครนายก ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. การออกกลางคัน

การออกกลางคัน นับเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งในระบบการศึกษาและจากการศึกษาพบว่า การออกกลางคันนั้นมีสาเหตุข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งจะแสดงถึงความหมายของการออกกลางคันไว้หลายประการ ประกอบกับนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของการออกกลางคันแตกต่างกันไป ตามแนวคิดและความเชื่อพื้นฐานของแต่ละท่านไว้ ดังนี้

3.1 ความหมายของการออกกลางคัน

ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานนท์; นิคม ดังคะพิภพ; และ แม้นมาศ ลีลสัตยกุล (2532 : 3) กล่าวว่า การออกกลางคัน หมายถึง สภาวะที่นิสิตหรือนักศึกษา ถูกสถาบันที่ตนเรียนอยู่ สั่งให้พ้นสภาพความเป็นนิสิต

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2538 : 15) ได้ให้ความหมายของการออกกลางคัน หมายถึง การที่นักเรียนถูกจำหน่ายชื่อออกจากสถานศึกษา ในขณะที่ยังไม่สำเร็จการศึกษา โดยไม่ใช่สาเหตุอันเนื่องมาจากการย้ายสถานศึกษา

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2544 : 15) กล่าวว่า การออกกลางคัน หมายถึง การที่ผู้เรียนหยุดการเรียนออกไปก่อนครบเวลาเรียน

โดยสรุป ความหมายของการออกกลางคัน หมายถึง การที่นักเรียนต้องออกจากโรงเรียนก่อนเรียนจบหลักสูตรตามที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่นักเรียนต้องออกจากโรงเรียนในขณะที่ยังไม่สำเร็จการศึกษา หรือหยุดการเรียนออกไปก่อนครบเวลาเรียน โดยไม่ใช่สาเหตุอันเนื่องมาจากการย้ายสถานศึกษา

3.2 ทฤษฎีระบบกับการออกกลางคันของนักเรียน

จากแนวคิดของวิธีการเชิงระบบ ซึ่ง สุนันทา เลาพันธ์ (2531 : 39) ที่ได้อธิบายไว้ว่า การดำเนินการบริหารนั้น จะต้องดำเนินการในลักษณะวิธีการเชิงระบบซึ่งประกอบด้วย ตัวป้อน (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) ที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม (Context) ทั้งภายในและภายนอกองค์การ ที่สามารถส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา ซึ่งตัวป้อน (Input) ในระบบการศึกษานั้นก็คือ องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางการศึกษาที่นำเข้าสู่ระบบ อันได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมของโรงเรียน 2) ลักษณะนักเรียน 3) ลักษณะครู 4) งบประมาณ 5) เทคโนโลยีทางการศึกษา 6) วัตถุประสงค์ของการศึกษา 7) อื่นๆ ตัวป้อนเหล่านี้จะถูกแปรเปลี่ยนโดยกระบวนการขององค์การ (Process) ซึ่งได้แก่ 1) การจัดการศึกษาของวิทยาลัย 2) วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนของครู 3) กระบวนการบริหาร 4) อื่นๆ ให้กลายเป็นผลผลิต (Output) ที่เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะให้เกิดแก่ผู้เรียนใน 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา

ก่อ สวัสดิพานิชย์ (2538 : 19) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า การจัดการศึกษาในทุกระดับ เมื่อเกิดความไม่สมบูรณ์ของสภาพแวดล้อมหรือตัวป้อน รวมถึงความผิดพลาดจากกระบวนการ อาจทำให้นักเรียนส่วนหนึ่ง ไม่สามารถผ่านพ้นไปสู่ผลผลิตได้ นักเรียนส่วนนั้นเป็นส่วนที่ตกหล่นของระบบการศึกษานั้นคือ การออกกลางคันของนักเรียน ซึ่งเป็นมูลเหตุหนึ่งของความสูญเปล่าทางการศึกษา

วิทยาลัยการอาชีพนครนายก เป็นองค์กรทางการศึกษา ซึ่งการดำเนินการบริหารในลักษณะวิธีการเชิงระบบเช่นกัน การที่นักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการ

อาชีพนครนายก ต้องออกกลางคันก่อนที่จะจบการศึกษานั้น ย่อมเป็นผลมาจากความผิดพลาดในส่วน
ของตัวป้อน กระบวนการ หรือสภาพแวดล้อม อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งหมด ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการ
ศึกษา จากนักการศึกษาและงานวิจัยของหลายท่าน เพื่อหาข้อสรุปถึงสาเหตุของการออกกลางคันของ
นักเรียน ซึ่งพบว่า การจัดการศึกษาในทุกๆระดับไม่ว่าจะเป็น ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถม
ศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา หรือระดับอุดมศึกษา ย่อมมีองค์ประกอบอันเป็นสาเหตุที่
มีอิทธิพลต่อการเรียนของนักเรียนทั้งสิ้น ซึ่งในเรื่องที่เกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนนี้
กราชดิน (Kazdin. 1985 : 26-28) ได้ระบุองค์ประกอบที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ดังนี้
1) องค์ประกอบด้านครอบครัว 2) องค์ประกอบด้านสถานศึกษา และ 3) องค์ประกอบด้านบุคคล
และจากงานวิจัยของ ดิเรก สุวรรณฤทธิ์ (2534 : 8-14) ที่วิจัยเรื่อง การออกกลางคันของนักเรียน
อาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ นักเรียนช่างอุตสาหกรรมที่ออกกลางคันนั้น งานวิจัย พบว่า
องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง และเป็นสาเหตุต่อการออกกลางคันของนักเรียน ได้แก่ 1) สถานศึกษา
2) ครู-อาจารย์ 3) ทศนคติต่อวิชาชีพ และ 4) ผู้ปกครองของนักเรียน ประกอบกับงานวิจัยของ
เบญจมา สุทธะพินธุ (2536 : 11-20) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สาเหตุการสูญเปล่าทางการศึกษา
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ : กรณีศึกษาของวิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถาบันเทคโนโลยี
ราชมงคล พบว่า องค์ประกอบที่เป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน ได้แก่ 1) ผู้เรียน
2) ผู้ปกครอง 3) ผู้สอน และ 4) สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และงานวิจัยของ ชาลิต พึ่งโกคา
(2539 : 40-42) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครู - อาจารย์ผู้สอน
เกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกวิชาช่างเชื่อมโลหะ
กรมอาชีวศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่เป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน ได้แก่ 1) สถานศึกษา
2) หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ลักษณะของวิชาชีพและผู้เรียน และ 4) นโยบายการรับ
นักเรียน

ซึ่งจากแนวคิดของทฤษฎีระบบ ประกอบกับแนวคิดจากนักการศึกษา และงานวิจัยของนัก
วิชาการ ทำให้ผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาสาเหตุของการออกกลางคันใน 7 ด้าน ได้แก่

1. ด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคม
2. ด้านลักษณะครอบครัว
3. ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน
4. ด้านลักษณะนักเรียน
5. ด้านลักษณะครู
6. ด้านการจัดการเรียนการสอน
7. ด้านวิธีการสอนของครู

4. สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน

จากการศึกษาแนวคิดของนักการศึกษา งานวิจัยของนักวิชาการ และแนวคิดของทฤษฎีระบบ ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบของการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุการออกกลางคันใน 7 ด้านตามลำดับ ดังนี้

4.1 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

ธำรง อุดมไพจิตรกุล (2544 : 66) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจว่า เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการผลิต การจัดสรรรายได้ การแลกเปลี่ยนและการบริโภค ซึ่ง อัลเฟรด (Alfred. 1986 : 26) กล่าวว่า ธุรกิจในชีวิตประจำวันของมนุษย์ คือ ต้องทำการผลิต (Production) หรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับการผลิตอันเป็นที่มาของรายได้ในรูปแบบต่างๆ แล้วนำเงินหรือรายได้ไปซื้อสินค้าบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการในการดำรงชีวิต ทำให้กิจกรรมดังกล่าวที่เรียกว่า “กิจกรรมทางเศรษฐกิจ” ดำเนินไปได้ด้วยดีขึ้นอยู่กับบทบาททางเศรษฐกิจของมนุษย์ คือ บทบาทในฐานะผู้ผลิต (Producer) และบทบาทในฐานะผู้บริโภค (Consumer) จะต้องได้รับการฝึกฝนและพัฒนาอย่างดี เพื่อให้เป็นผู้ผลิตที่มีความสามารถและเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด การศึกษามีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับเศรษฐกิจนั้นเป็นระบบสองทาง (two-ways relation) ดังเช่นที่ ลิษฐ์ (1982 : 12) กล่าวว่า ทักษะและความสามารถของมนุษย์เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของ “สต็อก” (Stock) ทุนของชาติ สินค้าทุน และทรัพยากรธรรมชาติจะไม่มีประโยชน์อันใด ถ้าขาดเสียซึ่งทุนมนุษย์ ผู้ที่จะนำเอาปัจจัยเหล่านั้นมาสร้างชาติ สร้างเศรษฐกิจและการเมือง เพื่อให้เกิดความจำเป็นแก่บุคคลและประเทศชาติ ทั้งนี้เพราะทุนมนุษย์นั้นเป็นผู้มีความสามารถและทักษะ เพราะได้รับการฝึกมาอย่างดีโดย “การศึกษา”

เศรษฐกิจเป็นระบบทางสังคมอย่างหนึ่ง เป็นพื้นฐานของชีวิตและสังคมอย่างสำคัญยิ่งไม่ว่าจะพิจารณาในแง่ของการ “มี” หรือ “ไม่มี” ถ้ามีอย่างเพียงพอก็เป็นฐานรองรับที่แน่นอนและมั่นคง ในการดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งกิจกรรมทางการศึกษา ด้วยกิจกรรมทางการศึกษาจะไปได้สวยและคล่องตัวนั้น ปัจจัยที่สำคัญนอกจากทางสังคม เช่น แรงจูงสนับสนุนจากวงศาคณาญาติแล้ว ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจก็นับว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งเช่นเดียวกัน เศรษฐกิจคือกุญแจที่ไขไปสู่ประตูแห่งการศึกษา เปิดโอกาสทางการศึกษา และเอื้อต่อโอกาสแห่งชีวิต ชีวิตที่มีคุณภาพสังคมที่มีคุณภาพในระยะยาว (ธำรง อุดมไพจิตรกุล. 2544 : 77)

ความล้มเหลวทางเศรษฐกิจย่อมส่งผลต่อการศึกษา รวมถึงการออกกลางคันของนักเรียน ดังที่ วิทยากร เชียงกุล (2542 : 1-44) กล่าวว่า วิฤตเศรษฐกิจตั้งแต่ปี 2540-2541 ทำให้เศรษฐกิจของประเทศไทยตกต่ำควบคู่ไปกับ ภาวะของแพง ธุรกิจล้มละลาย การเลิกจ้างงาน การลดเงินเดือน ภาครัฐบาลเก็บภาษีได้น้อยลง ดัชนีบประมาณ ฯลฯ ส่งผลให้มีผลกระทบต่อการศึกษาทั้งในด้านที่ภาครัฐต้องตัดทอนงบประมาณด้านการศึกษา พ่อแม่ผู้ปกครองที่ตกงานและยากจนลงเป็นเหตุให้ประสบความยากลำบาก ในการส่งลูกหลานเรียนต่อ เป็นผลให้จำนวนนักเรียนและนักศึกษา

ที่สมัครเข้าเรียนใหม่ในปีการศึกษา 2541 ลดลง การออกกลางคันและการไม่ได้เรียนต่อมีเพิ่มมากขึ้น ในด้านสังคมก่อให้เกิดปัญหาความรุนแรง อาชญากรรม การแพร่ระบาดของยาเสพติด การทุจริตฉ้อฉล เกิดความตึงเครียดและเหตุรุนแรงมากขึ้น วิฤตเศรษฐกิจตกต่ำมีสาเหตุมาจากโครงสร้าง และทิศทางการพัฒนาที่มุ่งเน้นการเจริญเติบโต จากการลงทุนและการกู้ยืมจากต่างประเทศ และการเผาผลาญทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ได้เติบโตจากรากฐานการผลิตของภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรมภายในประเทศ คนส่วนใหญ่ยากจน ความรู้ต่ำ ประสิทธิภาพต่ำ อำนาจซื้อต่ำ ตลาดภายในประเทศขยายตัวช้า เมื่อเศรษฐกิจโตอีกจุดหนึ่งก็ไม่สามารถโตต่อได้ การส่งออกเริ่มอัตราลดลงและการนำเข้ายังเพิ่มในอัตราสูง ทำให้การขาดดุลการค้าเพิ่มขึ้นมาก เงินทุนสำรองระหว่างประเทศของรัฐบาลลดลง เจ้าหนี้และนักลงทุนต่างประเทศขาดความเชื่อถือถอนทุนกลับ รัฐบาลไทยต้องไปขอกู้ยืมเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ภายใต้เงื่อนไขที่ต้องเปิดประตูรับการลงทุนจากต่างประเทศอย่างเสรีมากขึ้น ต้องเข้มงวดกับการใช้จ่าย และการปล่อยสินเชื่อเพื่อการลงทุนและการบริโภคภายในประเทศมากขึ้น เพื่อให้เจ้าหนี้และนักลงทุนต่างประเทศมั่นใจว่าไทยจะสามารถใช้หนี้ได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการศึกษาดังต่อไปนี้

1. งบประมาณการศึกษาของภาครัฐในปีงบประมาณ 2541 (ตุลาคม 2540 – กันยายน 2541) ถูกตัดทอนจากร่างเดิมก่อนเกิดวิกฤต ประมาณ 2.5 หมื่นล้านบาท และงบประมาณการไว้ตอนร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 8 (2540-2544) ซึ่งมีผลกระทบในทางลบต่อการบริหารจัดการศึกษาทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งผลกระทบในทางอ้อม เช่น การตัดงบประมาณค่าอาหารกลางวันสำหรับนักเรียนในโรงเรียนยากจน การตัดงบประมาณสมุด พิชิตภัยพิบัติ ฯลฯ

2. พ่อแม่ผู้ปกครองที่ธุรกิจล้มละลาย ขาดทุน ตกงานหรือรายได้ลดลง ประสบความยากลำบากในการส่งลูกหลานเรียนต่อ นักเรียนส่วนหนึ่งต้องออกจากสถาบันการศึกษากลางคัน ข้อมูลการสำรวจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2542 มีนักเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา ออกระหว่างชั้นเรียนจำนวนถึง 349,164 คน และสมาคมสถาบันการศึกษาเอกชน รายงานว่ามีนักเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาสามัญ ในสถาบันการศึกษาเอกชน ค้างชำระค่าเล่าเรียนประมาณ 3 แสนคน หรือ 1 ใน 3 ของนักเรียนสถาบันการศึกษาเอกชนทั้งหมด

3. ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจทางเศรษฐกิจสังคม ช่วยขยายปัญหาความรุนแรงและอาชญากรรม การแพร่ระบาดของยาเสพติด ความตึงเครียด การทุจริตฉ้อฉลและความหุนหันในสังคม ทั้งในหมู่ประชาชน ครู อาจารย์ และนักเรียนนักศึกษา ให้เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะเรื่องการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่เด็กเยาวชน ผู้ว่างงาน การใช้ความรุนแรงในการฆ่าตัวตายในหมู่นักเรียน นักศึกษา การทุจริตฉ้อฉลประพฤติมิชอบในวงราชการ

และจากรายงานการศึกษาของสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาสังคมใน 5 จังหวัด คือ เชียงราย ยะลา อุบลราชธานี สระแก้ว และกรุงเทพมหานคร ในปี 2541 พบว่า 4,000 ครอบครัว ที่สำรวจแบบสุ่มตัวอย่าง อยู่ในภาวะเครียด 38 เปอร์เซ็นต์ และพ่อแม่ทะเลาะกันมากขึ้น 30 เปอร์เซ็นต์ รายงานสถิติอาชญากรรมของกรมตำรวจในช่วงเดือนแรกของปี 2540 อาชญากรรมเพิ่มขึ้นทุกประเภทคดี และเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีปัญหาคนตกงานอพยพกลับมากที่สุด สถิติอาชญากรรมเพิ่มสูงกว่าอัตราเฉลี่ยทั่วประเทศมาก รวมทั้งยาบ้าซึ่งระบาดเพิ่มขึ้นทั่วประเทศนั้น ก็ระบาดที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากขึ้น การขายยาบ้ากลายเป็นช่องทางหาเงินของผู้ผลิตและขาย ในยุควิกฤตเศรษฐกิจสังคมที่เจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริตฉ้อฉล และคนเครียด มีปัญหาขาดสิ่งยึดเหนี่ยวมากขึ้น (รายงานการศึกษากับปัญหาสังคม. 2541 : 15)

เสาวคนธ์ จันทภูมิ (2529 : 51-61) ได้ทำการศึกษาวิจัยสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม พบว่า สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคม คือ ครอบครัวมีฐานะยากจน และผู้ปกครองมีรายได้ไม่แน่นอน

สุภาภรณ์ เหมอมรไพบูลย์ (2545 : 63) ได้ทำการศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนพาณิชยกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ พบว่า ในด้านส่วนตัวและสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ข้อที่เป็นสาเหตุการออกกลางคันอันดับแรกคือ การขาดทุนทรัพย์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันที่มีค่าครองชีพสูง รายได้ของผู้ปกครองจึงไม่เพียงพอที่จะส่งเสียให้เรียนต่อ

รอฮานี ดอหะ (2546 : 76-77) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่เป็นคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการแก้ปัญหาออกกลางคันของนักเรียนศึกษาเฉพาะกรณี : โรงเรียนประถมศึกษาตำบลมะนังดาโย จังหวัดนราธิวาส พบว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การที่ผู้ปกครองมีอาชีพไม่แน่นอน

สรุปได้ว่า สภาพเศรษฐกิจและสังคม หมายถึง ภาวะที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ประสบกับปัญหาธุรกิจล้มละลาย ถูกเลิกจ้างงาน ประกอบกิจการขาดทุน ตกงาน หรือรายได้ไม่แน่นอน ค่าครองชีพสูงเป็นผลต่อสังคม เกิดความตึงเครียด พ่อแม่ทะเลาะกัน เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติด การทุจริตฉ้อฉลประพฤติมิชอบในวงราชการ และการออกกลางคันของนักเรียน

4.2 ลักษณะครอบครัว

ลักษณะของครอบครัว นับว่ามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของนักเรียนเป็นอย่างมาก เพราะเป็นหน่วยของสังคมที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด กล่าวได้ว่า ครอบครัวเป็นสถาบันที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการขัดเกลาทางสังคม มีขอบเขตกว้างขวางและมีอิทธิพลต่อบุคคล ซึ่งมีผลกระทบต่อ

การเรียนรู้ การสัมผัสผลของเด็ก รวมถึงความไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียน (สุพัตรา สุภาพ. 2536 : 34) ซึ่งเกี่ยวกับ สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนในด้านลักษณะครอบครัวนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของครอบครัว หน้าที่ของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะครอบครัวกับการออกกลางคันของนักเรียน ไว้ดังต่อไปนี้

4.2.1 ความหมายของครอบครัว

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของครอบครัว ไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

ไพฑูรย์ เครือแก้ว (นิยม บุญมี. 2530 : 5 ; อ้างอิงจาก ไพฑูรย์ เครือแก้ว . 2518 :106) ได้ให้ความหมายว่า ครอบครัวเป็นสถาบันมูลฐานและสถาบันอันแรกในประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการของมนุษยชาติ กลุ่มคนที่ประกอบเป็นสมาชิกของครอบครัว นั้นมีลักษณะเป็นกลุ่มปฐมภูมิ (Primary Group) ซึ่งแต่ละคนมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอย่างแน่นแฟ้น เกี่ยวโยงซึ่งกันและกันประดุจสายใยแมงมุม ครอบครัวจะต้องประกอบด้วยบุคคลต่างเพศตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีความสัมพันธ์ทางเพศซึ่งกันและกัน และมีข้อผูกพันที่จะทำให้ความสัมพันธ์ทางเพศ ที่มีต่อกันนั้นเป็นไปด้วยความแน่นอน และมีระยะเวลายาวนานพอที่จะทำให้เกิดมีบุตรธิดาด้วยกัน

สุพัตรา สุภาพ (2536 : 35) ได้ให้ความหมายของครอบครัวว่า ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญที่สุด เป็นหน่วยของสังคมที่มีความสัมพันธ์และความร่วมมืออย่างใกล้ชิด เป็นสถาบันที่มีความคงทนที่สุด และยังไม่เคยปรากฏว่าสังคมมนุษย์ใดไม่มีสถาบันครอบครัวปรากฏอยู่ เพราะมนุษย์ทุกคนต้องอยู่ในสถาบันนี้ เนื่องจากเป็นสังคมกลุ่มแรกที่เรจะต้องเผชิญตั้งแต่แรกเกิดจนเติบโตในครอบครัว ครอบครัวจะให้ตำแหน่ง ชื่อ – สกุล ซึ่งเป็นเครื่องบอกสถานภาพและบทบาทในสังคมที่เรามีส่วนร่วมด้วย ตลอดจนกำหนดสิทธิและหน้าที่ที่สมาชิกมีต่อกันและต่อสังคม

ดารา ทีปะปาล (2538 : 100) ได้ให้ความหมายของครอบครัวว่า ครอบครัว หมายถึงกลุ่มบุคคลที่รวมกันโดยอาศัยความสัมพันธ์ทางสายเลือด หรือโดยอาศัยความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากการแต่งงาน กลุ่มที่รวมอยู่กันนี้จะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับแบบของครอบครัวและวัฒนธรรมของแต่ละสังคม แต่อย่างไรก็ตามครอบครัวโดยทั่วไปตามปกติประกอบด้วย พ่อ แม่ และลูก ๆ เป็นสำคัญ ครอบครัวเป็นสถาบันที่เล็กที่สุดแต่สำคัญที่สุดของสังคม

ธำรง อุดมไพจิตรกุล (2544 : 66) ได้ให้ความหมายของครอบครัวว่า ครอบครัว หมายถึงสถาบันทางสังคม ซึ่งเป็นหน่วยขนาดเล็กของสังคม แต่มีความผูกพันแน่นแฟ้นทางสายโลหิต แม้จะมีการแยกครอบครัวแต่ความผูกพันทางเครือญาติยังมีอยู่ ทั้งนี้เพราะปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในฐานะสามีภรรยา บิดามารดากับบุตร พี่กับน้อง มาจากพื้นฐานของความรักและปรารถนาดีต่อกันโดยตามธรรมชาติ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น จึงสรุปความหมายของครอบครัวได้ว่า ครอบครัว หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีความผูกพันกันทางจิตใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกันในด้านต่างๆ ที่เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต และมีหน้าที่ในการกำหนดบทบาทของสมาชิกที่อยู่ร่วมกัน

4.2.2 หน้าที่ของครอบครัว

สังคมไทยยังมองว่าการศึกษาคือเป็นเรื่องของครู ของสถาบันการศึกษามากกว่าครอบครัว ผู้ปกครองยังมีบทบาทในการช่วยพัฒนาการศึกษาของเด็ก และสังคมไทยก็สนใจวิจัยและเผยแพร่เรื่องบทบาทของสถาบันครอบครัวน้อยเกินไป การพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยมอุตสาหกรรม เป็นเหตุทำให้ครอบครัวไทยเปลี่ยนแปลงจากครอบครัวแบบขยาย ที่เคยมีปู่ย่าตายาย ลุงป้าหน้าอาช่วยกันดูแลเด็ก เปลี่ยนเป็นครอบครัวเดี่ยว ที่อยู่กันเฉพาะพ่อแม่ลูกหรือแม่กับลูก พ่อกับลูก ครอบครัว 1 ใน 4 ของครอบครัวทั้งหมด อยู่ในภาวะเสี่ยงจากการที่พ่อแม่แยกกันอยู่ และยังมีกรณีพ่อแม่ทิ้งลูกให้ญาติผู้สูงอายุดูแลเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะครอบครัวที่ยากจน พ่อแม่การศึกษาต่ำ เด็กได้รับความอบอุ่นจากพ่อแม่ลดน้อยลง เมื่อเทียบกับสังคมไทยในอดีต สภาพที่ปล่อยให้เด็กอยู่กับคนอื่นเช่นนี้ ย่อมมีผลเสียต่อการพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็กเป็นอย่างมาก นอกจากนั้นในปัจจุบันยังมีเด็กที่จะต้องเผชิญกับความรุนแรง เผชิญกับการทารุณกรรมจากคนในครอบครัว หรือคนที่เด็กอาศัยอยู่เพิ่มขึ้นกว่าในอดีต (จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ. 2538 : 26) และนอกจากนั้นปัญหาภายในครอบครัวมีผลกระทบที่สำคัญต่อปัญหา เด็กเรียนไม่เก่ง เรียนไม่ได้ ออกกลางคัน ปัญหาเด็กเกเร ใช้ความรุนแรง ดิตยาเสพติด ฯลฯ ที่ควรจะได้มีการวิจัยและคิดหาทางแก้ไขอย่างจริงจัง และจะเป็นการแก้ไขปัญหานั้นได้ดีมากกว่าการที่จะทุ่มเทงบประมาณแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตามมา ภายในรั้วสถาบันการศึกษา ซึ่งมักจะแก้ได้ยาก และใช้เงินงบประมาณ ใช้กำลังคนอย่างไม่เกิดประโยชน์คุ้มค่า (วิทยากร เชียงกูล. 2543 : 62)

ในเรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่ของครอบครัวนั้น นักการศึกษาได้กล่าวถึงไว้ ดังต่อไปนี้

สุพัตรา สุภาพ (2540 : 68-70) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของครอบครัว ดังนี้

1. หน้าที่เพื่อบำบัดความต้องการทางเพศ (The Sexual Figuration Function) ครอบครัวเป็นสถาบันหลักของสังคม ที่จะช่วยควบคุมและตอบสนองความพึงพอใจทางเพศ ในเรื่อง การข่มขืน กระทำชำเรา เพราะการสมรส เป็นวิธีการหนึ่งที่สังคมเข้ามามีบทบาทในการควบคุม เกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเพศ ให้อยู่ในขอบเขตตามปกติสถานของสังคมนั้นๆ

2. หน้าที่สร้างสรรค์สมาชิกใหม่ (The Reproductive Function) สังคมจะดำรงอยู่ได้ต้องมีสมาชิกใหม่แทนที่สมาชิกเดิมที่ตายจากไป ถ้าปราศจากสมาชิกใหม่แล้ว สังคมนั้นๆจะค่อยๆ สลายตัวไป สมาชิกใหม่ที่มาแทนที่ จะต้องสมดุลกับทรัพยากรของสังคม หากมีสมาชิกมากเกินไปจะทำให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น การว่างงาน ความยากจน อาชญากรรม ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยและอาหารการกิน เป็นต้น และหากสมาชิกน้อยเกินไป ก็จะทำให้เกิดการขาดแคลนกำลังคน เพื่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

3. หน้าที่อบรมสั่งสอนระเบียบสังคม (The Socialization Function) ครอบครัวเป็นแหล่งอบรมเบื้องต้นที่มีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุด เพื่อให้เด็กรู้จักค่านิยม ปทัสถาน วัฒนธรรม และพัฒนาทางด้านบุคลิกภาพ จะทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมในสังคม การอบรมนั้นกระทำได้ทั้งในทางตรงและทางอ้อมตั้งแต่เล็กจนโต ในปัจจุบันนี้การอบรมสั่งสอนของระเบียบสังคม ตกเป็นหน้าที่ของสถานรับเลี้ยงเด็กและโรงเรียน การเรียนรู้ระเบียบสังคมของเด็กๆ นั้น จะเกิดขึ้นภายในบ้านโดยอาศัยการลอกเลียนจากผู้ใหญ่ จากผู้เป็นพ่อเป็นแม่และเครือญาติ ในเรื่องการเตรียมตัวเป็นพ่อบ้านแม่เรือนและการปฏิบัติต่อสังคมในด้านอื่นๆ

4. หน้าที่การให้ความรักและความอบอุ่น (The Affectionate Function) สมาชิกทุกคนได้รับความรักความอบอุ่นอย่างบริสุทธิ์ใจจากครอบครัว และเป็นหลักประกันได้ว่าจะมีคนรักคนเข้าใจ อยู่เสมอ เป็นความรักในกลุ่มปฐมนิยาม ถ้าสมาชิกคนใดได้รับความผิดหวังไม่ว่าทางด้านใดๆ ครอบครัวจะเป็นแหล่งให้กำลังใจและปลุกปลอบเพื่อให้เกิดความอดทนฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ ไปได้

5. หน้าที่กำหนดสถานภาพ (The Status Function) เด็กที่เกิดมาจะได้รับสถานภาพทางสังคมโดยกำเนิด (Ascribed Status) ทันทันที ไม่ต้องแสดงความสามารถใดๆ สถานภาพทางสังคมโดยกำเนิดได้แก่ เพศ เชื้อชาติ สัญชาติ ลำดับการเกิดในครอบครัวว่าเป็น ลูกคนโต คนกลาง หรือเป็นคนสุดท้อง เป็นต้น คนไทยก็ได้รับเชื้อชาติไทย สัญชาติไทย ใช้ชื่อสกุลตามบิดามารดา เป็นลูกคนรวบ ลูกคนจน ลูกชานา ลูกพ่อค้า ลูกข้าราชการ ลูกรัฐมนตรี หากเป็นเชื้อพระวงศ์จะได้รับสถานภาพเป็นหม่อมเจ้า หม่อมราชวงศ์ หม่อมหลวง เป็นต้น

6. หน้าที่ปกป้องคุ้มครองหรือเลี้ยงดูผู้เยาว์ (The Protective Function) พ่อแม่ทุกคนย่อมมีความรักลูก ทะนุถนอม ปรารถนาประคอง เลี้ยงดูลูกของตนเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นยากดีมีจน ครอบครัวจะทำหน้าที่ปกป้องเลี้ยงดูลูก ตั้งแต่แรกเกิดจนเติบโตเป็นอย่างดีในทุกด้าน อย่างสุดความสามารถที่จะทำได้ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ การศึกษาอบรม และฐานะทางเศรษฐกิจ

7. หน้าที่ทางเศรษฐกิจ (The Economic Function) ในสังคมดั้งเดิมถือว่าครอบครัวเป็นหน่วยผลิตที่สำคัญ สมาชิกทุกคนจะรวมกลุ่มกันทำงานและแบ่งผลผลิตซึ่งกันและกัน ในสังคมสมัยใหม่ครอบครัวก็ยังคงทำหน้าที่เป็นสถาบันทางเศรษฐกิจ โดยพ่อแม่จะต้องทำงานหาเงินมาเลี้ยงสมาชิกในครอบครัว เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การศึกษา การพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อสุขภาพอนามัย และอื่นๆ เมื่อเด็กโตขึ้นก็ออกไปทำงานหารายได้มาช่วยเหลือจุนเจือครอบครัวต่อไป ดังนั้นครอบครัวจึงทำหน้าที่เป็นหน่วยผลิตทางเศรษฐกิจที่สำคัญ มาทุกยุคทุกสมัยไม่เปลี่ยนแปลง

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2540 : 3) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของครอบครัวเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์หลัก 4 ประการ คือ

1. เพื่อการดำรงอยู่ของเผ่าพันธุ์มนุษย์ หญิงและชายมาอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวก็เพื่อ

วัตถุประสงค์สำคัญ คือ เพื่อเกิดลูกหลานสืบต่อวงศ์ตระกูล นอกจากนี้ครอบครัวยังเป็นที่ซึ่งหญิงและชาย สามารถใช้ชีวิตทางเพศที่เหมาะสมและพัฒนาไปสู่วุฒิภาวะทางเพศอีกด้วย

2. เพื่อความอยู่รอดของบุคคล ครอบครัวมีหน้าที่ตอบสนองความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิต อันได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เสื้อผ้า การดูแลรักษาพยาบาล และจัดหาสิ่งวัตถุอื่นๆ ที่จำเป็น รวมไปถึงการปกป้องบุคคล ให้พ้นจากภัยอันตรายภายนอก

3. เพื่อการพัฒนาบุคคลในด้านต่างๆ ครอบครัวมีหน้าที่ให้การศึกษาอบรมแก่สมาชิก รวมทั้งถ่ายทอด วัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมของสังคม ช่วยให้สมาชิกพัฒนาไปได้อย่างเหมาะสมในด้านต่างๆ เช่น มีการสร้างเอกลักษณ์ที่มั่นคง การสร้างความผูกพันกับผู้อื่น รวมทั้งความสามารถในการปรับตัวและดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างปกติสุข

4. เพื่อวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจ ครอบครัวเป็นหน่วยทางเศรษฐกิจ (Economic Unit) ทำหน้าที่ในด้านการผลิตหรือให้ได้มาซึ่งรายได้ เพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนและจัดหาสิ่งจำเป็นต่างๆ

และนอกจากนั้น ดารา ทีปะปาล (2538 : 102) ยังได้กล่าวถึง หน้าที่ของครอบครัวกับการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ครอบครัวเป็นสื่อของการศึกษานอกโรงเรียน เนื่องจากครอบครัวเป็นกลุ่มปฏุมภูมิที่มีความสัมพันธ์แนบแน่นใกล้ชิด มีการปะทะสังสรรค์ที่จริงจังต่อกัน การอบรมสั่งสอนสิ่งใดจึงเชื่อได้ว่าเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติและเป็นสิ่งที่ถูกต้อง มิใช่เป็นการเรียนรู้ลองผิดลองถูก แต่สามารถรับไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างมั่นใจ

2. ครอบครัวเป็นโรงเรียนพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก ครอบครัวเป็นสิ่งแวดล้อมสิ่งแรกในชีวิตของเด็ก ครอบครัวจะอบรมให้เด็ก รู้จักพูด รู้จักโต้ตอบ รู้จักมารยาททางสังคม พฤติกรรมต่างๆ เหล่านี้ เด็กจะได้รับการสั่งสอนอบรมและรับไว้เป็นบุคลิกภาพของตน

3. ครอบครัวเป็นโรงเรียนสอนวิชาชีพ หรืออาชีพศึกษาแห่งแรก ลูกๆ จะได้รับการฝึกหัดให้เรียนรู้วิชาชีพ ที่ครอบครัวทำมาหาเลี้ยงชีพ พ่อแม่ประกอบอาชีพใด ก็จะถ่ายทอดวิชาชีพนั้น เช่น ครอบครัวค้าขายลูกก็หัดค้าขาย ครอบครัวเป็นช่างทองลูกๆ ก็เป็นช่างทองด้วย เป็นต้น

4. ครอบครัวเป็นโรงเรียนสอนคุณธรรมแห่งแรกของเด็ก โดยจะได้รับการอบรมสั่งสอนให้รู้จักเสียสละ ร่วมมือร่วมใจ และคุณธรรมอื่นๆ อีกมากมาย

5. ครอบครัวจะเป็นโรงเรียนสอนความเป็นพลเมืองดีให้แก่เด็กเป็นแห่งแรก โดยการให้รู้จักปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและรับผิดชอบ เข้าใจในเรื่องสิทธิและรู้จักรักษาผลประโยชน์ของตนอย่างถูกต้องจากการปฏิบัติหน้าที่ในครอบครัว

6. ครอบครัวเป็นโรงเรียนแห่งแรกของเด็กที่ให้การอบรมเรื่องศีลธรรมจรรยา เด็กๆ จะถูกพา

ไปวัด ไปปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา ตามความเชื่อของพ่อแม่ เมื่อโตขึ้นเด็กจะมีศรัทธาต่อศาสนา นั้นๆ ตามบิดามารดา

กล่าวโดยสรุป หน้าที่ของครอบครัว จะมีหน้าที่เกี่ยวกับ การสร้างสรรค์สมาชิกใหม่ อบรม สั่งสอนระเบียบสังคม ให้ความรักและความอบอุ่น กำหนดสถานภาพ ปกป้องคุ้มครองหรือเลี้ยงดู เพื่อวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจ การดำรงอยู่ของเผ่าพันธุ์มนุษย์ และพัฒนาบุคคลในด้านต่างๆ

4.2.3 ความสัมพันธ์ในครอบครัว

ลักษณะความสัมพันธ์ในครอบครัวระหว่างพ่อแม่และลูกจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงไปตาม การเจริญเติบโต และความต้องการของเด็ก โดยเฉพาะเมื่อลูกเข้าสู่วัยรุ่น ความผูกพันที่เคยมีกับพ่อแม่ จะลดลง ลูกจะเริ่มห่างจากครอบครัว ประกอบกับพัฒนาการด้านสติปัญญาของวัยรุ่นพัฒนามากขึ้น ความสามารถในการวิเคราะห์ หาเหตุผล ความช่างคิด ความสงสัยในกฎระเบียบ บรรทัดฐานของ สังคมและค่านิยมของ ครอบครัว โรงเรียน และสังคม บวกกับความรู้สึกที่รุนแรงในวัยนี้ทำให้เกิด ช่องว่างระหว่างวัย (Generation Gap) สัมพันธภาพระหว่างวัยรุ่นกับผู้ใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พ่อแม่จะมีความตึงเครียดสูง ในการที่จะทำให้ครอบครัวรักษาสัมพันธภาพที่ดีไว้ คือ การที่พ่อแม่ สามารถควบคุมพฤติกรรมของลูกให้อยู่ในขอบเขต มีการอบรมระเบียบวินัยที่เหมาะสม ไม่ตึงหรือ หย่อนจนเกินไป ปรับเปลี่ยน กฎ ระเบียบ บรรทัดฐาน ค่านิยม และความคาดหวังให้เหมาะสม มีการสื่อสารในลักษณะที่เปิดเผยจริงใจและการยอมรับฟังความรู้สึกของลูก ให้โอกาสลูกในการพัฒนา ความเป็นตัวของตัวเองอย่างเพียงพอ การใช้เวลาร่วมกันจะทำให้พ่อแม่ มีโอกาสเข้าใจความรู้สึกของ ลูกมากขึ้น สามารถแบ่งปันความรู้สึกนึกคิด แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทำให้เกิดความผูกพันแน่นแฟ้นขึ้นในครอบครัว ปัญหาวิกฤตที่เกิดขึ้นในครอบครัวที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน คือ ในขณะที่ลูกต้องการ พ่อแม่ แต่พ่อแม่ก็ไม่มีเวลาให้ เนื่องจากภาระในหน้าที่การงาน การที่พ่อแม่มีสัมพันธภาพที่ไม่ดีต่อกัน เหตุการณ์ที่พ่อแม่ทะเลาะวิวาทกัน พ่อแม่เมาสุราหรือเล่นการพนัน พ่อแม่เลิกร้างกัน มีการเลี้ยงดู แบบตามใจไม่มีเหตุผล หรือเข้มงวดเกินไป ทำให้วัยรุ่นเกิดความทุกข์ใจ รู้สึกเบื่อ อยากหนีออกจาก บ้านและขาดกำลังใจในการดำเนินชีวิต เป็นผลให้วัยรุ่นหันเข้าหาสิ่งยึดเหนี่ยวอื่นๆ เช่น เพื่อน รวมทั้งการใช้ยาเสพติด (อุมาพร ตรังคสมบัติ. 2540 : 28-30)

กมลลา แสงสีทอง (มธุจิต ชมดวง. 2546 : 15 ; อ้างอิงจาก กมลลา แสงสีทอง. 2534 : 8) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ในครอบครัวว่า เป็นความสัมพันธ์ตามบทบาท ที่คนเรามีต่อสมาชิก คนอื่นในครอบครัว ถ้าความสัมพันธ์เป็นการปรองดองรักใคร่กลมเกลียวในครอบครัว นับว่าเป็น ลักษณะสัมพันธภาพที่ดี แต่ถ้าเป็นความขัดแย้งหรือมีความรู้สึกที่เป็นอริต่อกัน ถือว่าเป็นลักษณะของ สัมพันธภาพที่ไม่ดีในครอบครัว เป็นลักษณะพฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อลูก พฤติกรรมที่ลูกปฏิบัติต่อ พ่อแม่และพฤติกรรมที่ปฏิบัติต่อกันในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การพักผ่อนร่วมกันในครอบครัว หมายถึง การที่ พ่อแม่ และลูกได้มีกิจกรรมร่วมกันใน

การพักผ่อนหย่อนใจเมื่อมีเวลาว่าง

2. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับรู้เรื่องราวต่างๆ หมายถึง การที่ลูกได้มีส่วนร่วมกับพ่อแม่ ในการแสดงความคิดเห็นและรับรู้เกี่ยวกับทุกข์สุข ความลับต่างๆ ของพ่อแม่ เช่น ปัญหาทางการเงิน ปัญหาทางการงาน

3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การที่ลูกได้มีส่วนร่วมกับพ่อแม่ในการตัดสินใจ ในการกระทำการต่างๆ ภายในบ้าน เช่น การจัดระเบียบกฎเกณฑ์ภายในบ้าน

4. การเห็นชอบของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่แสดงต่อลูกในลักษณะการเห็นด้วยกับการกระทำ ความคิดเห็นของลูก เช่น การไม่ปฏิเสธข้อเสนอนะข้อคิดเห็นหรือการกระทำต่างๆ ของลูก

5. ความรักความห่วงใยของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่ลูกรับว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงออก ถึงความรักความห่วงใยที่มีต่อลูก เช่น การช่วยเหลือในปัญหาต่างๆ การให้ความเป็นกันเองกับลูก

6. ความไว้วางใจของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงความไว้วางใจในตัวลูกว่าสามารถปฏิบัติต่อตนเองได้อย่างเหมาะสม สามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง

7. การที่พ่อแม่เห็นด้วยกับกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ ของลูก หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่แสดงถึงการเห็นด้วยกับการที่ลูก ไปมีกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ โดยไม่ขัดขวาง หรือเป็นอุปสรรครวมทั้งแสดงถึงความไม่ไว้วางใจในการไปร่วมกิจกรรม

8. การที่ลูกยอมรับเกณฑ์มาตรฐานของพ่อแม่ หมายถึง การที่ลูกแสดงพฤติกรรมยอมรับมาตรฐานพฤติกรรมต่างๆ มาตรฐานการดำรงชีวิตของพ่อแม่ เช่น เห็นด้วยกับความคิดเห็นของพ่อแม่ ในด้านการเรียน การทำงาน ทัศนคติ และยินยอมกระทำตามเกณฑ์ที่พ่อแม่กำหนดด้วยความยินดี

9. ความรักและความเคารพของลูกที่มีต่อพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของลูกที่มีต่อพ่อแม่ ซึ่งเป็นการแสดงถึงความรัก ความเคารพพ่อแม่โดยการเชื่อฟังพ่อแม่ ไม่ขัดใจ ไม่ทำให้พ่อแม่เสียใจ

10. การไม่มีข้อก้าหนดมากเกินไป หมายถึง การที่พ่อแม่ไม่แสดงพฤติกรรมที่เป็นการกำหนดหรือจำกัดความประพฤติของลูกมากเกินไป

11. การไม่เข้มงวดกวดขันเกี่ยวกับระเบียบวินัยมากเกินไป หมายถึง การที่พ่อแม่ไม่แสดงการกระทำใดๆ ที่สื่อแสดงถึงความเข้มงวดในระเบียบวินัย เช่น การลงโทษอย่างรุนแรง การยึดหยุ่นในระเบียบวินัย การบังคับให้ลูกปฏิบัติตามระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด โดยไม่คำนึงถึงความพร้อม

12. การไม่ปกป้องหรือคุ้มครองมากเกินไป หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่แสดงต่อลูกอย่างไม่ปกป้องคุ้มครองมากเกินไป หรือไม่แสดงพฤติกรรมต่างๆ เสมือนหนึ่งลูกไม่มีความสามารถดูแลตนเองได้หรือเสมือนลูกเป็นเด็กเล็กๆ

13. การที่พ่อแม่ไม่ค่อยย่ำเตือนถึงความสำเร็จมากเกินไป หมายถึง พ่อแม่ไม่ค่อยย่ำเตือนหรือรบเร้าให้ลูกประสบความสำเร็จในการทำงานมากเกินไป เช่น ไม่เคียดเข็ญให้ลูกกระทำสิ่งต่างๆ มากเกินไป

14. การยินดีให้กำลังใจเพื่อความสำเร็จ หมายถึง การที่พ่อแม่ให้กำลังใจส่งเสริมหรือกระตุ้นให้ลูกประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงาน ทั้งการกระทำ และด้วยคำพูด

15. ความกลมเกลียวของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่กระทำต่อกันในลักษณะที่ไม่มี ความขัดแย้งซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน มีความรักใคร่สามัคคีกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัย

กล่าวโดยสรุป ความสัมพันธ์ในครอบครัว หมายถึง เป็นความสัมพันธ์ตามบทบาทที่คนเรามีต่อสมาชิกคนอื่นในครอบครัว ในด้านที่เกี่ยวกับ การพักผ่อนร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับรู้เรื่องราวต่างๆ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ความรักความห่วงใย ความเคารพ การยินดีให้กำลังใจเพื่อความสำเร็จ และความสนิทสนมกลมเกลียว

สนธิ สมักรการ และ สุพรรณิ ไชยอำพร (2538 : 37-39) ได้วิเคราะห์ถึงปัญหาหลักๆ ทางด้านครอบครัวและเครือญาติไว้ว่า ครอบครัวในปัจจุบันมีขนาดเล็กลง มีความห่างเหินกับญาติอื่น ๆ มากขึ้น การตั้งถิ่นฐานมักจะเป็นไปตามลักษณะงานมากกว่าถิ่นกำเนิดและไม่อยู่ใกล้ชิดญาติเหมือน สมัยก่อน ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป เพราะสตรีหรือภรรยาออกมาทำงานนอกบ้านมากขึ้น ทำให้มีเวลาอยู่กับลูกน้อยลง สตรีมีฐานะทางสังคมสูงขึ้น ได้รับการยอมรับจากชายมากขึ้น แต่ก็ยังไม่เท่าเทียมกันทีเดียว ลูกๆ มีเสรีภาพมากขึ้น บางคนพ่อแม่ต้องเชื่อฟังลูก สำหรับครอบครัวที่มีปัญหามากได้แก่ครอบครัวของคนจนที่ต้องดิ้นรนต่อสู้ด้วยตนเอง พ่อแม่ไม่มีความรู้ ไม่มีเวลาเลี้ยงดูลูก เพราะต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัว ส่งผลเสียต่อสุขภาพ บุคลิกภาพและนิสัยของเด็กบางคน ยังไม่พร้อมจะมีครอบครัวก็มีลูกหรือตั้งท้องโดยไม่ตั้งใจ เพราะสังคมเปิดโอกาสให้คนหนุ่มสาว มีอิสระในการดำเนินชีวิตมากขึ้น การทำแท้ง การทอดทิ้งเด็กเล็กจึงมีอยู่มาก เด็กที่ถูกครอบครัวทอดทิ้งอาศัยอยู่ตามกองขยะ หรือเร่ร่อนก็มีอยู่ไม่น้อย

สำหรับครอบครัวที่มีฐานะดีก็มีปัญหาไปอีกรูปแบบหนึ่ง คือ มักจะ“เลี้ยงลูกด้วยเงิน” พ่อแม่ไม่มีเวลาให้ลูก ลูกๆ ไม่อบอุ่นหาทางออกในทางที่ผิดกฎหมายหรือศีลธรรมต่างๆ ครอบครัวที่มีปัญหาน้อยที่สุดได้แก่ ครอบครัวของชนชั้นกลาง เพราะพ่อแม่มีการศึกษาสูง มีฐานะทางเศรษฐกิจดีพอสมควร และมีเวลาให้กับครอบครัวมากกว่าครอบครัว 2 ประเภทข้างต้น แม้ว่าจะต้องออกไปทำงานทั้งสามีและภรรยา แต่ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูกๆ จะอบอุ่นมากกว่า ลูกๆ จึงไม่มีใครมีปัญหาเท่าใดนัก อย่างไรก็ตามถ้าพ่อหรือแม่ ยังมีทัศนภาพแบบอนุรักษ์นิยมมากๆ โดยเฉพาะพ่อถ้ายังเข้มงวดหรือถืออำนาจสิทธิ์ขาดเหมือนสมัยเก่า ความขัดแย้งในครอบครัวก็จะเกิดขึ้น ความไม่เข้าใจซึ่งกันและกันของสมาชิกในครอบครัวจะลดลง

อุไรรัตนา โพธิ์แก้ว (2536 : 56) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา สาขาศิลปศาสตรบัณฑิต ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า สาเหตุสำคัญที่ระบุว่าเป็นสาเหตุในการออกกลางคันในด้านครอบครัว ได้แก่ ผู้ปกครองไม่เอาใจใส่ต่อนักศึกษา และผู้ปกครองให้นักศึกษาช่วยงานครอบครัว

รอฮานี ดอหะ (2546 : 76-77) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่เป็นคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการแก้ปัญหาออกกลางคันของนักเรียนศึกษาเฉพาะกรณี : โรงเรียนประถมศึกษา ตำบลมะนังดาโย จังหวัดนราธิวาส พบว่า ปัจจัยทางด้านผู้ปกครอง ได้แก่ ตามใจลูก ไม่สนใจการศึกษาของลูก ไม่มีความอบอุ่นในครอบครัว

จอห์นสัน (Johnson. 1981 : 569 –570A) ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างนักศึกษา ที่ยังคงศึกษาต่อและนักศึกษาที่ออกกลางคันในมหาวิทยาลัยเบกเกอร์ ผลการศึกษา พบว่า ผลการเรียนของนักศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง ค่านิยมของผู้ปกครองที่มีต่อสถานศึกษา การตัดสินใจเลือกเรียนอาชีพ และอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ส่งผลให้นักศึกษามีการออกกลางคัน

กล่าวโดยสรุป ลักษณะของครอบครัว หมายถึง ลักษณะที่พ่อแม่มีสัมพันธภาพที่ไม่ดีต่อกัน รวมถึงพฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อลูก และลูกปฏิบัติต่อพ่อแม่ ได้แก่ ทะเลาะวิวาท เมาะสุรา เล่นการพนัน หย่าร้างกัน เลี้ยงดูลูกแบบตามใจไม่มีเหตุผลหรือเข้มงวดเกินไป ขาดความเอาใจใส่ ขาดการพักผ่อนร่วมกัน ขาดการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ขาดความไว้วางใจ ขาดความรัก ความห่วงใย ขาดความเห็นด้วยกับกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ ขาดการยอมรับเกณฑ์มาตรฐานของพ่อแม่ ส่งผลให้นักเรียนออกกลางคัน

4.3 ลักษณะของนักเรียน

การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้ศึกษา เมื่อศึกษาสำเร็จแล้วสามารถประกอบอาชีพได้ คือ เป็นหลักสูตรที่จบในตัวของตัวเอง และสัมพันธ์กับการฝึกปฏิบัติเป็นอย่างมาก (บุญญศักดิ์ ใจจงกิจ. 2529 : 187) ซึ่ง พงศ์ หรดาล (2531 : 101-101) ได้ให้ทัศนะว่า ผู้เรียนอาชีวศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความเหมาะสม เพื่อจะเกิดประโยชน์จากการฝึกอาชีพ อย่างจริงจัง จึงไม่ใช่การศึกษาสำหรับคนทุกคน ดังนั้นบุคคลที่จะรับเข้าศึกษาอบรม จึงแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. บุคคลที่ยังไม่มีอาชีพและต้องการที่จะมีอาชีพ บุคคลประเภทนี้ หมายถึง ผู้ต้องการมีอาชีพเนื่องจากตนยังไม่มีอาชีพ จึงเป็นการเรียนของผู้เรียนที่มีความตั้งใจที่จะออกไปประกอบอาชีพ หลังจากเรียนจบแล้ว แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้ คือ

1.1 นักเรียนมัธยมปลาย (อายุ 14 – 16 ปี) บุคคลประเภทนี้เป็นการเรียนการสอน ในระบบโรงเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป

1.2 ผู้ใหญ่ที่กำลังต้องการประกอบอาชีพ แต่เนื่องจากไม่มีความรู้ในวิชาชีพจึงมาเรียน เพื่อที่จะสามารถออกไปประกอบอาชีพ บุคคลเหล่านี้ไม่ต้องการเรียนนาน

2. บุคคลที่มีอาชีพอยู่แล้ว แต่เนื่องจากความไม่เหมาะสมบางประการบุคคลประเภทนี้ไม่ใช่ นักเรียน แต่เป็นผู้ใหญ่ที่ประกอบกิจการอยู่แล้ว ต้องการเปลี่ยนอาชีพให้ดีขึ้นหรือเหมาะสมยิ่งขึ้น

3. บุคคลที่มีอาชีพอยู่แล้ว ต้องการจะเรียนให้มีความรู้สูงขึ้นหรือกว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อให้ มีความก้าวหน้าในอาชีพของตนเองยิ่งขึ้น เช่น บุคคลที่มีอาชีพช่างซ่อมรถยนต์เบนซินหาเวลา มาศึกษาเกี่ยวกับเครื่องยนต์ดีเซล เป็นต้น

ถาวร สารวิทย์ (2529 : 54-56) กล่าวว่า เมื่อดูตามประเภทของบุคคลที่ควรจะเรียนวิชาชีพ จะเห็นได้ว่า อาชีวศึกษามีไว้สำหรับให้แก่เด็ก แต่เป็นวิชาสำหรับผู้ใหญ่หรือผู้ที่ต้องการจะมีอาชีพ เท่านั้น การเรียนวิชาชีพจึงจำกัดให้เฉพาะผู้ใหญ่ หรือนักเรียนรุ่นโตที่มีอายุอย่างต่ำ 14 – 16 ปี และ ต้องการออกไปประกอบอาชีพหลังจากที่ได้เรียนวิชาชีพนั้นจบแล้ว โดยมีหลักเกณฑ์ในการรับนักเรียน ซึ่งมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

1. มีสติปัญญาสูงพอ เหมาะสมกับวิชาชีพที่จะเรียนในแต่ละระดับและสาขาวิชา
2. มีสุขภาพร่างกายและจิตใจ เหมาะสมกับวิชาชีพนั้นๆ
3. มีความสนใจและทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ
4. มีความถนัดเหมาะสมกับอาชีพที่ต้องการจะเรียน
5. เมื่อจบไปแล้วควรมีโอกาสที่จะประกอบอาชีพนั้นๆ

กรมอาชีวศึกษา (2542 : 1) ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษาที่ สถานศึกษาของกรมอาชีวศึกษาต้องส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนนักศึกษา ดังต่อไปนี้

- คุณลักษณะที่ 1 การรักษาความสะอาดของร่างกาย สถานศึกษาและชุมชน
- คุณลักษณะที่ 2 การมีจิตสำนึก และร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- คุณลักษณะที่ 3 การมีวิถีชีวิตด้านประชาธิปไตย
- คุณลักษณะที่ 4 การประหยัด อดออม และนิยมไทย
- คุณลักษณะที่ 5 การปฏิบัติตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม หรือหลักธรรมของศาสนาอื่นที่ เด็กและเยาวชนนับถือ
- คุณลักษณะที่ 6 การปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทงามแบบไทย
- คุณลักษณะที่ 7 การมีวินัยจราจร
- คุณลักษณะที่ 8 การเป็นคนตรงต่อเวลา
- คุณลักษณะที่ 9 การปฏิบัติตนในการเข้าแถวเรียงลำดับ ก่อน - หลัง ในการรับบริการต่างๆ
- คุณลักษณะที่ 10 การปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ และข้อบังคับของสถานศึกษา
- คุณลักษณะที่ 11 การไม่พัวพันยาเสพติดให้โทษ

ในเรื่องเกี่ยวกับลักษณะนักเรียนนี้ พรศรี โรจน์เมธี (2540 : 24) ได้สรุปถึง หน้าที่ของ ผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษา จะต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตน ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่องานตนเอง เช่น หน้าที่ ตั้งใจจริง ในการปฏิบัติหน้าที่ ปฏิบัติตนไปสู่ ความเป็นพลเมืองดี การศึกษาเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมและปลูกฝังระเบียบวินัยให้แก่คนในชาติ การยอมรับเหตุผล กล้าแสดงออก กล้ารับผิดชอบ ยับยั้งชั่งใจ และมีเกียรติ

2. ความรับผิดชอบต่องานผู้อื่น เช่น ช่วยเสริมสร้างความสงบสุขในสังคม การยอมรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น การวางตัวอย่างให้เกิดประโยชน์ซึ่งกันและกัน ความอดทน อดกลั้น สงบเสงี่ยม

3. ความรับผิดชอบต่องานที่ เป็นผลจากความรับผิดชอบต่องานตนเองและผู้อื่นอย่างเหมาะสม ได้แก่ การปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเหมาะสม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความมานะอดทน ไม่ห่อหุ้ม ไม่ละเมียดประียทโยชนที่เป็นของสาธารณะส่วนรวม หน้าที่เสียภาษี ราชการทหาร การใช้สิทธิเลือกตั้ง

ดังนั้นผู้เรียนจะต้องมีความรับผิดชอบต่องานที่ของตนเอง หน้าที่ในการเล่าเรียน มีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียน สุขภาพ กาย ใจ และจิตดี ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน รับผิดชอบต่องานตนเองและผู้อื่นอย่างเหมาะสม

เนื่องจากนักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพจะมีช่วงอายุอยู่ระหว่าง 14 - 19 ปี ซึ่งเป็น ช่วงที่อยู่ใน "วัยรุ่น" ดังนั้นในการศึกษาลักษณะของนักเรียนสาขางานยานยนต์ ที่เกี่ยวข้องกับการ ออกกลางคันนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดแนวทางการศึกษาวรรณกรรม ในเรื่องเกี่ยวกับ ความหมายของ วัยรุ่น ลักษณะที่สำคัญของวัยรุ่น และพัฒนาการของวัยรุ่น ดังต่อไปนี้

4.3.1 ความหมายของวัยรุ่น

ประยูรศรี มณีสร (2532 : 6) กล่าวว่า วัยรุ่น หมายถึง การก้าวไปสู่วุฒิภาวะ วัยย่างเข้าสู่ ความเป็นผู้ใหญ่ โดยพิจารณาเกณฑ์ความพร้อมทางร่างกาย (Pubertal Period) เจริญเติบโตเต็มที่ถึง วุฒิภาวะสูงสุดพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง จากวัยเด็กเป็นวัยผู้ใหญ่

สุชา จันทรเฒ (2533 :73) กล่าวว่า วัยรุ่น หมายถึง วัยที่เข้าสู่วุฒิภาวะทางเพศอย่าง สมบูรณ์และพร้อมที่จะเป็นพ่อแม่ได้ เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและเป็นระยะหัวเลี้ยว หัวต่อของชีวิต

ยุวดี เทียมประสิทธิ์ (2536 : 1) ได้ให้ความหมายของ วัยรุ่น หมายถึง วัยที่เจริญไปสู่ วุฒิภาวะ เป็นกระบวนการในการพัฒนา จากความเป็นเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่

พรพิมล เจียมนาครินทร์ (2539 : 11) ได้ให้ความหมายของ วัยรุ่น หมายถึง วัยที่เชื่อม ระหว่างการเป็นเด็กกับการเป็นผู้ใหญ่ อันเป็นระยะที่ต้องปรับพฤติกรรมวัยเด็ก ไปสู่พฤติกรรมแบบ ผู้ใหญ่ที่สังคมนั้นยอมรับ เด็กวัยรุ่นจึงไม่ใช่เป็นเพียงการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย แต่หมายถึง การเจริญเติบโตทางสังคม ซึ่งอยู่ในกรอบของวัฒนธรรมของแต่ละที่

สรุปได้ว่า วัยรุ่น หมายถึง วัยที่เจริญไปสู่วุฒิภาวะ เป็นกระบวนการในการพัฒนาจาก ความเป็นเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและเป็นระยะหัวเลี้ยว หัวต่อของชีวิต

4.3.2 ลักษณะสำคัญของวัยรุ่น

สุชา จันทรเอม (2533 : 73) ได้กล่าวถึง ลักษณะของวัยรุ่นว่า เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลง ของต่อมต่างๆ ภายในร่างกาย จะมีผลก่อให้เกิดการผันแปรทางด้านอารมณ์ วัยรุ่นมักมีอารมณ์รุนแรง โกรธและกลัวบ่อยๆ เกิดความรู้สึกวิตกกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของรูปร่าง การยอมรับของสังคม กลัวเพื่อนฝูงไม่ยอมรับเข้ากลุ่ม เด็กวัยนี้ไม่ชอบการขู่บังคับและมักมีข้อขัดแย้งกับพ่อแม่เสมอ เพราะ เด็กวัยรุ่นอยากทำตัวเป็นผู้ใหญ่ ที่จะได้ทำอะไรๆตามใจตนเอง แต่ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ การ ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ วัยรุ่นจึงมักสนใจถึงเรื่องเกี่ยวกับรูปร่างของตนและการเปลี่ยนแปลงของ ตนเองอยู่เสมอ

พรพิมล เจียมนาครินทร์ (2539 : 13) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของวัยรุ่น โดยแบ่งเป็น ข้อๆ ดังนี้

1. เป็นวัยแห่งหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ผลลัพธ์ของพฤติกรรมในวัยนี้จะมีผลต่อบุคคลในระยะ ยาวในช่วงวัยอื่นต่อมา ทั้งด้านการเรียน การทำงาน การใช้ชีวิตคู่ เจตคติที่มีต่อสิ่งต่างๆ ในสังคม ความสับสนในบทบาทที่ไม่ชัดเจนของตนเอง เช่น ไม่แน่ใจว่าตนเองเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ ความคาบเกี่ยวกับ ความเป็นเด็กความเป็นผู้ใหญ่ มีผลต่อความรู้สึกนึกคิดของเด็กมาก เด็กจะรู้สึกวางตัวยาก ไม่รู้ ว่าจะทำอย่างไร จึงจะถูกต้องและเหมาะสม

2. เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมและเจตคติในวัยรุ่น จะคู่ไป กับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายที่เกิดขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงความสนใจ ความไม่มั่นใจเกี่ยวกับ ความสามารถและความถนัดของตนเอง

3. เป็นวัยแห่งปัญหา อาจกล่าวได้ว่าวัยรุ่นเป็นวัยเจ้าปัญหามากที่สุด ส่วนใหญ่ปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดจากสาเหตุที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายนั่นเอง ภาวะความว้าวุ่นใจ ไม่สบายตัว ไม่สบายใจ ทำให้เกิดความหงุดหงิด วิตกกังวล อารมณ์เสียง่าย ไม่อยากพูดคุยกับใคร หรือพูดจาขี้ยวน จนทำ ให้เกิดความไม่เข้าใจในกลุ่มเพื่อน หรือพี่น้อง เกิดเป็นปัญหาทางอารมณ์ และปัญหาทางสังคมของ เด็กวัยนี้

4. เป็นวัยที่ต้องการการเรียนรู้ความเป็นตัวของตัวเอง เด็กจะแสดงให้เห็นว่า เขาต้องการ การยอมรับจากกลุ่ม และถือเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม แต่กระนั้น เด็กเองยังไม่แน่ใจในบทบาทของตน เขาต้องการรู้ว่าเขาแสดงบทบาทใดในสังคม เขามีความสำคัญอย่างไรในสังคม หรือเขายังเป็นเด็กอยู่ หรือว่าเป็นผู้ใหญ่แล้ว สิ่งหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าเขาต้องการความเป็นตัวของตัวเอง คือ การพยายาม หาเอกลักษณ์ของตนเองจากการแต่งกาย การใช้คำพูดที่เข้าใจกันในกลุ่มวัยรุ่นเท่านั้น

5. เป็นช่วงแห่งจินตนาการ วัยรุ่นชอบสร้างฝันวิมานในอากาศ จินตนาการตนเองเป็นสิ่งที่ต่าง ๆ หรือบุคคลต่าง ๆ ที่ตนเองชอบ เด็กสามารถแสดงออกในรูปของการประพันธ์เพลง เขียนบทกลอนประกอบเพลง หรือแม้กระทั่ง การแต่งกายตามแบบบุคคลในสังคมที่ตนชื่นชอบและต้องการเอาอย่าง

นอกจากนั้น พรพิมล เจียมนาครินทร์ (2539 : 20-21) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงของต่อมไร้ท่อ เกิดผลกระทบกระเทือนที่มีต่อร่างกาย โดยทำให้เกิดผลต่อระบบย่อยอาหาร นอกจากนั้น การมีประจำเดือนเป็นครั้งแรก เด็กหญิงมักมีอาการ ปวดศีรษะ เป็นไข้ ปวดท้องน้อย เป็นตะคริว ปวดหลัง ปวดบั้นเอว บางรายมีอาการเวียนร่วมด้วย แต่เมื่อระบบรอบเดือนทำงานตามปกติแล้ว อาการรบกวนต่าง ๆ จะลดน้อยลง ผลของการเปลี่ยนแปลงในวัยรุ่น ทำให้เกิดผลกระทบกระเทือนที่มีต่อเจตคติและพฤติกรรม ซึ่งสาเหตุใหญ่มาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย เด็กมักหงุดหงิดอารมณ์เสียเนื่องจากความเครียด และความวิตกกังวลภายในที่เกี่ยวกับสัดส่วนของตัวเอง กังวลเกี่ยวกับน้ำหนักตัวและลักษณะของเครื่องบ่งเพศที่เกิดขึ้น เนื่องจากเด็กบางคนไม่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของตนมาก่อน พฤติกรรมที่แสดงออกจึงมักอยู่ในรูปแบบ ดังนี้

1. ต้องการอยู่คนเดียว หลบซ่อน ไม่สนใจใคร เป็นเพราะไม่ต้องการให้ใครสังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของตน เช่น เด็กชายบางคนถูกล้อเลียนเมื่อเสียงเปลี่ยนไป
2. มีความเบื่อหน่ายเกิดขึ้น เช่น เบื่อโรงเรียน เบื่อบ้าน เบื่อกิจกรรมที่ทำเป็นประจำ เนื่องจากมีความกังวล ในเรื่องราวของตนเองอยู่ในใจ
3. มีความขัดแย้งทางสังคม เด็กวัยนี้มักไม่ค่อยให้ความร่วมมือ ไม่เห็นด้วยกับเรื่องต่าง ๆ มีความขัดแย้งเสมอ มักมีความรู้สึกว่ามีใครเข้าใจ ไม่มีใครเห็นใจตน
4. มีอารมณ์รุนแรง เนื่องจากมีความกังวลใจ ความเศร้าหมองของจิตใจจึงเกิดขึ้นได้ง่าย การแสดงออกทางอารมณ์ จึงออกมาในลักษณะที่ ก้าวร้าว รุนแรง
5. ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เด็กมักไม่มีความมั่นใจ มองไม่เห็นความสามารถของตนเอง ส่วนใหญ่มีความรู้สึกที่มีปมด้อย

6. การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย มีผลต่อส่วนต่างๆ ของร่างกายทั้ง ภายใน และภายนอก และผลที่เกิดขึ้นนั้น ทำให้เด็กมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านอื่นๆ ตามมา เช่น รูปแบบพฤติกรรม เจตคติ และบุคลิกภาพ ของแต่ละคน

ในเรื่องที่เกี่ยวกับลักษณะสำคัญของวัยรุ่นนี้ ยุวดี เทียรชมประสิทธิ์ (2536 : 1) ได้ให้ทัศนะว่า วัยรุ่นเป็นช่วงชีวิตที่คาบเกี่ยวระหว่างวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ เป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อ (Transition Period) ที่เด็กจะมีการเจริญเติบโต การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างพุ่งพรวด (Spurt of Growth) เมื่อเปรียบเทียบกับระยะวัยที่เพิ่งผ่านพ้นมา ภาวะที่เด็กมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ ทำให้เกิดความยากลำบากในการปรับตัวสำหรับเด็กเป็นอย่างมาก ชีวิตที่เคยอบอุ่นพึ่งพิงครอบครัว สนุกสนาน

เริ่มรูปแบบเด็ก ๆ เริ่มแปรเปลี่ยนไปเป็นชีวิตที่ต้องต่อสู้ดิ้นรน สัมพันธ์กับภาระหน้าที่ของการต้องพึ่งตนเอง การแสวงหาความสามารถ ความสนใจ ความถนัดที่ตนเองมีอยู่ และหาแนวทางการพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่เพื่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทและบุคลิกภาพจากเด็กไปเป็นผู้ใหญ่ ชีวิตช่วงวัยรุ่นจึงมักถูกรุมเร้าไปด้วยความวิตกกังวล ความกดดันจากปัญหาภายในตัวเอง ปัญหาภายในครอบครัว ปัญหาการเรียนเพื่อมุ่งไปสู่โอกาสทางอาชีพ ปัญหาทางเพศ และปัญหาความประพฤติ อันเกิดจากอิทธิพลของแหล่งบันเทิงเรีงรมย์ ความสับสนในบทบาทของตนเอง ความสับสนด้านค่านิยมทางวัฒนธรรม ความบีบคั้นด้านเศรษฐกิจและชีวิตความเป็นอยู่ ความสับสนในอนาคตและความหวังอันเลื่อนลอย เหล่านี้เป็นสภาวะทางจิตใจของวัยรุ่นทำให้ชีวิตวัยรุ่นเป็นระยะวิกฤต (Critical Period) ของการปรับตัว

สรุป ลักษณะสำคัญของวัยรุ่น หมายถึง เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงของต่อมต่างๆ ภายในร่างกาย ซึ่งจะมีผลก่อให้เกิดการผันแปรทางด้านอารมณ์ วัยแห่งหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง เป็นวัยแห่งปัญหา เป็นวัยที่ต้องการการเรียนรู้ความเป็นตัวของตัวเอง และเป็นช่วงแห่งจินตนาการ

4.3.3 พัฒนาการของวัยรุ่น

สมร ทองดี (2532 : 126-174), ยุวดี เทียรรมประสิทธิ์ (2536 : 6-8) และศรีเรือน แก้วกังวาล (2536 : 297-309) กล่าวในลักษณะเดียวกันว่า พัฒนาการของวัยรุ่นแบ่งออกได้เป็น 4 ด้าน คือ

1. พัฒนาการด้านร่างกาย (Physical Development) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของอวัยวะต่างๆ ที่แสดงถึงความเจริญเติบโตของร่างกาย การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะทำให้ร่างกายมีขนาดที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ส่วนสูงและน้ำหนักเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากอิทธิพลของต่อมเพศ ทำให้ร่างกายมีสัดส่วนแบบหนุ่มสาว การเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างของร่างกายนี้ทำให้ร่างกายมีความพร้อมที่จะทำหน้าที่ในการเคลื่อนไหว มีพลังงานและมีสมรรถภาพในการตอบสนองต่อสภาพการณ์ต่างๆ ได้ การที่เด็กวัยรุ่นมีพัฒนาการทางร่างกายดำเนินไปตามปกติ จะทำให้เขามีสัดส่วนเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น ร่างกายมีความสมดุลมากขึ้น พัฒนาการด้านร่างกายนี้จะนับรวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางเพศที่แสดงความเป็นหญิงสาวและชายหนุ่มอย่างสมบูรณ์ด้วย

2. พัฒนาการด้านสติปัญญา (Intellectual Development) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงด้านความสามารถในการเรียนรู้และตอบสนองต่อสิ่งต่างๆ เช่น ความสามารถในการคิด การจำ การจินตนาการ การเรียนรู้ ซึ่งทำให้เด็กวัยรุ่นสามารถเลือกแนวทางตอบสนองเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ได้ ความสามารถทางสติปัญญาดังกล่าว จะเกิดจากการเจริญเติบโตของระบบประสาทภายในร่างกาย ซึ่งควบคุมโดยสมอง สมองของคนเรามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาในด้านต่างๆ เช่น ถ้าสมองไม่เจริญ จะทำให้ความสามารถในการเคลื่อนไหว การตอบสนอง และการเรียนรู้ไม่อยู่ในสภาพปกติได้ การเจริญเติบโตและทำหน้าที่ได้ตามปกติของสมอง จึงเป็นพื้นฐานสำคัญของพัฒนาการด้านอื่นๆ และ

มีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมมนุษย์ เด็กที่มีสมองที่มีคุณภาพดี มีสติปัญญาดี ย่อมมีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว การเรียนรู้ และภาษา เจริญก้าวหน้าเร็วกว่าเด็กที่มีสติปัญญาดำ ดังนั้นการที่เด็กวัยรุ่นจะมีสมองคุณภาพดี ขึ้นอยู่กับพันธุกรรมและการเจริญเติบโตของมันสมองที่รวดเร็วมากในระยะ 5 ขวบแรกของชีวิต และเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการกระตุ้นให้ได้เรียนรู้ช่วยเหลือตัวเองมาตั้งแต่วัยเด็ก มีอิสระในการคิดการกระทำจะทำให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสามารถในการเรียนรู้สูงสุด ถือว่าวัยรุ่นเป็นวัยสำคัญที่มีความพร้อมในการเรียนรู้มากกว่าวัยอื่นๆ

3. พัฒนาการทางอารมณ์(Emotional Development) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นในลักษณะของความสามารถที่จะตอบสนองต่อเหตุการณ์ต่างๆ ด้วยพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีความสามารถตอบสนองทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมเพิ่มขึ้นตามอายุ จากการมีสภาพอารมณ์ที่รุนแรง หุนหัน เปลี่ยนแปลงง่ายแบบพายุบุแคม (Storm and Stress) จะเปลี่ยนเป็นการรู้จักตอบสนองได้อย่างมีเหตุผล ควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมให้เป็นที่ยอมรับมากขึ้น อันจะส่งผลไปถึงการเรียนรู้ การปรับตัว เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมต่อไป การมีพัฒนาการทางอารมณ์ที่ล่าช้าทำให้เกิดปัญหาในการปรับตัว ส่งผลพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา และสังคมได้ด้วย ดังนั้นการพัฒนาความสามารถในการตอบสนองทางอารมณ์ จึงทำให้เด็กวัยรุ่นพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่ดีได้

4. พัฒนาการด้านสังคม (Social Development) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงแบบแผนของปฏิสัมพันธ์ที่เด็กวัยรุ่นจะมีต่อบุคคลรอบๆ ตัว ในลักษณะที่เปลี่ยนไปจากวัยเด็ก ในระยะวัยรุ่นนั้นความรู้สึกต้องพึ่งพาครอบครัว พ่อแม่ หรือผู้ใหญ่อื่นๆ จะค่อยๆ เปลี่ยนไป เด็กวัยรุ่นจะรู้สึกอยากเป็นอิสระจากการดูแลใกล้ชิดแบบเด็กๆ ต้องการทำสิ่งต่างๆ ของตนเอง ไปตามแนวทางที่ตนเห็นว่าเหมาะสม สามารถควบคุมตนเอง คือ มีวินัยในตนเองมากขึ้นเป็นลำดับและยังมีความต้องการการยอมรับในสังคม ผูกพันกับเพื่อน เรียนรู้ที่จะพัฒนาความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนทั้งชายและหญิง มีทักษะทางสังคมมากขึ้น มีความสนใจเพศตรงข้าม และระแวงระวังตนเองต่อความรู้สึกหรือทำที่ของผู้อื่น ต้องการสถานภาพทางสังคมและการมีบทบาททางสังคมมากขึ้น มีความผูกพันทางจิตใจและสายสัมพันธ์กับผู้อื่นที่ยาวนานและมั่นคงขึ้นตามลำดับ มีแนวปฏิบัติของตนเอง เรียนรู้ค่านิยมของสังคม และซึมซับสิ่งต่างๆ ในสังคมนอบข้าง ต้องการให้สิ่งต่างๆ ในสังคมดำเนินไปตามเหตุผลและความถูกต้อง ตามอุดมคติและ ค่านิยมของตน และมักจะมีความรู้สึกขัดแย้งได้ง่ายเมื่อต้องเผชิญกับความสับสนปรวนแปรของสังคมและวัฒนธรรม เด็กวัยรุ่นจะค่อยๆ เรียนรู้สังคมมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคม ในลักษณะที่ตนจะเป็นสมาชิกของสังคม และมีส่วนร่วมรับผิดชอบในหน้าที่ และมีสิทธิทางสังคมเช่นเดียวกับผู้ใหญ่

สมชาย ธีญธนกุล (2530 : 86-88) ได้กล่าวถึงลักษณะของปัญหาที่สำคัญของวัยรุ่นเกี่ยวกับโรงเรียน พอสรุปได้ คือ

1. ปรับตัวไม่ได้ในโรงเรียน เป็นปัญหาที่พบมากในโรงเรียน เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งภายในตัวเองและสถานการณ์สิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ภายในโรงเรียน ที่ตนเองไม่เคยพบเห็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กวัยรุ่นที่ต้องย้ายโรงเรียนใหม่ เช่น จากมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนหนึ่งแล้วไปเรียนต่อมัธยมศึกษาปีที่ 4 อีกโรงเรียนหนึ่ง

2. ปัญหาด้านวิชาการ เด็กวัยรุ่นประสบปัญหานี้ในทุกชั้นเรียน ยิ่งเรียนในชั้นที่สูงขึ้น ความยากของวิชาต่างๆ ย่อมเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย เด็กที่มีสติปัญญาดำกว่าเกณฑ์ปกติจะประสบปัญหานี้ มากกว่าเด็กที่มีสติปัญญาสูงกว่า ปัญหาด้านวิชาการนี้มีมากมายหลายประการ เช่น ปัญหาการเลือกวิชาเรียน ปัญหาการสร้างนิสัยในการเรียน ปัญหาในการพูดหน้าชั้น ปัญหาในการเรียนวิชาไม่เข้าใจ ปัญหาที่เกี่ยวกับแหล่งที่จะศึกษาค้นคว้า เป็นต้น

3. ปัญหาการออกโรงเรียนกลางคัน เป็นปัญหาที่โรงเรียนต้องคำนึงให้มากเพราะเด็กวัยรุ่นเหล่านี้ไม่ถึงวัยที่จะทำงานได้ วัยของเขาคือการศึกษาหาความรู้ เพื่อนำไปประกอบอาชีพในภายภาคหน้า เมื่อออกจากโรงเรียนกลางคันไปแล้วและไม่มีความรู้ เด็กอาจจะรวมกันเป็นกลุ่ม ก่อเหตุทางอาชญากรรมขึ้นมาได้ ดังที่มีปัญหามากมายในปัจจุบันนี้

4. ปัญหาความประพฤติและการก่อการทะเลาะวิวาท ปัญหานี้จะพบมากในหมู่ของวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นที่คึกคะนอง ชอบเด่นดัง อาจสร้างปัญหาขึ้นเพียงเล็กน้อยจนถึงขั้นทะเลาะวิวาทขึ้นได้ เช่น การมีกิริยามารยาทไม่เรียบร้อย แต่งกายผิดระเบียบของโรงเรียน ชอบลักขโมยทำร้ายร่างกาย ขว้างปาระเบิด เป็นต้น

5. ปัญหาในการคบเพื่อน มีทั้งในการคบเพื่อนเพศเดียวกัน และเพื่อนต่างเพศ เพราะวัยรุ่นบางคนไม่ทราบว่าตนเองควรจะปฏิบัติตนอย่างไรต่อเพื่อน ทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและต่างเพศ บางคนจึงอาจประสบปัญหาได้

6. ปัญหายาเสพติดให้โทษ ซึ่งพบได้ในหมู่วัยรุ่นในปัจจุบัน ปัญหานี้เป็นปัญหาระดับชาติที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ในการป้องกันปราบปราม และแก้ไข

เบญจมา สุทธะพินธุ (2536 : 64-67) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สาเหตุการสูญเปล่าทางการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ : กรณีศึกษาของวิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า สาเหตุการสูญเปล่าทางการศึกษา ตามความคิดเห็นของกลุ่มประชากร คือ การติดยาเสพติดของนักเรียน

กล่าวโดยสรุป ลักษณะนักเรียน หมายถึง ผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษา ซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติสำคัญที่ประกอบด้วย สติปัญญา สุขภาพร่างกายและจิตใจ ความถนัด ความสนใจ และทัศนคติต่ออาชีพ ที่เหมาะสมกับวิชาชีพที่ต้องการจะเรียน เป็นวัยที่พัฒนาจากความเป็นเด็ก ไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลง เกิดปัญหา การปรับตัวไม่ได้ในโรงเรียน ด้านวิชาการ ความประพฤติ การก่อการทะเลาะวิวาท การคบเพื่อน ยาเสพติด และการออกจากโรงเรียนกลางคัน

4.4 สภาพแวดล้อมทางการเรียน

สภาพแวดล้อมทางการเรียนของวิทยาลัยเป็นองค์ประกอบหนึ่ง ที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอน สามารถทำนายเป็นตัวบ่งชี้ ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการเรียนการสอน จนถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นักการศึกษาและนักจิตวิทยาในปัจจุบันมีความเชื่อว่าสภาพแวดล้อมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมนุษย์ (ทวิตลิปป์ สารแสน. 2543 : 2) ซึ่งจากการศึกษาวิจัย พบว่าสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในด้านต่างๆ เช่น ฟราเซอร์ (Fraser. 1981 : 67-92) วิจัย พบว่า การแสดงออกทางการเมืองเกิดขึ้นบ่อยครั้งในฤดูร้อน และการหลงลืมเกิดขึ้นมากในวันที่อากาศมีความดันต่ำ การหลงลืมในที่นี้พิจารณาจากปริมาณการลืมหรือห่อของไวบนรถเมลอย่าง เป็นที่น่าสังเกต และจากการศึกษาของ ประยูรศรี มณีศรี (2532. 166-172) พบว่า เมื่อเด็กเข้าเรียนที่ใหม่จะหวาดกลัวต่อสิ่งแวดล้อมใหม่ ดังนั้นสถานที่และบรรยากาศควรเป็นกันเองมากที่สุด บริเวณของตัวอาคารเรียนเหมาะสม สะดวกสบาย ซึ่งข้อสำคัญวันแรกนี้ เด็กควรได้พบเห็นสิ่งที่ประทับใจ เด็กจะรักโรงเรียนและรักการเรียน ซึ่งทวิตคัตตี สิทธิกร (2537. 98) ได้ให้ทัศนะว่า โรงเรียนโดยทั่วไปมักมุ่งจัดสภาพแวดล้อมทางด้านวัตถุ มากกว่าสภาพแวดล้อมทางด้านจิตใจ ซึ่งนับว่าเป็นปัญหามากในการส่งเสริมสุขภาพจิตของเด็ก เพราะแม้อาคารสถานที่หรือห้องเรียน จะสะอาดเรียบร้อยหรือสวยงามดงามสักเพียงใด ถ้าบรรยากาศภายในโรงเรียนหรือห้องเรียนนั้นไม่ดี เช่น ขาดความอบอุ่นใจ ขาดความเป็นกันเอง หรือขาดสัมพันธภาพอันดีระหว่างกันแล้ว นักเรียนก็จะเกิดความอึดอัดใจ เบื่อหน่าย ไม่ตั้งใจเรียน หรือเรียนอย่างจิตใจที่ไม่มีความสุข จนเป็นสาเหตุในการออกกลางคันในที่สุด

4.4.1 ความหมายของสภาพแวดล้อมทางการเรียน

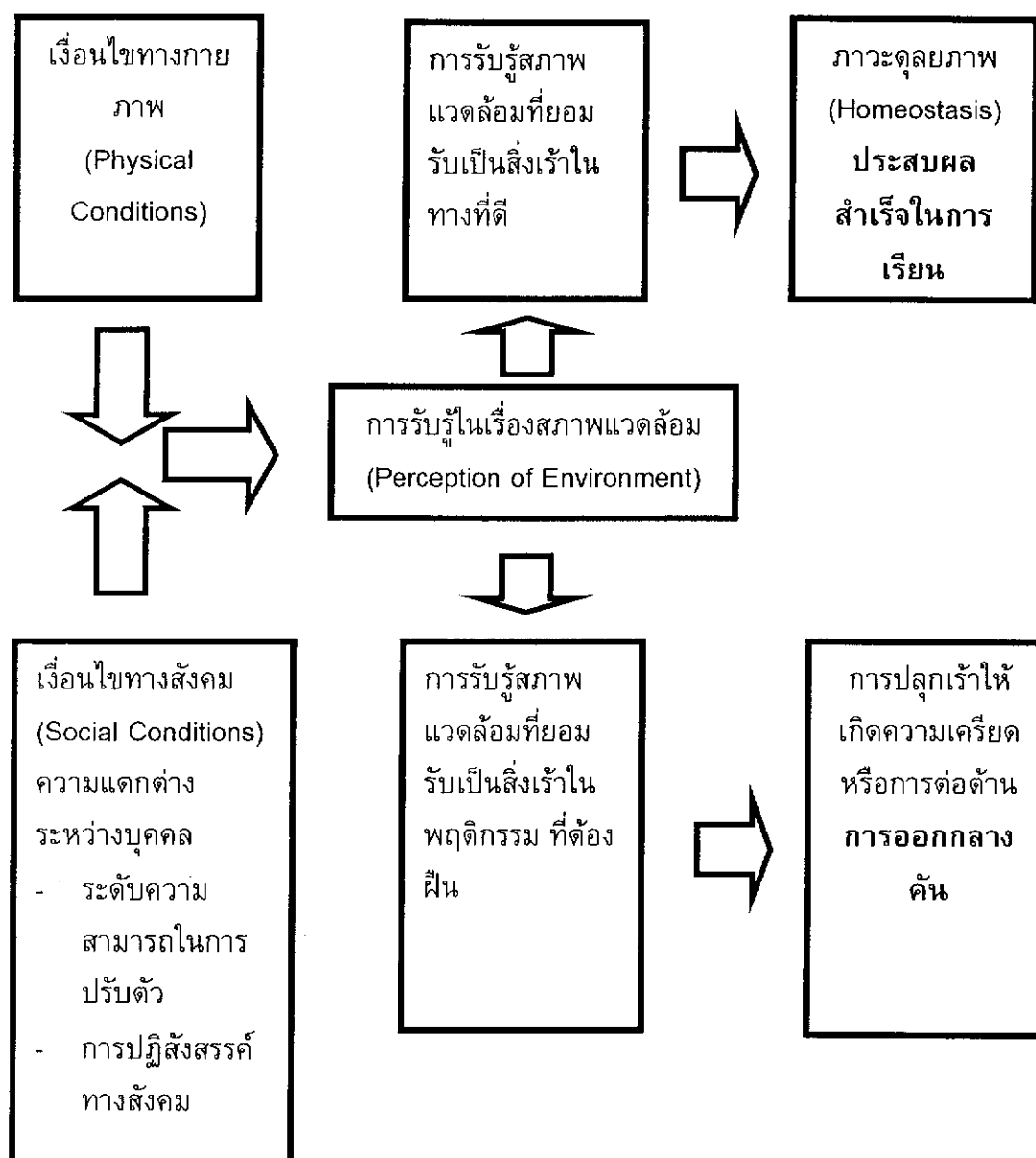
ในเรื่องเกี่ยวกับความหมายของสภาพแวดล้อมทางการเรียนนั้น นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายและทัศนะ ดังต่อไปนี้

อรพันธ์ ประสิทธิรัตน์ (2533 : 8) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมทางการเรียน (Learning Environment) หมายถึง สภาพสภาวะใด ที่มีผลต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม สภาพแวดล้อมที่เป็นรูปธรรม (Concrete Environment) หรือสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) ได้แก่ สภาพต่างๆที่มนุษย์ทำขึ้น อาทิเช่น อาคารสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ วัสดุอุปกรณ์หรือสื่อต่างๆและที่อยู่ตามธรรมชาติอันได้แก่ ดินไม้ พืช ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ส่วนสภาพแวดล้อมที่เป็นนามธรรม (Abstract Environment) หรือสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยา (Psychological Environment) ได้แก่ระบบคุณค่าที่ยึดถือเป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมของกลุ่มสังคมข่าวสาร ความรู้ ความคิด ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดและเจตคติต่างๆไม่ว่าจะเป็นของตัวเองหรือของคนอื่นก็ตาม นอกจากนี้ จ่านง อินทองคำ และคณะ (2533 : 6) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมไว้ว่า หมายถึง สิ่งเร้าที่มีศักยภาพ อันได้แก่ วัตถุ สิ่งของ บุคคล กฎ ระเบียบ สภาพการณ์ ทั้งที่เป็นรูปธรรม แนวความคิด ความรู้สึก บรรยากาศ ระบบการศึกษา การปกครอง

กิจกรรม ลักษณะของบริเวณอาคารสถานที่และอื่นๆทั่วไป ที่มีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่และ พัฒนาการทุกด้านของนักเรียนนักศึกษา ส่วน ไชยยศ เรืองสุวรรณ และ ปรีชา วิหคโต (2537 : 7) ได้กล่าวว่าสภาพแวดล้อมทางการเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่รอบตัวของผู้เรียน และส่ง ผลต่อกระบวนการพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ 2) สภาพแวดล้อมทางจิตภาพ และ 3) สภาพแวดล้อมทางสังคม ส่วนแมคเวย์ (Mcvey. 1989 : 124) ได้ให้ทัศนะ ว่าสภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านกายภาพประกอบด้วย แสงสว่าง สี เสียง บริเวณที่ว่าง เพอร์นิเจอร์และลักษณะของสถานที่ที่ใช้ในการเรียนรู้ ในด้านสภาพแวดล้อมที่เป็นนามธรรม หรือ สภาพแวดล้อมทางด้านจิตวิทยานั้น และในทัศนะของ วอลเบิร์ต (Walbert. 1987 : 124) ที่กล่าวว่า ถ้ามองกันให้แคบลงในระดับห้องเรียน สภาพแวดล้อมทางด้านจิตวิทยาก็คือ บรรยากาศของห้องเรียน ซึ่งเปรียบเสมือนกลุ่มของสังคมที่มีอิทธิพลต่อสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้นั่นเอง

สภาพแวดล้อมทางการเรียนในวิทยาลัยเป็นเรื่องสำคัญ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของ บุคลากรในสถานศึกษา สภาพแวดล้อมทางการเรียนที่ดีจะเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ความสะดวก และการพัฒนาการ ทั้งทางสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ และช่วยให้ผู้เรียนประสบ ผลสำเร็จในการเรียน (อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์. 2533 : 9-10) ซึ่ง ดวงเดือน พิพัฒนฐ์เกียรติ (2541 : 28-29) อธิบายไว้ว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนในสถานศึกษา มีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนา นักเรียนนักศึกษา เพราะสภาพแวดล้อมที่มีความสมบูรณ์ย่อมทำให้การพัฒนาได้ผลดี เช่น มีอาคาร สถานที่ เครื่องมือ และระบบการบริหารงานที่ดี ในทางตรงกันข้าม หากสภาพแวดล้อมไม่ดีย่อมทำ ให้การพัฒนาของนักเรียนนักศึกษาไม่เป็นผลดี ขาดความภาคภูมิใจในสถาบัน เปื่อหน่ายต่อการเรียน

เบลล์ และคนอื่นๆ (ดวงเดือน พิพัฒนฐ์เกียรติ. 2541 : 28-29. อ้างอิงจาก Bell and others. 1978 : 86-87) ได้เสนอแนวทฤษฎีประสมประสาน เกี่ยวกับพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม ซึ่ง เกี่ยวพันกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม ในการอธิบายปรากฏการณ์ของความเครียด หรือการต่อต้าน ดังภาพประกอบ .

ภาพประกอบ 1 ทฤษฎีประสมประสานเกี่ยวกับพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม

ที่มา : ดวงเดือน พัทธน์ชูเกียรติ. 2541 : 28-29 ; อ้างอิงจาก Bell and others. 1978 : 86 – 87.

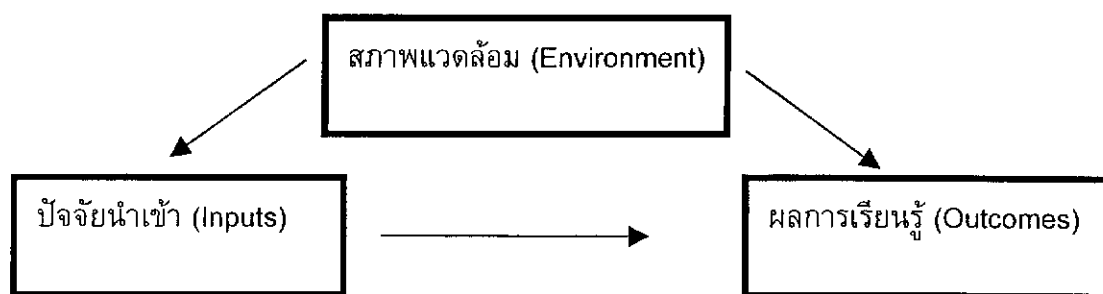
จากภาพประกอบ แสดงให้เห็นว่ามีปัจจัย 2 ส่วน คือ 1) เงื่อนไขทางกายภาพ (Physical Conditions) อันได้แก่ อากาศ เสียง มลภาวะ ประชากร และ 2) เงื่อนไขทางสังคม (Social Conditions) อันได้แก่ ลักษณะของการปฏิสังสรรค์ทางสังคม ความแตกต่างของบุคคล (Individual Difference) ซึ่งหมายถึง ความแตกต่างของบุคคลในด้านระดับความสามารถในการปรับตัว ซึ่งปัจจัยทั้งสอง จะส่งผลต่อผู้เรียนในการรับรู้ในเรื่องสภาพแวดล้อม (Perception of Environment) ถ้าการรับรู้สภาพแวดล้อมที่ยอมรับเป็นสิ่งเร้าในทางที่ดี และยอมรับสิ่งเร้านั้น ผู้เรียนก็จะอยู่ในสภาวะดุลยภาพ ประสบผลสำเร็จในการเรียน และในทางตรงกันข้าม หากการรับรู้ในเรื่องสภาพแวดล้อม เป็นการรับรู้สภาพแวดล้อมที่ยอมรับเป็นสิ่งเร้าในสถานะในพฤติกรรมที่ต้องฝืนจะนำไปเกิดความเครียด การต่อต้าน อาจส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน

แอสติน (จันท์เพ็ญ หงษ์ทอง. 2545 : 21-22. ; อ้างอิงจาก Astin. 1993 :7-12) ที่ได้ทำการศึกษาและเสนอโมเดล I - E - O สำหรับศึกษาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา (Astin I - E - O Model for Studying Student Outcomes) ซึ่งกล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (Inputs) สภาพแวดล้อม (Environment) และ ผลการเรียนรู้ (Outcomes) ของนักเรียน โดยที่

ปัจจัยนำเข้า หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนในด้านต่างๆ เมื่อเริ่มเข้าศึกษา เป็นพื้นฐานความรู้เดิม รวมทั้งประสบการณ์การเรียนรู้ใดๆก็ตามที่นักเรียนได้รับมาก่อนที่จะเข้าเรียน รวมถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง และลักษณะส่วนตัวของนักเรียน เช่น เพศ อายุ การนับถือศาสนา เป็นต้น

สภาพแวดล้อม หมายถึง มวลประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งในและนอกชั้นเรียนที่นักเรียนได้รับระหว่างที่ศึกษาในวิทยาลัย เช่น หลักสูตร การเรียนการสอน ความสัมพันธ์กับครู-อาจารย์ และเพื่อนนักเรียน

ผลการเรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนในด้านต่างๆ หลังจากที่ได้รับประสบการณ์ต่างๆ จากสภาพแวดล้อมในวิทยาลัย เป็นความเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการของนักเรียนที่เกิดขึ้น เป็นผลจากการได้รับมวลประสบการณ์ในวิทยาลัยและปัจจัยนำเข้าของนักเรียนแต่ละคนนั่นเอง ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 2 โมเดล I - E - O สำหรับศึกษาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

ที่มา : จันทรเพ็ญ หงษ์ทอง. 2545 : 21-22 ; อ้างอิงจาก Astin . 1993 *The college Environment*. pp. 7-12.

กล่าวคือคุณลักษณะของนักเรียนในด้านต่างๆ เมื่อเริ่มเข้าศึกษา เป็นพื้นความรู้เดิม รวมทั้งประสบการณ์การเรียนรู้ใดๆก็ตาม ที่นักเรียนได้รับมาก่อนที่จะเข้าเรียน รวมถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง และลักษณะส่วนตัวของนักเรียน เช่น เพศ อายุ การนับถือศาสนา เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมซึ่งได้แก่ มวลประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งในและนอกชั้นเรียน ที่นักเรียนได้รับระหว่างที่ศึกษาในวิทยาลัยเช่นหลักสูตร การเรียนการสอน ความสัมพันธ์กับครู-อาจารย์ และเพื่อนนักเรียน ทำให้เกิดผลการเรียนรู้ ซึ่งหมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนในด้านต่างๆ หลังจากที่ได้รับประสบการณ์ต่างๆ จากสภาพแวดล้อมในวิทยาลัย เป็นความเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการของนักเรียนที่เกิดขึ้น เป็นผลจากการได้รับมวลประสบการณ์ในวิทยาลัยและปัจจัยนำเข้าของนักเรียนแต่ละคนนั่นเอง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าสภาพแวดล้อมที่ดีย่อมนำมาซึ่งการประสบผลสำเร็จในการเรียน แต่ในทางตรงกันข้ามการได้รับสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี หรือ ไม่เหมาะสม ย่อมเป็นสาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียน

ตามที่กล่าวมานี้สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนแยกได้เป็น 3 ลักษณะคือ สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านกายภาพหรือด้านรูปธรรม เช่น วัสดุ อุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้ แสงสี เฟอร์นิเจอร์ บริเวณสถานที่ทำกิจกรรม ฯลฯ เป็นต้น สภาพแวดล้อมทางการเรียนทางด้านจิตวิทยาหรือด้านนามธรรม เช่น คุณลักษณะของผู้เรียน บรรยากาศในห้องเรียน ฯลฯ เป็นต้น และสภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านสังคม ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน นักเรียนกับครูผู้สอน รวมถึง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ

ของวิทยาลัยซึ่งสภาพแวดล้อมทางการเรียนทั้ง 3 ลักษณะนี้ส่งผลกระทบแก่นักเรียนในการที่จะประสบความสำเร็จในการเรียน หรือการออกกลางคันของนักเรียน

จากข้อสรุปดังกล่าว สภาพแวดล้อมทางการเรียนสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ อันได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านกายภาพ 2) สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านจิตภาพ และ 3) สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านสังคม ซึ่งผู้วิจัยจะได้ทำการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนทั้ง 3 ลักษณะโดยละเอียด เพื่อหาสาเหตุการออกกลางคันที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางการเรียน ดังต่อไปนี้

4.4.2 สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านกายภาพ

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมาย รวมถึงทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านกายภาพ ดังต่อไปนี้

อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2533 : 8) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านกายภาพ เป็นสภาพต่างๆที่มนุษย์ทำขึ้นหรือที่อยู่ตามธรรมชาติอันได้แก่ อาคารสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ วัสดุ อุปกรณ์หรือสื่อต่างๆ ต้นไม้ พืช ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ซึ่งมีผลกระทบต่อการเรียน และเกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเกี่ยวกับด้านนี้ ลีไวน์ (ทวีศิลป์ สารแสน. 2543 : 20 ; อ้างอิงจาก Levine. 1980 : 409-412) ให้ทัศนะว่าการจัดที่นั่งและการเลือกที่นั่งของนักเรียน มีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียน ถ้าให้นักเรียนเลือกที่นั่งเอง ผู้ที่นั่งหน้าจะมีผลการเรียนดีกว่าผู้ที่นั่งหลัง แต่ถ้าสุ่มให้นั่งพบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ออกมาไม่ต่างกัน แต่ผู้ที่นั่งหน้าจะมีปฏิสัมพันธ์มากกว่า

สำหรับการจัดเครื่องตกแต่งห้องเรียน ป้ายนิเทศและมุมกิจกรรม มีผลสำคัญและส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่ง ฉลอง จันทมาลา (2530 : 72) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการสอนวิชาศิลปะศึกษาแก่นักเรียนชั้น ม.1ภายใต้การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่ต่างกัน โดยกลุ่มทดลองเรียนภายใต้การจัดสภาพแวดล้อมที่ติด ภาพวาด ภาพเขียน แผนภูมิ หุ่นจำลอง ป้ายนิเทศ และมุมศิลปะศึกษาขึ้นในห้องเรียน สำหรับกลุ่มควบคุมจัดการเรียนการสอนตามปกติ ผลปรากฏว่ากลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตลอดจนเจตคติต่อวิชาศิลปะศึกษาสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ส่วนในเรื่องที่เกี่ยวกับสีของห้องเรียนนั้น สีของห้องเรียนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและจิตใจมนุษย์ ดังที่เนิร์ค (ทวีศิลป์ สารแสน. 2543 : 20 ; อ้างอิงจาก Knirk. 1979 : 335) ได้สรุปงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ของฝาห้องโรงพยาบาลที่มีต่อคนไข้ พบว่าคนไข้จะฟื้นเร็วขึ้นถ้าเขาอยู่ในห้องที่ทาสีน้ำเงิน และพบว่าสีน้ำเงินทำให้คนไข้โรคจิตลดความรุนแรงลง ส่วนสีเหลืองสามารถทำให้เกิดความอบอุ่น ซึ่งเหมาะสมกับการที่จะนำมาใช้ทาในห้องเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาได้

ในด้านของแสงสว่าง ซึ่งได้แก่ แสงธรรมชาติ หรือแสงที่ได้จากการประดิษฐ์นั้น ออทท์ (สุภาภรณ์ เหมอมรไพบูลย์. 2545 : 23 ; อ้างอิงจาก Ott. 1976 : 82) ทำการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับ

อิทธิพลของแสงในห้องเรียนที่ติดตั้งหลอด Fluorescent แบบปกติที่มีแสงได้มาตรฐานขาวเย็น พบว่า นักเรียนมีการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมมากกว่านักเรียนที่อยู่ในห้องที่มีการติดตั้งหลอด Fluorescent ที่ไม่เหมาะกับสายตา เกิดคลื่นรบกวน และยังพบว่า ถ้าย้ายนักเรียนจากห้องที่ติดตั้งหลอด Fluorescent มาสู่ห้องเรียน ที่ติดตั้งด้วยหลอด Incandescent พบว่า นักเรียนมีอาการปวดศีรษะน้อยลง และแสดงออกซึ่งพฤติกรรมการเรียนมากขึ้น

ในด้านสื่อการสอน จากการวิจัยของ ประดิษฐ์ จิระเดชประไพ (2530: 70) พบว่า สื่อการสอน มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษา ที่ซึ่งการใช้สื่อและอุปกรณ์ประกอบการสอนอยู่เสมอ จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

ในด้านการจัดบรรยากาศในห้องเรียน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 168) ได้กล่าวถึง หลักการจัดบรรยากาศภายในห้องเรียนที่ดี ดังนี้

1. ควรมีแสงสว่างในห้องเรียนในระดับที่มองเห็นได้ คือ มองเห็นได้เร็วสบายตาและชัดเจน
2. ควรไกลจากแหล่งกำเนิดเสียงรบกวนจากบริเวณรอบๆหรือภายนอกห้องเรียนเพราะเสียงรบกวนจะทำให้รู้สึกรำคาญ เครียด กระวนกระวายและเหน็ดเหนื่อย นอกจากนี้ เสียงรบกวนยังเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจระหว่างครูกับนักเรียน

3. อุณหภูมิและความชื้นควรอยู่ในเกณฑ์ระดับปกติ ในห้องเรียนหากปราศจากการถ่ายเทอากาศจะทำให้เกิดความอึดอัดไม่สบายตัว

4. เครื่องตกแต่งหรือการใช้ เครื่องเรือน เครื่องใช้ในสถานศึกษา การเลือกซื้อควรคำนึงถึงคุณค่าและความเหมาะสมกับแผนการเรียนของสถานศึกษา เพราะเครื่องเรือน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ มีความสัมพันธ์กับลักษณะวิชาที่เรียน ระดับอายุ และจำนวนนักเรียนนักศึกษาในแต่ละชั้นเรียน

และยังได้กล่าวถึง หลักทั่วไปของการจัดอาคารสถานที่ในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาว่า มีหลักในการจัดอาคารสถานที่ ดังนี้

1. ขนาดของบริเวณสถานศึกษา ควรกำหนดให้มีพื้นที่ 30 ไร่ ต่อจำนวน 100 คน ถ้ามีนักเรียนเพิ่มขึ้นอีก 100 คน ให้เพิ่มพื้นที่อีก 2.5 ไร่ เรื่อยไป เช่น ถ้ามีนักเรียน 1,000 คน ต้องมีพื้นที่ 52.5 ไร่ สำหรับสถานศึกษาที่เปิดสอนช่างอุตสาหกรรม ต้องมีที่ดินตั้งแต่ 2 ไร่ขึ้นไป ส่วนสำหรับสถานศึกษาที่เปิดสอนบริหารธุรกิจและวิชาชีพอื่นๆ ต้องมีพื้นที่ตั้งแต่ 1.5 ไร่ขึ้นไป สำหรับสถานศึกษาที่เปิดสอนเกษตรกรรมต้องมีพื้นที่ตั้งแต่ 100 ไร่ ขึ้นไป

2. ขนาดของห้องเรียนห้องเรียนต้องมีขนาด 63 ตารางเมตรหรือ 7.00 x 9.00 ตารางเมตรขึ้นไป ความจุของห้องเรียนไม่เกินห้องละ 45 คน

3. จำนวนนักเรียน เมื่อหักห้องประกอบต่างๆออกแล้ว ควรจะมีห้องเหลือเป็นห้องสำรองอย่างน้อย 3 ห้อง

4. ห้องประกอบต่างๆ นอกเหนือจากห้องเรียน ได้มีห้องสมุด 1 ห้องขนาดอาจเท่าห้องเรียน

ห้องธุรการ ห้องพัสดุ ห้องพยาบาลแยกชายหญิง ห้องอาหารหรือโรงอาหาร

5. สถานศึกษาที่เปิดสอนการช่างอุตสาหกรรม มีอัตราพื้นที่โรงฝึกงานต้องไม่น้อยกว่า 5 ตารางเมตรต่อนักเรียน ที่เข้าฝึกงาน 1 คน ส่วนช่างเครื่องยนต์ ช่างก่อสร้าง ต้องไม่น้อยกว่า 8 ตารางเมตรต่อนักเรียน ที่เข้าฝึกงาน 1 คน

6. สถานศึกษาที่เปิดสอนวิชาชีพ ต้องมีห้องเรียนพิมพ์ดีดและห้องเรียนปฏิบัติงาน สำนักงาน ขนาดไม่ต่ำกว่า 7.00 x 9.00 ตารางเมตร

7. สถานศึกษาที่เปิดสอนวิชาอาชีวศึกษาอื่นๆ ต้องมีห้องเรียนภาคปฏิบัติและอุปกรณ์ ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านกายภาพ เป็นสภาพต่างๆที่มนุษย์ทำขึ้นหรือที่อยู่ตามธรรมชาติอันได้แก่ อาคารสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ วัสดุอุปกรณ์หรือสื่อต่างๆ ต้นไม้ พืช ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ เป็นบรรยากาศทางการเรียน ซึ่งต่างๆเหล่านี้ มีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อาจกล่าวได้ว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านกายภาพที่ไม่เหมาะสม ก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน และส่งผลต่อการออกกลางคันในที่สุด

4.4.3 สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านจิตภาพ

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมาย รวมถึงทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านจิตภาพ ดังต่อไปนี้

ทวีศิลป์ สารแสน (2543 : 23-24) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านจิตภาพ เป็นสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิด ทั้งทางด้านบวกและด้านลบ อาทิเช่น สี สภาพแออัด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะอาดของพื้นที่ และหมายรวมถึง บุคลิกภาพของบุคคลในด้านความรู้สึกชื่นชม นานับถือ ความสงบเยือกเย็น ความอดกลั้น ความยุติธรรม และบุคลิกภาพที่เป็นลักษณะภายนอกที่มองเห็นและสัมผัสได้ เช่น ลักษณะสูงใหญ่ หูยาน หน้าขาว ริมฝีปากแดง เป็นต้น กล่าวคือ สัมผัสหรืออิทธิพลต่อความรู้สึกของมนุษย์ ก่อให้เกิดความรู้สึกสบายตาสบายใจ สดชื่น หรือร่าเริง สภาพความหนาแน่นของพื้นที่ใช้สอย เช่น ห้องเรียน โรงอาหาร ห้องสมุด สนามกีฬา ถ้ามีขนาดที่ไม่เหมาะสม ทำให้เกิดความรู้สึกอึดอัด เกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจ ไม่พึงปรารถนา มีความต้องการหลีกเลี่ยง ผลจากความรู้สึกอึดอัดนี้อาจก่อให้เกิดความเครียด และมีอาการประสาทต้องการหนีจากสภาพที่เป็นอยู่ ซึ่งสอดคล้องกันกับ วอลเบิร์ต (ประยูร ชาวนาฮี. 2537 : 28 ; อ้างอิงจาก Walbert. 1987 : 124) ที่กล่าวว่าสภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านจิตภาพ เป็นสภาพแวดล้อมที่มีผลทางด้านจิตใจทั้งในด้านบวกและด้านลบ เกี่ยวกับในด้านนี้ เกษตร เมืองทอง (2544 : 16-17) ได้แสดงทัศนะถึง สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำลายสุขภาพจิตอันอาจจะก่อให้เกิดปัญหาต่อนักเรียน ได้แก่

1. ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน ไม่ควรเคร่งครัดหรือหยาบหยาบจนเกินไป ไม่ควรตีหรือหย่อนจนเกินไป ไม่เข้มงวดจนไม่สามารถปฏิบัติได้ จนทำให้เกิดความรำคาญ ขมขื่น จนเป็นเหตุให้สุขภาพจิตเสีย

2. การแข่งขันในหมู่นักเรียน อาจารย์ผู้สอนไม่ควรยั่วยุสนับสนุน ส่งเสริมให้แข่งขันกันจนมากเกินไป จนทำให้นักเรียนเกิดความตึงเครียด

3. การสอบเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความกังวล หวาดกลัว กลัวสอบตก เป็นปัญหาต่อสุขภาพจิตด้วย บางคนสอบตกก็รู้สึกเสียใจ

4. สังคมภายในวิทยาลัย การคบกันในกลุ่มเพื่อนถ้ามีการแบ่งกลุ่มตามฐานะ การแต่งตัวตามแฟชั่น นักเรียนจะเลียนแบบกัน สำหรับนักเรียนที่มีฐานะไม่ดีอาจมีปัญหาได้

5. การปฏิบัติตัวของอาจารย์ผู้สอน ต้องให้ความเมตตากรุณา ใจเย็น ยุติธรรม อารมณ์ดี สอนเข้าใจดี ข้อสอบไม่ยากง่ายจนเกินไป รู้ถึงความยุ่งยากใจของเด็ก ปลอดภัย ให้กำลังใจ เห็นอกเห็นใจนักเรียน เข้าใจความต้องการของนักเรียน อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ที่นักเรียนเคารพศรัทธาอยู่แล้ว จึงสามารถสร้างเสริมเจตคติที่ดีแก่นักเรียนได้ อาจารย์ผู้สอนจึงมีความสำคัญต่อการเสริมสร้างสุขภาพจิตให้แก่เด็กได้มาก

6. อาจารย์ที่ปรึกษา ควรดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด เพราะนักเรียนที่จะเข้ามาศึกษาจะมาจากหลายสถานที่ ย่อมมีความแตกต่างระหว่างบุคคลเกิดขึ้น เพราะฉะนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่คอยช่วยเหลือ และแก้ปัญหาให้กับนักเรียน

สุภาภรณ์ เหมอมรไพบูลย์ (2545 :58) ได้ทำการศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนพาณิชยกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ พบว่า สาเหตุที่สำคัญคือ อุปกรณ์กีฬาและสนามกีฬาไม่เพียงพอ เพราะว่าการกีฬาเป็นสิ่งที่สามารถระบายความเครียดจากการเรียนได้ หากไม่มีการระบายออก ทำให้นักเรียนรู้สึกเก็บกด เป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนก้าวร้าว หงุดหงิดขณะเรียนและพบอีกว่า การปกครองของโรงเรียนที่เข้มงวดมากเกินไป เป็นสาเหตุของการออกกลางคันด้วยเหตุที่ว่า นักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ อยู่ในช่วงวัยรุ่น เป็นเหตุให้พฤติกรรมการแสดงออก เป็นไปตามค่านิยมของสังคม ไม่ชอบการบังคับหรือกฎระเบียบที่มากเกินไป นักเรียนจึงมักที่จะทำอะไรให้เกิดการขัดแย้ง หรือฝ่าฝืนกฎระเบียบ เป็นต้น

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านจิตภาพ เป็นสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่ส่งผลทางด้านจิตใจความรู้สึกนึกคิด ทั้งทางด้านบวกและด้านลบ อันได้แก่ ความรู้สึกชื่นชม ความน่านับถือ ความสงบเยือกเย็น ความอดกลั้น ความยุติธรรม ความรู้สึกอึดอัด ไม่พึงพอใจ ไม่พึงปรารถนา ความต้องการหลีกเลี่ยง ต่างๆเหล่านี้ มีผลกระทบต่อ การเรียน และผลการออกกลางคันของนักเรียน

4.4.4 สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านสังคม

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมาย รวมถึงทัศนะ เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านสังคม ดังต่อไปนี้

เบญจวรรณ บุญประกอบพร (2545 : 14) กล่าวว่า เมื่อนักเรียนเข้ามาอยู่ในสถานศึกษา ก็ต้องมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับอาจารย์และเพื่อนนักเรียนด้วยกัน ความคิดความอ่านได้รับอิทธิพลจากบุคคลเหล่านี้ นอกจากนี้ จักรกฤษณ์ ประกอบผล (2546 : 16) ได้ให้ทัศนะว่า การที่นักเรียนที่อยู่ในสถานศึกษาเป็นกลุ่มบุคคลที่อยู่ในวัยที่กำลังเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ร่างกายและจิตใจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความอยากรู้อยากเห็นเป็นอิสระ มีความเชื่อมั่นในอุดมการณ์และความคิดใหม่ๆ นักเรียนเมื่อเข้ามาอยู่ในสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กับเพื่อนเป็นอย่างมาก กลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทางด้านความรู้ ทัศนคติ บุคลิกภาพและคุณธรรมของนักเรียน ซึ่ง ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (จักรกฤษณ์ ประกอบผล. 2546 : 16 ; อ้างอิงจาก ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2514 : 47-55) ได้แบ่งความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1) ความสัมพันธ์ทางอารมณ์ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนรากฐานของความรู้สึกและความสัมพันธ์ต่อกัน เช่น ความรู้สึกผูกพันระหว่างครอบครัว ความผูกพันระหว่างครูกับศิษย์ หรือระหว่างเพื่อนกับเพื่อน ความสัมพันธ์เหล่านี้ก่อให้เกิดความรู้สึกทางอารมณ์ เช่น การบันเทิง การเลื่องสังสรรค์ การกีฬา เป็นต้น 2) ความสัมพันธ์ทางปัญญา เป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนรากฐานของเหตุผลและหลักการ อาศัยความรู้ ความคิดเห็นและสติปัญญาเป็นเครื่องเชื่อมโยง การตัดสินใจพิจารณาปัญหาใดๆ ก็อาศัยเหตุผล หลักการและความรู้เป็นหลัก กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์นี้ ได้แก่ การอภิปราย การพูดคุย การถกเถียง การประชุมสัมมนาในเรื่องความรู้ การเสียสละกำลังกายกำลังใจร่วมกัน เป็นต้น

นงเยาว์ แก้วกังวาล (2535 :158) ได้อธิบายถึงบรรยากาศแห่งความเป็นมิตร จะก่อให้เกิดพลังสร้างสรรค์และความเจริญก้าวหน้าให้กับตนเองและสังคม ฉะนั้นผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนจะต้องปรับความคิดและสนับสนุน การจัดกิจกรรมในกลุ่มเพื่อนมากยิ่งขึ้น นักเรียนส่วนใหญ่จะมีลักษณะของการคบเพื่อนแต่เฉพาะในวิชาเดียวกัน การทำกิจกรรมและพบปะสังสรรค์เพื่อนต่างวิชามีน้อย ซึ่งโดยธรรมชาติแล้วนักเรียนอยู่ในช่วงวัยรุ่น จะเป็นผู้มีอารมณ์รุนแรง มีอุดมคติสูง และทนไม่ได้ต่อความไม่ยุติธรรม ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2544 : 75) ได้ทำการศึกษาการลาออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่ พบว่า มีสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคมคือ การขาดเพื่อนและการยอมรับจากกลุ่มผู้เรียนด้วยกัน เป็นปัญหาทางด้านมนุษยสัมพันธ์และทักษะทางสังคม อันอาจจะเกิดจากปัญหาบุคลิกภาพส่วนตนที่ไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ นิวคอมบ์ (เบญจวรรณ บุญประกอบพร. 2545 : 14 ; อ้างอิงจาก Newcomb. 1970 : 179-180) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อสมาชิกในกลุ่มไว้ 4 ประการ คือ 1) สมาชิกที่อยู่ในกลุ่มเล็กมีโอกาสที่จะแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่

มากกว่าสมาชิกที่อยู่ในกลุ่มขนาดใหญ่ 2) ลักษณะที่คล้ายคลึงกันในทาง เพศ อายุ ระดับชั้นในสังคม และการนับถือศาสนา มีอิทธิพลต่อความแตกต่างหรือความเข้ากันได้ของสมาชิกภายในกลุ่ม ซึ่งก่อให้เกิดอิทธิพลด้านการตัดสินใจยึดมติของกลุ่มเป็นหลัก 3) การอยู่อย่างโดดเดี่ยวปราศจากเพื่อน เนื่องจากลักษณะของ เพศ อายุ ผิว หรือศาสนา แตกต่างกัน ทำให้เกิดปัญหาการอยู่อย่างโดดเดี่ยวของนักเรียน 4) กลุ่มมีอิทธิพลต่อทัศนคติของบุคคล โดยที่สมาชิกของกลุ่มจะมีความรู้สึกว่าการกลุ่มนั้นมีความสำคัญมากที่จะเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลให้เป็นไปตามสมาชิกส่วนใหญ่ภายในกลุ่มได้ ส่วนขนิษฐา เกื้อมี (2530 : 12) กล่าวถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักเรียน และระหว่างนักเรียนด้วยกันเองว่า มีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน มีความสนุก ความกระตือรือร้น แต่ถ้าสิ่งต่างๆ เหล่านี้มีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีต่อกัน นั้นย่อม หมายถึง การเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน การขาดความสนใจ ไม่อยากเรียน จนก่อให้เกิดปัญหาในที่สุด และ เบญจมาภ สุธะพินธุ (2536 :71) ซึ่งศึกษาเรื่องสาเหตุการสูญเปล่าทางการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ : กรณีศึกษาของวิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ค้นพบว่า ในด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนที่ส่งผลต่อการออกกลางคัน ได้แก่ นักศึกษาเข้ากับเพื่อนไม่ได้ และนักศึกษาถูกชักจูงไปในทางที่ไม่ดี

จากแนวความคิดดังกล่าวทำให้สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านสังคม เป็นสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล อันได้แก่ ระหว่างผู้บริหารกับนักเรียน ครู-อาจารย์กับนักเรียน หรือระหว่างนักเรียนด้วยกันเอง ซึ่งความสัมพันธ์ที่เกิดอันได้แก่ความสัมพันธ์ทางอารมณ์และความสัมพันธ์ทางปัญญา ซึ่งต่างๆ เหล่านี้หากไม่เกิดความสัมพันธ์อันดีหรือไม่เหมาะสมย่อมก่อให้เกิดปัญหาการออกกลางคันในที่สุด

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนเป็นเรื่องสำคัญ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษา สภาพแวดล้อมทางการเรียนที่ดีนั้นจะเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ความสะดวก และการพัฒนาการ ทั้งทางสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ ช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในด้านการเรียน มีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนานักเรียนนักศึกษา ดังนั้นจึงทำการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนทั้ง 3 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านกายภาพ สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านจิตภาพ และสภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านสังคม ว่ามีผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนอย่างไร

4.5 ลักษณะครู

การที่ผลผลิตทางการศึกษามีคุณภาพได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน การเรียนการสอนเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง การเรียนการสอนจะประสบผลดีตามความมุ่งหมายเมื่อนักศึกษาดังใจเรียน ครู-อาจารย์ตั้งใจสอน และมีเทคนิคในการสอนใหม่ๆ แปลกๆ เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา โดยเฉพาะครูอาชีวศึกษา สังคมมีความเชื่อมั่นในความรู้และทักษะว่า สามารถถ่ายทอด

ความรู้สู่นักเรียนได้ แต่ในด้านจิตพิสัยและด้านคุณค่า สังคมภายนอกต้องการให้ครูพัฒนาตนเองให้มีคุณธรรมสูงขึ้น เนื่องจากผลลัพธ์ของการใช้คนจากสถานประกอบการ และความประพฤติของนักเรียนอาชีวศึกษา ตลอดจนการออกกลางคัน ได้สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของครู (วีระพันธ์ สิทธิพงศ์. 2543 :19) และดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 :109) ที่กล่าวว่า การเป็นครูที่ดีหรือครูตามอุดมการณ์ จะต้องเป็นผู้มีความรู้ดี มีคุณธรรมและมีความสามารถในการปฏิบัติได้ ความรู้ทางวิชาการของครูต้องเป็นความรู้ที่รู้จริง เท้าทันกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยที่ครูจะต้องศึกษาค้นคว้า และทำความเข้าใจในวิชาการอย่างถ่องแท้ ก่อนลงมือสอนหรือลงมือปฏิบัติ การเตรียมการสอนจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับครู รวมทั้งการเข้าใจในปัจจัยในการเรียนของผู้เรียน เพื่อจะได้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน และตามแนวความคิดของ อุมพร สกลรักษ์ (2540 : 20) ได้กล่าวว่าหน้าที่รับผิดชอบของครูผู้สอน คือ การสอน การให้การอบรม การให้คำปรึกษา การสนับสนุนชี้แนะแนวทางให้กับผู้เรียน ให้สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้เพื่อต้องการให้ผู้เรียน มีความรู้ความสามารถ มีวิชาชีพและเป็นพลเมืองดีของสังคม รวมทั้งในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ให้ทันกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป อันจะเป็นการสร้างศรัทธาให้แก่ผู้เรียนได้อีกทางหนึ่ง ตลอดจนตรวจสอบพฤติกรรม จรรยาบรรณของผู้เรียน และจัดสภาพการเรียนการสอนให้เหมาะสมอีกด้วย

การเป็นครูที่ดีต้องมีจรรยาครู สถาบันครูทั่วประเทศย่อมจะต้องใช้ปรัชญาสิ่งเหล่านี้ให้ครูได้ถือปฏิบัติ ประเทศไทยมีคุรุสภาเป็นสถาบันที่วางระเบียบเกี่ยวกับจรรยาบรรณของครู โดยสำนักงานคุรุสภาจังหวัดราชบุรี (2540 : 4) ได้เผยแพร่ระเบียบคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณตามระเบียบประเพณี พ.ศ. 2539 คือ

1. ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ ช่วยเหลือส่งเสริม ให้กำลังใจ
- ในด้านการศึกษเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า
2. ครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัย ที่ถูกต้องดีงามให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ
 3. ครูต้องประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งทาง กาย วาจา และจิตใจ
 4. ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ ต่อการเจริญ ทางสติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์
 5. ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์ อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และไม่ใช้ให้ศิษย์กระทำการใดๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ
 6. ครูต้องพัฒนาตนเอง ทั้งทางด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง อยู่เสมอ
 7. ครูย่อมรัก ศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดี ขององค์กรวิชาชีพครู

8. ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชน ในทางสร้างสรรค์

9. ครูพึงประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นผู้นำ ในการอนุรักษ์ พัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย

ทั้งนี้ในด้านครูผู้สอนอาชีวศึกษา นอกจากจะมีคุณลักษณะที่ดีเหมือนครูผู้สอนโดยทั่วไป คือ มีความรอบรู้ สอนดี มีคุณธรรม จรรยาบรรณ และมุ่งมั่นพัฒนาแล้ว ครูอาชีวศึกษายังต้องมีความรู้ความสามารถ ด้านวิชาชีพ มีทักษะ มีความชำนาญตรงกับสาขาที่ตนสอน ยังต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง รับผิดชอบทั้งนักเรียน งานในหน้าที่พิเศษ และรับผิดชอบเครื่องมือ เครื่องจักร ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2544 : 93-94) ซึ่งในการที่จะเป็นครูอาชีวศึกษาที่ดีนั้น บุคลิกลักษณะหรือบุคลิกภาพที่เหมาะสมนั้น ถือว่าเป็นสมรรถภาพอีกด้านหนึ่งของครูอาชีวศึกษาที่จำเป็นต้องมี ซึ่งแตกต่างกันออกไปตามลักษณะหรือธรรมชาติ ในแต่ละประเภทของอาชีวศึกษา ซึ่ง เรณู สัจจะเวทะ (2546 : 16) ได้กล่าวว่าครูอาชีวศึกษาควรมีบุคลิกภาพที่ดีทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ ดังนี้

1. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพครู หรือมีวิญญูณของความเป็นครู
2. มีศรัทธาและมีความภูมิใจในความเป็นครูอาชีวศึกษาของตนเอง
3. วางตัวได้เหมาะสม เป็นที่เชื่อถือของบุคคลโดยทั่วไป
4. เป็นตัวอย่างที่ดีของนักศึกษา เช่น การพูดจา การแต่งกาย
5. มีจรรยาวิชาชีพและคุณธรรม
6. มีลักษณะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
7. เป็นผู้ตรงต่อเวลาและมีความรับผิดชอบสูง
8. มีความละเอียดรอบคอบและปราณีต
9. มีความอดทน และขยันหมั่นเพียร
10. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
11. มีความเที่ยงธรรม
12. เป็นผู้ฝึกฝนตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ
13. มีร่างกายแข็งแรง สุขภาพสมบูรณ์
14. มีความกระฉับกระเฉงแคล่วคล่องว่องไว
15. มีความกระตือรือร้นอยากที่จะทำงานตลอดเวลา
16. มีสภาพจิตใจที่ดีเยี่ยมแจ่มใส มีอารมณ์ดี และรู้จักควบคุมอารมณ์

และจากรายงานการวิจัยของคณะวิศวกรรมและเทคโนโลยี วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา (2531 : 62-64) ได้สรุปภาระของครูอาชีวศึกษา ไว้ 7 ประการ คือ

1. หน้าที่การสอนและการเผยแพร่วิชาการ (Duty for teaching and Academic Extension) ได้แก่ รับผิดชอบดำเนินการสอนรายวิชาให้ลุล่วงด้วยดี รวมทั้งการเผยแพร่วิชาความรู้แก่ผู้สนใจอื่นๆ เช่น สอนวิชาต่างๆ เป็นอาจารย์นิเทศของนักศึกษา เป็นวิทยากรสอนอาชีพแก่ประชาชน เป็นต้น

2. หน้าที่การสนับสนุน และบริการการเรียนการสอน (Duty of Support to Teaching and Learning) ได้แก่ รับผิดชอบจัดหา จัดหมวดหมู่ เก็บรักษา ซ่อมบำรุง และให้บริการเกี่ยวกับเครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ ยานพาหนะ และอื่นๆ อันเป็นการสนับสนุนและให้บริการแก่การเรียนการสอนของสถาบัน ทั้งนี้เพื่อเอื้ออำนวยในกระบวนการเรียนการสอนดังกล่าวเป็นไปโดยราบรื่นและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น งานสื่อการสอน งานทดสอบงานทะเบียน และวัดผล เป็นต้น

3. หน้าที่การบริการและปกครองนักเรียน (Duty of Student Service and Government) ได้แก่ รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษา เพื่อให้ดำเนินชีวิตในฐานะผู้เรียนอย่างราบรื่น และรวมถึงการให้การศึกษเสริมหลักสูตร การแนะนำ หรือแนะแนว ทั้งด้านการศึกษา การเตรียมตัวเพื่ออาชีพ และการแก้ปัญหาส่วนตัว อีกทั้งยังรวมไปถึงการจัดระบบในด้านการปกครองดูแลนักเรียน นักศึกษา ให้อยู่อย่างมีระเบียบ มีศีลธรรม และวัฒนธรรมอันดี เช่น อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์แนะแนว สารวัตรนักเรียน เป็นต้น

4. หน้าที่การบริหารทางวิชาการ บุคลากร และธุรการทางการเรียนการสอน (Duty of Administration of Academic Personal and Instructional Affairs) ได้แก่ รับผิดชอบดำเนินการบริหารและจัดการในหน่วยงานย่อย เช่น ภาควิชาหรือแผนกวิชา และหน่วยงานใหญ่ คือ วิทยาลัยหรือโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานเป็นไปโดยราบรื่นและเรียบร้อย เหมาะสมตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้แล้ว ทั้งในด้านวิชาการ บุคลากร ธุรการ และงานอื่นๆ ของหน่วยงาน เช่น หัวหน้างานทะเบียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานอาคารสถานที่ เป็นต้น

5. หน้าที่การพัฒนาสถาบัน (Duty of Instructional Development) ได้แก่ รับผิดชอบดำเนินการในเรื่องที่เป็นการสร้างความเจริญก้าวหน้าเฉพาะด้าน หรือเฉพาะเรื่องให้แก่หน่วยงานโดยรวม คือวิทยาลัยหรือโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายจะเป็นไปตามนโยบายหรือหลักการที่ผู้บริหารสถาบันกำหนดให้ เช่น งานศูนย์ข้อมูล กรรมการตรวจการจ้างงาน ซ่อมวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

6. หน้าที่ธุรการและบริการทั่วไป (Duty of General Affairs and Service) ได้แก่ รับผิดชอบดำเนินการ หรือกระทำการเพื่อให้งานธุรการและด้านบริการทั่วไปของหน่วยงานย่อย เช่น ภาควิชาหรือแผนกวิชา และของหน่วยงานใหญ่ คือโรงเรียนหรือวิทยาลัย ให้เป็นไปโดยเรียบร้อยตามหลักการ

และมาตรฐานที่กำหนดไว้สำหรับหน่วยงานนั้นๆ ทั้งที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือสิ่งของภายในหน่วยงานเอง รวมทั้งบุคคลหรือสิ่งของภายนอกหน่วยงาน

7. หน้าที่อื่นๆ (Duty of Other Assignment) ได้แก่ รับผิดชอบดำเนินการในหน้าที่ย่อยอื่นๆหรือชิ้นงานอื่นที่ยังไม่ได้กล่าวถึง แต่เป็นสิ่งที่ควรได้รับการดำเนินการตามที่กำหนดไว้ ในบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน หรือตามนโยบาย หรือตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น

ในการสำรวจทัศนคติของครูและนักเรียน เกี่ยวกับคุณภาพทางการศึกษาและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ที่จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ร่วมมือกับ “ดุสิตโพล” ได้พบข้อมูลที่น่าสนใจว่า ทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการ มีทัศนคติต่อการจัดการศึกษาในปัจจุบันอย่างไร โดยสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ที่สุ่มมาศึกษาจากทั่วประเทศ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียน (ระดับประถมศึกษา – มัธยมศึกษา) ผู้ปกครองและเจ้าของประกอบการจำนวนทั้งสิ้น 5,577 คน ในด้านคุณภาพครู ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพครูผู้สอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารส่วนใหญ่ (ประมาณร้อยละ 57) เห็นว่าคุณภาพต่ำกว่าแต่ก่อนและต้องเร่งพัฒนาโดยเร็ว โดยผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับการศึกษา จัดเป็นปัญหาคุณภาพครู-อาจารย์ เป็นอันดับที่ 2 รองจากงบประมาณ และนอกจากนั้น มีครูถึงประมาณร้อยละ 20 ไม่ต้องการเป็นครู เพราะเห็นว่าเป็นงานหนักและรายได้น้อย โดยมีครูที่สอนเด็กทั้งๆที่ไม่อยากเป็นครูถึง 95,000 คน ครูเหล่านั้นอาจไม่ตั้งใจสอนหรือสอนได้ไม่ดีเท่าที่ควร ครูที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการเป็นครู มีโอกาสที่จะทำให้ให้นักเรียนไม่ชอบครูและไม่ชอบการเรียน ซึ่งเป็นผลเสียต่อการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนเป็นอย่างยิ่ง แม้แต่นักเรียนที่หัวดี เรียนเก่ง ถ้าเกิดเจอครูวิชาไหนที่ทั้งดูทั้งสอนไม่ดี จะทำให้นักเรียนพลอยไม่ชอบวิชานั้นไปเลย (วิทยากร เชียงกูล. 2541 : 138-141)

ในด้านของงานวิจัยในด้านของคุณลักษณะครู ที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนนั้น งานวิจัยของ เบญจมา สุทธะพินธุ (2536 :66) ซึ่งศึกษาเรื่องสาเหตุการสูญเปล่าทางการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ : กรณีศึกษาของวิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ค้นพบว่า ความคิดเห็นเฉพาะของนักศึกษา เกี่ยวกับสาเหตุการสูญเปล่าทางการศึกษาในระดับมากถึงมากที่สุด ในด้านองค์ประกอบด้านผู้สอน คือ ผู้สอนไม่มีสัมพันธที่ดีกับนักเรียน รวมทั้งงานวิจัยของ จิรารักษ์ รวมทรัพย์ (2538 :85-87) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านปัญหาเกี่ยวกับปัญหาด้านครูที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน คือ การขาดความรับผิดชอบต่อการสอน เกณฑ์ในการวัดผลไม่เที่ยงธรรมและยุติธรรม ผู้สอนไม่แสวงหาความรู้เพื่อเพิ่มทักษะและประสบการณ์ในการสอนเพิ่มเติม ตามลำดับ และประกอบกับงานวิจัยของ สมจิตร ยิ่งยงดำรงฤทธิ์ (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการเรียนของนักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น แผนกวิชาช่างยนต์ วิทยาลัยสารพัดช่างในเขต

กรุงเทพมหานคร พบว่า ในด้านที่เป็นปัญหาในการเรียนเกี่ยวกับตัวครูผู้สอน คือ ครูเจ้าระเบียบเกินไป ทำให้เกิดความเครียด เบื่อหน่ายต่อการเรียน ซึ่งสุภาพร เหมอมรไพบุลย์ (2545 : 63) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนพาณิชยกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ พบว่า ในด้านครูผู้สอนและวิธีการสอน ในส่วนที่เป็นสาเหตุของการออกกลางคันเป็นอันดับแรก คือ ครูมักควบคุมอารมณ์ไม่ได้ และไม่แยกระดับสติปัญญาของนักเรียน เพราะในสภาพปัจจุบันนักเรียนมีความเชื่อมั่นและมีบทบาทในการเรียน มีสถานที่ให้เลือกเรียนมากตามค่านิยมที่เปลี่ยนไป จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนออกกลางคัน

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของความเป็นครู อันได้แก่ มีความรอบรู้ สอนดี มีคุณธรรม จรรยาบรรณ มีความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพ มีทักษะความชำนาญตรงกับสาขาที่ตนสอน เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง ให้การอบรม ให้คำปรึกษา สนับสนุนชี้แนะแนวทางแก่ผู้เรียน ให้สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆได้ด้วยตนเอง ถ้าหากคุณลักษณะของครูเหล่านี้เป็นคุณลักษณะไม่พึงประสงค์ อาทิเช่น การขาดความรับผิดชอบ ขาดทักษะการสอน ย่อมเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนออกกลางคันได้

4.6 วิธีการสอนของครู

ถึงแม้หลักสูตรจะดีแค่ไหนเพียงใดก็ตาม ถ้าไม่ได้นำไปใช้ก็คงไม่เกิดประโยชน์ และไม่มีทางที่จะทราบได้เลยว่า หลักสูตรที่สร้างและปรับปรุงขึ้นมานั้นเป็นอย่างไร การสอนจึงเป็นการนำหลักสูตรไปใช้รูปแบบหนึ่งซึ่งครูเป็นตัวจักรที่สำคัญที่สุด ที่จะทำให้หลักสูตรนั้นสัมฤทธิ์ผลแค่ไหน ดังนั้นการเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระจึงจำเป็นอย่างยิ่ง ครูจะต้องหาวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อเร้าความสนใจของผู้เรียนให้ตื่นตัวตลอดเวลา (อำภา บุญช่วย. 2537 : 87) พฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยศาสตร์และศิลป์ควบคู่กันไป ศาสตร์ คือ ความรู้ ศิลป์ คือ ทักษะและการรู้จักเลือกเทคนิคการสอนที่เหมาะสม การสอนเป็นงานด้านวิชาชีพที่ผู้ประกอบอาชีพจะต้องมี ทั้งความรู้และทักษะที่คนธรรมดาทั่วไปไม่มี หมายความว่า การสอนตามสามัญสำนึกยังไม่เป็นวิชาชีพ เพราะยังไม่มีหลักเกณฑ์ ไม่ต้องอาศัยทักษะเฉพาะทาง ถ้าครูสอนตามกฎหมายเกณฑ์ทุกอย่าง งานสอนในลักษณะนั้น จะเป็นเพียงช่างฝีมือที่มีความชำนาญ แต่ขาดความรู้ความคิดริเริ่มปรุงแต่ง แต่ถ้านักเรียนที่คำนึงถึงทฤษฎีว่า จะสอนเนื้อหา อะไร ทำไม อย่างไร นักเรียนจึงจะเรียนได้ดีจะวัดผลประเมินผลอย่างไร จึงจะรู้ว่านักเรียนมีคุณภาพระดับใดและจะปรับปรุงแก้ไขอย่างไรจะเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ ในลักษณะนี้จึงจะกล่าวได้ว่า ผู้สอนมีทั้งความรู้ทางทฤษฎี ทักษะทางการปฏิบัติและสามารถแก้ปัญหาได้ซึ่งคนธรรมดาทั่วไปไม่มี (กาญจนา คุณารักษ์. 2527 : 166-167) ซึ่ง ผดุงชาติ สุวรรณวงศ์ และ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2543 : 7) ยังได้กล่าวเสริม

อีกว่า ครูนอกจากที่จะมีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาของตนแล้ว ยังต้องมีความรู้ด้านวิธีการสอน กระบวนการเรียนการสอน จิตวิทยา และเทคโนโลยีทางการศึกษาอีกด้วย

ในด้านของลักษณะวิธีการสอนที่ดีนั้น สุพิน บุญชูวงศ์ (2538 : 8-9) ได้กล่าวถึง ลักษณะของครูที่มีวิธีการสอนที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. มีการส่งเสริมนักเรียนให้เรียนด้วยการกระทำ เป็นการเรียนที่นักเรียนได้ลงมือทำ จึงเป็นการเรียนที่ให้ประสบการณ์ที่มีความหมาย
2. มีการส่งเสริมให้นักเรียนให้เรียนด้วยการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นการเรียนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทั้งยังรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. มีการตอบสนองความต้องการของนักเรียน เป็นการเรียนที่นักเรียนเรียนด้วยความสุข สนใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่างๆ
4. มีการสอนให้สัมพันธ์ระหว่างวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นๆในหลักสูตรเป็นอย่างดี เช่น สอนสังคมศึกษาก็สอนให้สัมพันธ์กับวิชาภาษาไทยหรือวิชาอื่นๆ เป็นต้น
5. มีการใช้สื่อการสอน ได้แก่ สื่อการสอนจำพวกโสตทัศนวัสดุต่างๆ เพื่อสร้างความสนใจหรือช่วยให้นักเรียนเข้าใจได้ง่ายด้วย
6. มีกิจกรรมให้นักเรียนทำหลายอย่าง เพื่อสร้างความสนใจของนักเรียนและช่วยให้นักเรียนสนุกสนานในการเรียน
7. มีการส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ความคิดอยู่เสมอ ด้วยการซักถามหรือให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ สำหรับเด็กประถมศึกษา เด็กจะได้คิดหาเหตุผลคิดหาเปรียบเทียบและคิดพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ
8. มีการส่งเสริมความคิดริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน เป็นต้นว่า ส่งเสริมให้นักเรียนคิดทำสิ่งใหม่ๆที่ดีมีประโยชน์ โดยไม่ต้องเลียนแบบใคร และส่งเสริมกิจกรรมที่มีความงามทางสุนทรียภาพ เช่น การเขียนร้อยกรอง การวาดภาพต่างๆ การจัดแสดงละคร ฯลฯ
9. มีการใช้แรงจูงใจ ในระหว่างการเรียนการสอนบทเรียนใดๆนั้น ครูควรนำเครื่องล่อต่างๆ เช่น การให้รางวัล การลงโทษ การชมเชย การติเตียน การสอบ การให้คะแนน เช่น การให้รางวัล การลงโทษ การชมเชย การติเตียน การสอบ การให้คะแนน การให้เครื่องหมายเชิดชูเกียรติ ฯลฯ มาใช้ ซึ่งเครื่องล่อเหล่านี้จะกระตุ้นและชี้แนวทางให้นักเรียนเกิดความสนใจ ตั้งใจ และขยันหมั่นเพียรในการเรียนและการทำกิจกรรมยิ่งขึ้น
10. มีการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแบบประชาธิปไตย ด้วยการเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น มีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ยกย่องความคิดเห็นที่ดี ตลอดจนให้นักเรียนมีการวางแผนงานร่วมกับครู
11. มีการสร้างความสนใจก่อนลงมือทำการสอนเสมอ การสร้างความสนใจนับเป็นสิ่งจำเป็นสิ่ง

แรกในกระบวนการเรียนการสอนที่ครูไม่ควรละเลย เพราะเมื่อเด็กสนใจเรียน ตั้งใจเรียนแล้ว การเรียนการสอนก็จะได้ดี

12. มีการประเมินผลอยู่ตลอดเวลา โดยวิธีการต่างๆ เช่น การสังเกต การซักถาม การทดสอบ เพื่อให้แน่ใจว่าการสอนของครูตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการมากที่สุด

งานวิจัยของ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม (2532 : 7-8) ที่ศึกษาพบว่า การออกกลางคันของนักเรียนมีสาเหตุมาจาก ครูมีเทคนิคการสอนที่ไม่เหมาะสม ไม่คำนึงถึงการพัฒนาตามวัยของเด็ก และมุ่งเน้นด้านวิชาการมากเกินไป รวมทั้งงานวิจัยของ ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานนท์; นิคม ดังคะพิภพ; และ แม้นมาศ ลีลสัตยกุล. (2532 : 56) ที่ศึกษาปัญหาการกวดวิชา การสละสิทธิ์ และการออกกลางคัน จากการศึกษาในมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ซึ่งพบว่า ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ครู-อาจารย์ผู้สอนที่เป็นผลทำให้ออกกลางคัน คือ อาจารย์ใช้วิธีการสอนที่น่าเบื่อ ไม่เร้าความสนใจ

สรุปได้ว่า ลักษณะวิธีการสอนเป็นคุณลักษณะที่ครูใช้ปฏิบัติการสอนต่อนักเรียน อาทิ เช่น การส่งเสริมให้นักเรียนให้เรียนด้วยการทำงานเป็นกลุ่ม มีการใช้สื่อการเรียนการสอน การเร้าความสนใจ ก่อนลงมือทำการสอน การเน้นวิชาการ การจูงใจ เป็นต้น

4.7 การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอน เป็นหน้าที่โดยตรงที่ผู้บริหารจะต้องจัดการเรียนการสอนของ วิทยาลัยให้เหมาะสม มีการสอนที่ถูกต้อง ตลอดจนมีการอำนวยความสะดวก เพื่อการจัดการเรียน การสอนที่มีประสิทธิภาพ หลักที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอน คือ ควรจัดความรู้และองค์ ประกอบทางด้านการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนทั้ง ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยเนื้อหายืดหยุ่นตามเหตุการณ์ สภาพท้องถิ่น และความสนใจของผู้ เรียน ซึ่ง กิตติมา ปรีดีดิลก (2532 : 61) กล่าวว่า หน้าที่ที่ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติในการจัดการเรียน การสอน ได้แก่ การจัดการเรียน การจัดการรายสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน และการจัด สอนซ่อมเสริม ซึ่งผู้วิจัยจะได้ยึดเป็นแนวทางในการศึกษาวรรณกรรม เพื่อหาสาเหตุการออกกลางคัน ของนักเรียนในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

4.7.1 ด้านการจัดแผนการเรียน

ในด้านการจัดแผนการเรียนนี้ นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมาย รวมถึงทัศนะเกี่ยวกับ การจัดแผนการเรียน ดังต่อไปนี้

อำภา บุญช่วย (2537 : 71) กล่าวว่า เป็นการขยายรายละเอียดของหลักสูตรให้ไปสู่ภาค ปฏิบัติ โดยการกำหนดกิจกรรมและเวลาให้อย่างชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยลักษณะที่กล่าว มานี้ การจัดทำแผนการเรียน จึงมักกระทำกันเป็นรายวิชา หรือเป็นรายชั้นเรียน แผนการเรียนควร แบ่งออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนแรกเป็นแผนการเรียนระยะยาว และอีกส่วนหนึ่งเป็นแผนการเรียน

ระยะสั้น ซึ่งนำเอาแผนการเรียนระยะยาว มาขยายเป็นรายละเอียดสำหรับการสอนในแต่ละครั้ง ซึ่ง กิติมา ปรีดีติลล (2532 : 62) กล่าวว่า จะต้องคำนึงถึงผู้เรียนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกเรียนได้ตาม ความถนัด ความสนใจ และความสามารถ ในการเรียนภาคปฏิบัติโรงเรียนควรจัดแผนการเรียน โดยคำนึงถึงความสนใจและความสามารถ ควบคู่ไปกับการคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่ ได้แก่ ครู เครื่องมือและอุปกรณ์ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 185) ให้ทัศนะว่าควรอาศัยข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. มีการสำรวจสภาพท้องถิ่น อุตสาหกรรมและความต้องการของผู้ปกครอง
2. มีการสำรวจความต้องการของนักเรียนนักศึกษา
3. มีการสำรวจความต้องการของสถานประกอบการอุตสาหกรรม
4. มีการสำรวจความพร้อมของสถานศึกษาในด้านต่างๆ เช่น วัสดุอุปกรณ์ เครื่องจักร เครื่องมือ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ แปลงสาริต โรงประลอง เป็นต้น
5. มีการนำผลสรุปมาสรุปวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การจัดแผนการเรียนของนักเรียนนักศึกษา
6. แผนการเรียนที่เปิดสอน ควรมาจากการประชุมพิจารณา เพื่อปรับแผนการเรียนให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน

ซึ่งเกี่ยวกับในด้านนี้ รายงานจาก UNESCO (บุรุษ งามจิตร. 2540 : 79 ; อ้างอิงจาก UNESCO. 1980 : 6) พบว่า การจัดหลักสูตรและแผนการเรียนที่ไม่เหมาะสม วิธีการสอนที่ไม่ดี วิธีการวัดผลที่ไม่มีคุณภาพ การขาดคู่มือและตำรา การบริหารงานไม่มีคุณภาพ เป็นสาเหตุ การออกกลางคันของนักเรียน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดแผนการเรียน เป็นการขยายรายละเอียดของหลักสูตรให้ไปสู่ ภาคปฏิบัติ โดยการกำหนดกิจกรรมและเวลาให้ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยจะต้อง คำนึงถึงผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกเรียนได้ตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถ

4.7.2 ด้านการจัดตารางสอน

เกี่ยวกับในด้านการจัดตารางสอน กิติมา ปรีดีติลล (2532 : 62) กล่าวว่า การจัดตารางสอน เป็นหน้าที่ของผู้บริหาร หรือผู้ช่วยฝ่ายวิชาการจะจัดทำขึ้น เพื่อเป็นตารางกำหนดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในระยะหนึ่งสัปดาห์ โดยกิจกรรมที่กำหนดขึ้นจะสัมพันธ์กับเวลาหลักสูตร และหลักการพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนจะบรรลุผลสำเร็จหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับ การจัดตารางสอนด้วย เพราะถ้าตารางสอนไม่ถูกจัดอย่างถูกต้องครบถ้วนตรงตามหลักสูตรในเวลา อันจำกัด ผลเสียก็จะเกิดแก่ผู้เรียน นั่นคือ ผู้เรียนจะได้ความรู้ไม่ครบถ้วนตามหลักสูตร หากมีการจัด เนื้อหาได้ครบตามเวลาที่กำหนดแต่วิธีการจัดไม่ถูกต้อง เช่น นำวิชาที่มีความสำคัญต้องการสมาธิในการเรียน ไปจัดไว้ในเวลาที่ร่างกายล้ามาจากการเรียนทั้งวัน ก็จะทำให้ผลการเรียนไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้นการจัดทำตารางสอน ผู้บริหารควรคำนึงถึงหลักในการจัด ต่อไปนี้

1. จะต้องบรรจุวิชาเรียนและเวลาเรียนให้ครบตามหลักสูตรที่กำหนดไว้

2. กำหนดเวลาเรียนแบ่งเป็นจำนวนคาบของแต่ละวิชาและแต่ละวัน หากวิชาใดมีความสำคัญ จะจัดจำนวนคาบมากกว่าบางวิชาย่อมเป็นไปได้

3. กำหนดวิชาที่เรียนลงในแต่ละคาบวิชา โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของแต่ละวิชา เช่น คณิตศาสตร์ควรอยู่ตอนเช้า วิชาการงานควรอยู่คาบสุดท้ายของตอนเช้าหรือตอนบ่าย เป็นต้น

4. วิชาที่ใช้ความคิดมาก ไม่ควรอยู่ซ้อนกันหลายคาบวิชาในวันเดียวกัน

5. วิชาที่มีการปฏิบัติมากควรจัดเป็น 2 คาบต่อกัน เช่น วิทยาศาสตร์

6. ควรจัดจำนวนคาบหรือเวลาเรียนตอนเช้าให้มากกว่าตอนบ่าย เพราะตอนบ่ายอาจมีอากาศร้อน หรือเครื่องเครียดจากตอนเช้ามากเกินไป

7. การจัดวางวิชาในแต่ละคาบละวัน ต้องสัมพันธ์กับเวลาของผู้สอนด้วย

8. ควรเฉลี่ยปริมาณชั่วโมงสอนของผู้สอนให้ทัดเทียมกัน

ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2520 กรมอาชีวศึกษา (เสนห์ วิบูลรังสรรค์. 2546 : 17 ; อ้างอิงจาก กรมอาชีวศึกษา. 2529 : 6) ได้ให้หลักเกณฑ์การจัดตารางสอน ตารางการใช้ห้องวิชาเฉพาะ และโรงฝึกงาน ดังต่อไปนี้

1. กรณีที่โรงเรียนมีความพร้อมทั้งบุคลากร ผู้สอน ห้องเฉพาะวิชา โรงฝึกงาน และเครื่องมือสื่อการสอน โรงเรียนสามารถจัดการสอนแต่ละวิชา ให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหา ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เช่นเดียวกันกับนักเรียนปกติ

2. กรณีที่โรงเรียนมีความพร้อมด้านบุคลากรแต่ขาดห้องเรียนเฉพาะ โรงฝึกงาน และอุปกรณ์การสอน โรงเรียนอาจดำเนินการได้ ดังนี้

2.1 จัดสอนภาคทฤษฎีเนื้อหาสาระที่โรงเรียน

2.2 จัดคาบเวลาเรียนภาคปฏิบัติในวันปกติ หรือวันเสาร์-อาทิตย์ และให้นักเรียนไปฝึกภาคปฏิบัติยังแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการในท้องถิ่น

3. กรณีที่โรงเรียนมีความพร้อมในเรื่อง เครื่องมือ อุปกรณ์และห้องเรียนเฉพาะ โรงฝึกงาน โรงเรียนจัดคาบเวลาให้ตรงกับเวลาว่างของวิทยาการ ที่โรงเรียนเชิญมาให้ความรู้ ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติแก่นักเรียน บางครั้งอาจจะสอนเพิ่มในวันเสาร์หรืออาทิตย์

4. กรณีที่ขาดความพร้อมทั้ง บุคลากร เครื่องมืออุปกรณ์และสถานที่ กรณีเช่นนี้ โรงเรียนต้องจัดรายวิชาเรียนที่โรงเรียนจำนวนหนึ่ง และไปเรียนที่แหล่งวิทยาการอีกจำนวนหนึ่ง เช่น

4.1 ให้เรียนวิชาสามัญที่โรงเรียนในตอนเช้า บ่ายให้นักเรียนไปเรียนไปเรียนวิชาชีพยังแหล่งวิทยาการ ซึ่งจะต้องอยู่ใกล้โรงเรียน

4.2 ถ้าในกรณีแหล่งวิทยาการอยู่ห่างไกลและมีรายวิชาชีพในภาคเรียนนั้นๆ ที่เรียน

ภาคปฏิบัติแล้วต้องใช้ เครื่องมือ อุปกรณ์ และสถานที่เรียนเฉพาะ ให้พิจารณาดูจำนวนรายวิชา ในแต่ละภาคเรียน ถ้ามีจำนวนรายวิชาที่หลายวิชาและจำเป็นต้องใช้เครื่องมืออุปกรณ์ฝึกภาคปฏิบัติ ควบคู่กับการเรียนภาคทฤษฎี โรงเรียนอาจจัดให้นักเรียนไปเรียนยังแหล่งวิทยาการได้ ดังนี้

4.2.1 จัดให้เรียนรายวิชาต่างๆ ที่โรงเรียน 2 - 3 วัน ต่อสัปดาห์ โดยจะจัดให้ เรียนติดต่อกันหรือเรียนวันเว้นวันก็ได้ ส่วนจำนวนที่เหลือให้นักเรียนไปเรียนวิชาชีพ ที่นักเรียนต้องใช้ เครื่องมือยังแหล่งวิทยาการ

4.2.2 จัดให้เรียนรายวิชาต่างๆที่โรงเรียน โดยจัดคาบเวลาเป็น 2 เท่า เวลาที่เหลือ ให้ไปเรียนวิชาที่จำเป็นต้องใช้ อุปกรณ์ เครื่องมือ ยังแหล่งวิทยาการ

ในการเรียนด้านวิชาชีพนั้นสิ่งสำคัญ คือ วัสดุอุปกรณ์ตลอดจนครุภัณฑ์ในการฝึกงาน เพื่อที่จะใช้ในการฝึกปฏิบัติจริงจนเกิดความชำนาญ ถ้าหากอุปกรณ์ดังกล่าวไม่อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ หรือมีไม่พอเพียง อันเป็นผลทำให้การเรียนรู้นักเรียนไม่ต่อเนื่อง จึงทำให้เบื่อหน่ายต่อการเรียน หมดความอดทนหือถอยต่อการเรียน เป็นสาเหตุทำให้ขาดเรียนและออกกลางคัน ซึ่ง ดิเรก สุวรรณฤทธิ์ (2535 : 128) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การออกกลางคันของนักเรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ พบว่า สาเหตุที่สำคัญที่ทำให้นักเรียนออกกลางคัน คือ เครื่องมือและอุปกรณ์การฝึกงานล้าสมัย ไม่เพียงพอและไม่อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2544 :75) ที่ศึกษาการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่และพบสาเหตุที่มาจากการขาดวัสดุและอุปกรณ์ประกอบการเรียน และควรจัดไว้ให้กับผู้เรียนอย่างพร้อมเพียงตลอดเวลา

ทั้งนี้สรุปได้ว่า การจัดตารางสอน เป็นการจัดให้ผู้เรียน เรียนได้อย่างเหมาะสมตามหลักสูตร ตามสภาพความยากง่ายของวิชา สภาพภูมิอากาศ ปริมาณชั่วโมงของผู้สอน สภาพห้องเรียน ห้องเฉพาะวิชา โรงฝึกงาน และเครื่องมือและอุปกรณ์การสอน หากจัดได้อย่างเหมาะสมก็สามารถที่จะแก้ไขปัญหาการขาดแคลน และข้อบกพร่องของสิ่งต่างๆเหล่านี้ ซึ่งอาจส่งผลต่อการออกกลางคัน ของนักเรียน

4.7.3 ด้านการจัดชั้นเรียน

การจัดชั้นเรียนมีความสำคัญไม่น้อยต่อการเรียนการสอน ในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารจำเป็นจะต้องทราบถึง จำนวนชั้นที่จะทำการสอน จะแบ่งอย่างไร แต่ละชั้นจะยึดถือวิธีการ คัดเลือกอย่างไร โดย ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 188) ได้เสนอรูปแบบการจัดชั้นเรียน ดังนี้

1. ตามความรู้ความสามารถของนักเรียน
2. จัดตามรายชื่อ
3. จัดตามวิชาที่เป็นความสามารถพิเศษที่นักเรียนลงทะเบียนเรียน
4. จัดแบบผสมผสาน กล่าวคือ บทเรียนกลุ่มเดียวกัน บางครั้งก็เรียนวิชาเดียวกัน แต่ถ้า เป็นวิชาเลือกก็จะไปเรียนร่วมกับผู้ที่เรียนวิชาเลือกนั้นๆ

ส่วนการจัดชั้นเรียนในระดับอาชีวศึกษาหรือในระดับอุดมศึกษาจะจัด ดังนี้

1. จัดตามที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนในรายวิชานั้น
2. หากมีจำนวนที่ลงทะเบียนมากก็อาจแยกเป็นกลุ่มย่อย โดยเฉพาะวิชาที่มีภาคปฏิบัติหรือฝึกงานในโรงประลอง

เกี่ยวกับในด้านนี้ กิติมา ปรีดีดิลก (2532 :64) ได้เสนอแนวคิดในการจัดชั้นเรียน ดังนี้

1. แบ่งตามความสามารถ (Ability grouping)
2. แบ่งแบบคละ (Heterogeneous grouping) อาจเรียงตามบัญชีนักเรียน และแบ่งให้เท่าๆ กันในแต่ละชั้นเรียน
3. แบ่งตามเอกลักษณ์ภาพ (Individual grouping) เป็นการจัดชั้นเรียนพิเศษขึ้นโดยคำนึงถึงลักษณะของผู้เข้าเรียนเป็นใหญ่ ได้แก่ พวกที่มีความบกพร่องทางกาย พวกที่มีความฉลาดเป็นพิเศษ พวกที่มีความต้องการหรือสนใจพิเศษเป็นบางเรื่อง

อย่างไรก็ตามในการจัดชั้นเรียน ผู้บริหารอาจจัดแบ่งชั้นเรียนหลายรูปแบบในเวลาเดียวกัน หรืออาจจัดชั้นเรียนเป็นแบบอย่างเดียวกันทั้งโรงเรียนก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของแต่ละโรงเรียน แต่ผู้บริหารต้องไม่ลืมว่า ในการจัดชั้นเรียนที่ถูกต้องและเหมาะสม ย่อมช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอน

ในเรื่องเกี่ยวกับในด้านนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในด้านการจัดชั้นเรียน ของนักเรียนสาขางานยานยนต์นั้น จัดชั้นเรียนได้ถูกต้องเหมาะสม ตามที่กรมอาชีวศึกษากำหนดคือ ห้องละ 40 คน ในการเรียนภาคทฤษฎี และกลุ่มละ 20 คนสำหรับ ในการเรียนภาคปฏิบัติ ซึ่งในปีการศึกษาหนึ่งๆ จะรับนักเรียนภาคปกติ 40 คน และระบบทวิภาคี 20 คน จึงไม่เป็นปัญหาในด้านการจัดชั้นเรียน

4.7.4 ด้านการจัดครูเข้าสอน

ผู้บริหารต้องรู้จักที่จะเลือกจัดครูผู้สอน ให้เหมาะสมกับแต่ละวิชา แต่ละระดับชั้น และแต่ละความสามารถของผู้เรียน นอกจากผู้สอนจะมีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอนแล้ว เทคนิควิธีการสอน ก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหาร จะต้องติดตามดูอย่างใกล้ชิด ตลอดจนความสามารถในการปกครองดูแลเด็กให้อยู่ในกรอบหรือแนวทางที่ต้องการ กรมสามัญศึกษา (2526 : 8-17) ได้ให้หลักในการจัดครูเข้าสอนไว้ ดังนี้

1. สำนวความพร้อมของโรงเรียนก่อนเปิดแผนการสอน
 2. กำหนดคุณสมบัติสำหรับผู้สอนรายวิชาในแผนการเรียน
 3. จัดตามความถนัดของครูผู้สอน คือ จัดตาม วิชาเอก วิชาโท ที่เรียนมา
 4. จัดตามวิชาที่ครูมีความสนใจหรือวิชาที่ครูมีประสบการณ์มาก่อน
 5. การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครู โดยจัดครูคนเดียวให้สามารถสอนได้หลายวิชา
- จัดครูฝ่ายสนับสนุนการสอนฝ่ายปฏิบัติการ และจัดคาบเรียนให้ตรงกัน

6. การจัดหาบุคลากรภายนอกมาช่วยสอนในโรงเรียน
7. การจัดครูสอนแทนเมื่อครูไม่มาทำการสอน
8. การใช้เงินบำรุงการศึกษาจ้างครูสอน เพื่อแก้ปัญหาครูขาดแคลน

ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2520 กรมอาชีวศึกษา (เสนอให้ วิทยาลัยการฯ. 2546 : 18 ; อ้างอิงจาก กรมอาชีวศึกษา. 2529 : 8) ในด้านการจัดครูเข้าสอน ดังนี้ การสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มีรายวิชาที่ประกอบด้วยวิชาสามัญและวิชาชีพ การจัดครูเข้าสอน จึงควรพิจารณาผู้มีคุณวุฒิและความสามารถ ตรงตามรายวิชาที่จัดตามแผนการเรียน ได้แก่

1. หมวดวิชาพื้นฐานซึ่งประกอบด้วยกลุ่มวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา สุขศึกษา พลศึกษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ลูกเสือและวิชาองค์การวิชาชีพ ฯลฯ ให้จัดครูในหมวดนั้นๆ เข้าสอน เช่น กลุ่มวิชาภาษาไทย ให้จัดครูภาษาไทยเข้าสอน กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ ให้จัดครูวิทยาศาสตร์เข้าสอน กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ ให้จัดครูภาษาอังกฤษเข้าสอน เป็นต้น

2. หมวดวิชาชีพ ในแต่ละประเภทวิชานั้นจะประกอบด้วย กลุ่มวิชาชีพเลือกหรือสาขาหลากหลาย การจัดครูเข้าสอนในกลุ่มวิชาชีพหรือสาขาใด ต้องจัดครูที่มีวุฒิและทักษะตรงตามรายวิชาในกลุ่มวิชาหรือสาขานั้น เช่น กลุ่มสาขางานยานยนต์ ให้จัดครูที่มีคุณวุฒิด้านช่างยนต์เข้าสอน และกลุ่มวิชาประมง ให้จัดครูที่มีคุณวุฒิความรู้ด้านประมงเข้าสอน เป็นต้น

3. หมวดวิชาเลือก ประกอบด้วยกลุ่มวิชา ดังนี้

- 3.1 กลุ่มวิชาชีพเลือก
- 3.2 วิชาเลือกเสรี
- 3.3 การฝึกงาน

กลุ่มวิชาชีพเลือก ถ้านักเรียนเลือกรายวิชาในกลุ่มวิชาชีพใด ก็ให้จัดครูเข้าสอนที่มีวุฒิในรายวิชาชีพนั้นๆ เข้าสอน เช่น นักเรียนสาขาพาณิชยกรรม กลุ่มวิชาการบัญชี และเลือกเรียนรายวิชาภาษาญี่ปุ่น จากกลุ่มวิชาการสื่อสารธุรกิจ ให้จัดครูที่มีวุฒิด้านการขายหรือด้านการตลาดเข้าสอน เป็นต้น

กลุ่มวิชาเลือกเสรี เป็นกลุ่มวิชาที่นักเรียนจะเลือกเรียน จากรายวิชาชีพหรือวิชาใด นอกเหนือจากวิชาชีพได้ตามความต้องการและความสนใจ การจัดครูเข้าสอนจะต้องจัดครูที่มีวุฒิหรือผู้ที่มีประสบการณ์เข้าสอน เช่น รายวิชาพระพุทธศาสนา อาจนิมนต์พระมาช่วยสอน เป็นต้น

การฝึกงาน จัดให้ครูที่มีวุฒิในงานอาชีพที่นักเรียนฝึกงาน เป็นผู้ดูแลควบคุมประสานงานกับวิทยากรในสถานประกอบการ สถานประกอบอาชีพอิสระ แหล่งวิทยาการ มีวิธีปฏิบัติ ดังนี้

1. การศึกษาและฝึกงานอาชีพในแหล่งวิทยาการ สถานศึกษาที่เปิดสอนในระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ จัดส่งนักเรียนไปศึกษายังแหล่งวิทยาการ ให้แหล่งวิทยาการเป็นผู้ประเมินผล และส่งผลการเรียนให้แก่สถานศึกษาที่ส่งนักเรียนไปศึกษาและฝึกงาน

2. การศึกษาและฝึกงานอาชีพ ในสถานประกอบการและสถานประกอบการอาชีพอิสระ การประเมินผลการศึกษาและการฝึกงาน ให้เป็นหน้าที่ของผู้ทำหน้าที่ฝึกงานอาชีพและครู-อาจารย์ ผู้ควบคุมการฝึกงานอาชีพของนักเรียนประเมินร่วมกัน ดังนี้

2.1 โรงเรียนจัดให้มีครู-อาจารย์ สอนความรู้ด้านทฤษฎีงานอาชีพ และประเมินผล การเรียนและนำผลการเรียนไปรวมกับผลการศึกษา และฝึกงานอาชีพ (ภาคปฏิบัติ) ตามอัตราส่วนที่ กำหนด

2.2 โรงเรียนจัดให้มีครู-อาจารย์ เป็นผู้ประสานงานและตรวจเยี่ยมการศึกษา และฝึกงาน อาชีพของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

2.3 โรงเรียนจัดให้มีสมุดบันทึกการปฏิบัติงานงานประจำตัวของนักเรียน และสมุด บันทึกเวลาการฝึกงานอาชีพของนักเรียน ทั้งนี้ให้โรงเรียนขอความร่วมมือผู้ที่ทำหน้าที่ฝึกงานอาชีพให้ แก่นักเรียน เป็นผู้ตรวจควบคุมสมุดบันทึกทั้ง 2 อย่างสม่ำเสมอ และเป็นผู้ประเมินผลการศึกษาและ ฝึกงานอาชีพพร้อมกับครู-อาจารย์

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2535 :35) ได้สรุปปัญหาเกี่ยวกับการผลิตและการใช้ครู เป็น 2 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตและการใช้ครูด้านปริมาณ เกิดการขาดกลไกการประสานงานที่ดี ระหว่างฝ่ายผลิตครูกับฝ่ายใช้ครู รวมทั้งการขาดเอกภาพในการผลิตครูและการใช้ครู เนื่องจากสถาบัน ฝึกหัดครูมีจำนวนมาก มีหลายสังกัดและการจัดการฝึกหัดครูหลายประเภท ทำให้กระบวนการผลิต ไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ครูบางสาขาขาดตลาดและบางสาขาเกินความต้องการ โรงเรียนหลายแห่ง ไม่มีแผนการใช้ครูจึงมีการใช้ครูไม่เหมาะสม นอกจากนี้การจัดสรรครูให้แก่โรงเรียนต่างๆยังขาด ความเสมอภาค มีผลทำให้โรงเรียนหลายแห่งมีครูไม่ครบชั้น และไม่ครบวิชาตามหลักสูตร ยิ่งไปกว่า นั้น ครูในโรงเรียนหลายแห่งโดยเฉพาะโรงเรียนในชนบทยังถูกขอยืมตัวมาช่วยราชการ ทำให้ปริมาณ ครูในชนบทขาด และปริมาณครูในเมืองเกินความต้องการ

2. ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตและการใช้ครูด้านคุณภาพ อันมีสาเหตุมาจากสภาพเศรษฐกิจ และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และจากระบบการบริการบุคลากรครูไม่มีคุณภาพ ทำให้สถานภาพของครู ตกต่ำ ครูส่วนใหญ่โดยเฉพาะในชนบทต้องดิ้นรนหารายได้พิเศษเพิ่มเพื่อการดำรงชีพตามสถานภาพ ของครู รายรับของครูไม่พอกับรายจ่าย ครูร้อยละ 83 ต้องกู้เงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นประจำ และมีครูเพียงร้อยละ 50 ที่มีเงินพอใช้อย่างประหยัด สภาพเหล่านี้มีผลทำให้ประสิทธิภาพการทำงาน การติดตาม การกำกับดูแลลดหย่อนลงเพราะสถานะที่ตกต่ำ แต่สังคมคาดหวังบทบาทของครูสูงขึ้น

ทำให้ครูเกิดความเบื่อหน่าย ท้อแท้ ความไม่เสมอภาคในการพิจารณาความดีความชอบและการมอบหมายงาน ก็มีส่วนทำให้ครูขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน

ในส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดครูเข้าสอนนี้ เสน่ห์ วิบูลย์รังสรรค์ (2546 : 49) ได้ทำการศึกษา ปัญหาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ตามทัศนะของครูในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี พบข้อที่เป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ ครูผู้สอนวิชาชีพมีไม่เพียงพอ การนำวิทยากรและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้และประกอบการสอนยังมีน้อย ครูมีชั่วโมงสอนมาก ทำให้มีเวลาในการเตรียมการสอนน้อย ทำให้การสอนขาดประสิทธิภาพ ไม่มีความถนัดในรายวิชาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ การมีชั่วโมงสอนมากทำให้ไม่มีเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้หลากหลาย ซึ่งเป็นผลต่อความสนใจที่จะเรียนของนักเรียนและเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน

สรุปได้ว่าด้านการจัดครูเข้าสอน เป็นการจัดครูผู้สอนให้เหมาะสมกับแต่ละวิชา แต่ละระดับชั้น และแต่ละความสามารถของผู้เรียน โดยพิจารณาถึงคุณวุฒิ และความสามารถตรงตามรายวิชาที่จัดตามแผนการเรียน หากการจัดครูเข้าสอนไม่เหมาะสม นักเรียนจะเกิดความเบื่อหน่าย ขาดความศรัทธาในตัวผู้สอนและการเรียน เป็นผลทำให้นักเรียนออกกลางคันในที่สุด

4.7.5 ด้านการจัดสอนซ่อมเสริม

กิตติมา ปรีดีติติก (2532 : 66) กล่าวว่า การสอนซ่อมเสริม หมายถึง การสอนพิเศษนอกเหนือจากการสอนตามแผนการสอนปกติ เพื่อแก้ไขส่วนที่บกพร่องที่พบในตัวนักเรียน ซึ่งการสอนซ่อมเสริมเป็นวิธีหนึ่ง ที่จะช่วยให้นักเรียนที่เรียนช้าสามารถเรียนทันเพื่อน ช่วยให้นักเรียนที่เรียนไม่เข้าใจมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ช่วยให้นักเรียนที่เรียนแล้วไม่สัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายได้สัมฤทธิ์ผล และยังช่วยให้นักเรียนที่เรียนดี เรียนเก่ง มีความเฉลียวฉลาดอยู่แล้ว ได้มีโอกาสเสริมความรู้ได้มากยิ่งขึ้น ลักษณะของการสอนเสริมสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. สอนซ่อมเสริมก่อนการเรียนการสอน
2. สอนซ่อมเสริมในขณะที่ทำการเรียนการสอน
3. สอนซ่อมเสริมรายวิชาเพื่อสอบแก้ตัว
4. สอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่มีความฉลาด เรียนรู้ได้เร็วกว่าคนอื่น

ส่วน อำภา บุญช่วย (2537 : 80-82) ได้ให้ความหมายของการสอนซ่อมเสริม หมายถึง การสอนเพื่อช่วยแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน ขจัดการเรียนที่ไม่ถูกวิธีและเสริมความรู้ทักษะที่ครูปรารถนาจะให้เด็กมีพัฒนาการไปในทางที่ดี ซึ่งครูและผู้บริหารควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริมในประเด็นต่างๆ โดยมีความมุ่งหมายของการซ่อมเสริม ดังนี้

1. ช่วยให้นักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้ต่ำให้มีพื้นฐานความรู้สูงขึ้นพอที่จะร่วมเรียนกับนักเรียนในกลุ่มต่างๆได้ ก่อนที่จะมีการเรียนการสอนในรายวิชาหนึ่งๆ

2. ช่วยให้นักเรียนที่เรียนช้า ให้มีความรู้ความเข้าใจทัดเทียมกับนักเรียนอื่นๆ ในระหว่างที่มีการเรียนการสอน

3. เพื่อช่วยให้นักเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินผลการเรียน มีความรู้เพียงพอให้สามารถสอบแก้ตัวให้ผ่านในรายวิชาที่ต้องสอบแก้ตัว

4. เพื่อช่วยให้นักเรียนที่สามารถผ่านการประเมินผลรายวิชา แต่มีผลการเรียนอยู่ในระดับที่ยังไม่เป็นที่พอใจ ให้มีความรู้ความสามารถดีขึ้น

5. เป็นการป้องกันหรือลดปัญหาในด้านการเรียน นักเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินผล หรือที่เรียกว่า “สอบตก” จะเป็นผู้มีปัญหาทางด้านจิตใจ และอารมณ์ เมื่อเกิดความรู้สึกว่าวุ่นหรือไม่สบายใจ อับอายหรือท้อใจ เนื่องจากไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนก็จะแสดงออกในทางอื่น เช่น หนีโรงเรียน ประพฤติตนในทางที่เสื่อมเสีย และในที่สุดออกจากโรงเรียน ซึ่งจะกลายเป็นปัญหาสังคมต่อไป

นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนล้มเหลวทางการเรียน โดยให้ทัศนะเป็นข้อๆ ดังนี้

1. ความแตกต่างทางสติปัญญา คนเราย่อมมีความแตกต่างทางสติปัญญาเป็นธรรมดา ผู้ที่มีสติปัญญาสูงกว่าย่อมจะเรียนรู้ในเรื่องหนึ่งเรื่องใดได้มาก และเร็วกว่าผู้ที่มีสติปัญญาต่ำกว่า

2. องค์ประกอบทางด้านจิตวิทยา เช่น ไม่สามารถปรับตัวทางอารมณ์และสังคมได้ ทำให้มีความรู้สึกไม่ดีต่อตนเอง เป็นต้น

3. สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ลักษณะทางอารมณ์ ความคิด และสติปัญญาของเด็ก มีผลต่อเนื่องโดยตรงมาจากสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ย่อมมีความขาดแคลน ขาดการสนับสนุนที่ดีต่อการเรียน เช่น ขาดแคลนอาหารที่จะบำรุงร่างกายให้สมบูรณ์เต็มที่ ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการเรียน ขาดความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง ซึ่งไม่มีเวลาที่จะให้การดูแล เพราะต้องใช้เวลางาน เพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว นักเรียนบางคนขาดบิดา ขาดมารดา หรือขาดทั้งสองอย่างด้วยการหย่าร้างหรือเสียชีวิต บางครอบครัวอยู่ในสภาพที่มีการทะเลาะเบาะแว้งของผู้ปกครอง สภาพเหล่านี้ทำให้เด็กมีพื้นฐาน ทางอารมณ์ ทางความคิด หรือความตั้งใจไม่ดี เมื่อมาโรงเรียนก็มีปัญหาติดตัวมาด้วย ทำให้ขาดสมาธิ และความตั้งใจที่จะเรียนรู้

4. แรงจูงใจ นักเรียนที่ขาดแรงจูงใจจะเป็นผู้ที่ไม่มี ความตั้งใจที่จะเรียน การขาดแรงจูงใจ อาจจะเป็นผลมาจากสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งวิธีการสอนของครู การให้การบริการแนะแนว ไม่เพียงพอ การจัดสภาพโรงเรียนหรือห้องเรียนไม่เหมาะสม ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนไม่ราบรื่น เป็นต้น

ในการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดสอนซ่อมเสริมนี้ บุรุษร์ งามจิตร (2540 : 162) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การออกกลางคันของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดราชบุรี งานวิจัยพบว่า โรงเรียน

ควรจัดซ่อมเสริมแก่นักเรียน ที่เรียนอ่อนและเรียนช้าและครูควรมอบหมายงานตามความถนัดของนักเรียน ไม่ควรให้การบ้านมากเกินไปจนเด็กเบื่อและไม่อยากเรียน จนเป็นสาเหตุในการออกกลางคัน

สรุปได้ว่า การจัดสอนซ่อมเสริมเป็นการสอนนอกเหนือจากการสอนตามแผนการสอนปกติ เพื่อแก้ไขส่วนที่บกพร่องที่พบในตัวนักเรียน เป็นการป้องกันหรือลดปัญหาในด้านการเรียน เนื่องจากไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน ซึ่งจะเป็นผลทำให้นักเรียนที่เรียนช้าสามารถเรียนทันเพื่อน ช่วยให้นักเรียนที่เรียนไม่เข้าใจมีความเข้าใจมากขึ้น ช่วยให้นักเรียนที่เรียนแล้วไม่สัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายได้สัมฤทธิ์ผล และช่วยให้นักเรียนที่เรียนดีเรียนเก่ง มีความเฉลียวฉลาดอยู่แล้ว ได้มีโอกาสเสริมความรู้ได้มากยิ่งขึ้น ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนก็จะไม่เกิดขึ้น

กล่าวได้ว่าการจัดการเรียนการสอน เป็นหน้าที่โดยตรงที่ผู้บริหารจะต้องจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม ตลอดจนมีการอำนวยความสะดวก เพื่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยจัดความรู้และองค์ประกอบทางด้านการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้ถูกต้องและเหมาะสม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยมีเนื้อหายืดหยุ่นตามเหตุการณ์ ตามสภาพท้องถิ่นและตรงตามความสนใจของผู้เรียน ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษาหาสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนด้านการจัดการเรียนการสอนในเรื่องเกี่ยวกับการจัดแผนการเรียน การจัดตารางสอน การจัดครูเข้าสอน และการจัดสอนซ่อมเสริม เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนต่อไป

5. งานวิจัยภายในประเทศ

ในส่วนของการศึกษาค้นคว้า งานวิจัย เอกสาร เกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน และนักศึกษาในระดับต่าง ๆ นั้น นักการศึกษาได้ทำการศึกษาอย่างกว้างขวาง ดังต่อไปนี้

จัญญ แสงสาคกร (2532 : 52-53) ได้ทำการศึกษาวิจัย สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า สาเหตุที่ทำให้นักศึกษาต้องออกกลางคันก่อนจบหลักสูตรนั้นส่วนใหญ่เกิดจาก ในด้านส่วนตัวและครอบครัวของนักศึกษาเอง ได้แก่ การไม่มีเวลามาเรียนเพราะติดภาระครอบครัว สาเหตุรองลงมา ได้แก่ สาเหตุที่เกิดจากด้านผู้สอนและวิธีการในเรื่องของการมองไม่เห็นประโยชน์ในวิชาหรือกิจกรรมที่นำมาสอนและจากด้านการจัดสภาพแวดล้อมและการบริหารชั้นเรียน ได้แก่ ชั้นเรียนอยู่ไกลไม่สะดวกในการเดินทางมาเรียน ตามลำดับ

ชานาญ เรือนเลิศอนันต์ (2532 : 91) ได้วิจัยเรื่อง สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน หมวดวิชาชีพอุตสาหกรรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดขอนแก่น พบว่า สาเหตุในการออกกลางคันมากที่สุด ในด้านอาชีพของบิดามารดา ได้แก่ บิดามารดาที่มีอาชีพเกษตรกรรม ค้าขายและประกอบธุรกิจส่วนตัว ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอน

พบว่า เครื่องมือและอุปกรณ์การเรียนการสอนไม่เพียงพอสำหรับการเรียนการสอน ผู้สอนอธิบายไม่เข้าใจ เนื้อหาไม่เหมาะสมในการนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน และการเรียนการสอนซ้ำซาก

ดิเรก สุวรรณฤทธิ์ (2535 : 128) ได้วิจัยเรื่อง การออกกลางคันของนักเรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ นักเรียนช่างอุตสาหกรรมที่ออกกลางคันนั้น ส่วนใหญ่สอบเข้าเรียนได้เอง ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขายและเกษตรกรรม พบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้นักเรียนออกกลางคัน คือ ผลของการเรียนไม่เป็นที่น่าพอใจ ห้องเรียนในแผนกไม่เพียงพอ เครื่องมือและอุปกรณ์การฝึกงาน ล้าสมัย ไม่เพียงพอและไม่อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี วัสดุฝึกงานไม่เพียงพอ อุปกรณ์กีฬาและสนามกีฬาไม่เพียงพอ การบริการน้ำดื่มและที่นั่งพักผ่อนไม่เพียงพอ และโรงอาหารคับแคบไม่สะดวก

เบญจมา สุทธะพินธุ (2536 : 64-67) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สาเหตุการสูญเปล่าทางการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ : กรณีศึกษาของวิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า สาเหตุการสูญเปล่าทางการศึกษา ตามความคิดเห็นของกลุ่มประชากรคือ การติดยาเสพติด ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษา ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว ปรับตัวเข้ากับสภาพการเรียนในวิทยาเขตไม่ได้ ไม่มีวิธีหรือแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียน กิจกรรมนักศึกษาไม่ทำให้นักศึกษาเรียนดีขึ้น มีความกังวลใจในเรื่องต่างๆอยู่เสมอ ขาดการวางแผนการเรียนที่ดี ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และไม่ชอบแผนกที่ไม่สมัครใจเรียน

ชาลิต พึ่งโสภา (2539 : 40-42) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) แผนกวิชาช่างเชื่อมโลหะ กรมอาชีวศึกษา พบว่า ปัญหาที่เป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ผู้สอน สรุปได้ดังนี้ ด้านสถานศึกษา (โรงฝึกงานช่างเชื่อมโลหะแผน) ได้แก่ สภาพมลภาวะภายในโรงฝึกงาน ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับสภาพและความจำเป็นต่อการเรียนการสอน ด้านลักษณะของวิชาชีพและผู้เรียน ได้แก่ พื้นฐานความรู้ของนักเรียนก่อนเข้ามาเรียน ด้านนโยบายการรับนักเรียน ได้แก่ การแนะแนวการศึกษาต่อด้านวิชาชีพให้กับโรงเรียนต้นสังกัด

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยสาเหตุของการออกกลางคันแบ่งเป็น 6 กลุ่มปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยประชากร ปัจจัยพื้นฐานครอบครัว ปัจจัยสภาพเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ปัจจัยโรงเรียน ปัจจัยด้านจิตวิทยา และปัจจัยด้านพฤติกรรมของนักเรียน ข้อค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า 1) ตัวแปรเกือบทั้งหมดมีอิทธิพลต่อการออกกลางคันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อยู่ในระดับสูง ยกเว้นตัวแปรอายุ อาชีพบิดามารดา รายได้ของครอบครัว และการเคยถูกทำโทษพักการเรียน 2) ตัวแปรการเป็นชนกลุ่มน้อย สภาพแวดล้อมทางบ้าน การเห็นความสำคัญของการศึกษา ความปลอดภัยในโรงเรียน สถิติปัญหา ความพึงพอใจในการเรียน

การเบื่อหน่ายการเรียน และพฤติกรรมเบี่ยงเบน พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติกับการออกกลางคันอยู่ในระดับสูง แม้ว่าจะได้ควบคุมปัจจัยต่างๆ ทั้งหมดแล้วก็ตาม ซึ่งชี้ให้เห็นว่าตัวแปรดังกล่าวมีอิทธิพลเฉพาะในทางตรงกับการออกกลางคันเท่านั้น 3) ตัวแปรอาชีพบิดามารดา รายได้ครอบครัวและการถูกทำโทษให้พักการเรียน พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับการออกกลางคัน ไม่ว่าจะควบคุมปัจจัยอื่นๆ หรือไม่ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าตัวแปรดังกล่าวไม่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการออกกลางคัน

4) ปัจจัยทั้ง 6 ตัวต่างก็มีอิทธิพลทั้งทางตรงทางอ้อมต่อการออกกลางคัน 5) ในสภาพปกติ ตัวแปรสภาพแวดล้อมทางบ้านมีอิทธิพลต่อการออกกลางคันมากที่สุด ผู้ที่มีสภาพแวดล้อมทางบ้านไม่ดีมีโอกาสเสี่ยงต่อการออกกลางคันสูงกว่า ผู้ที่มีสภาพแวดล้อมทางบ้านดีเกือบ 7 เท่าครึ่ง รองลงมาคือ การเคยสอบตก การมีผู้ปกครองคนเดียว และความปลอดภัยในโรงเรียนตามลำดับ 6) ในสภาพที่มีการควบคุมปัจจัยอื่นๆ ให้งดที่แล้วพบว่า ตัวแปรความปลอดภัยในโรงเรียน สภาพแวดล้อมทางบ้าน การเบื่อหน่ายต่อการเรียน พบว่า มีอิทธิพลต่อการออกกลางคันเพิ่มขึ้น ส่วนตัวแปรการเป็นชนกลุ่มน้อย การเห็นความสำคัญของบิดามารดา การช่วยงานบ้าน ความพึงพอใจการเรียนและพฤติกรรมเบี่ยงเบน พบว่า ส่งผลต่อการออกกลางคันลดลง

บุรุษ งามจิตร (2540 :157-162) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การออกกลางคันของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ระดับปัจจัยที่เป็นมูลเหตุของการออกกลางคันของนักเรียนประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี ตามความคิดเห็นของกลุ่มโรงเรียน กลุ่มชุมชน และกลุ่มนักเรียนที่ออกกลางคันโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

2. ความคิดเห็นของกลุ่มโรงเรียน กลุ่มชุมชนและกลุ่มนักเรียนที่ออกกลางคัน ต่อการออกกลางคัน ของนักเรียนประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มโรงเรียนกับกลุ่มนักเรียนที่ออกกลางคันเท่านั้นที่แตกต่างกัน

เกษร เมืองทอง (2544 :119-122) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า ภาควิชาครุศาสตร์ไฟฟ้า คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ โดยศึกษาจากความคิดเห็นของนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษา ผลการวิจัย พบว่า สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาอยู่ในระดับสาเหตุมาก ในความคิดเห็นของนักศึกษา ได้แก่ เนื้อหาวิชาไม่ต่อเนื่องกับความรู้เดิม เนื้อหาวิชาที่เรียนยากเกินไป พื้นฐานความรู้ที่จะใช้ศึกษาต่อไม่เพียงพอ ขาดการวางแผนการเรียนที่ดี แบ่งเวลาเรียนไม่เหมาะสม ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ไม่ได้ ส่วนความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แก่ นักศึกษามีพื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอ เนื้อหาวิชายากเกินไป และเรียนในสาขาวิชาที่ไม่ได้สมัครใจ

สวัณน์ วัฒนวงศ์ (2544 : 75) ได้ศึกษาค้นคว้าวิจัย การลาออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่ พบว่า มีสาเหตุมาจากหลายๆด้าน ในโครงการจัดการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกระบบให้แก่ผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ ได้แก่

1. ผู้เรียนไม่ได้รับสิ่งที่คาดหวัง (Expectations) ก่อนเข้ามาเรียนหรือเข้าร่วมโครงการอาจมีความหวังคาดหวังหลายประการ เช่น การนำความรู้ไปใช้แก้ไขปัญหาหรือว่าจะพบกับผู้สอนที่มีความเข้าใจตนเองเป็นอย่างดี
2. การขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพ (Scarcity of Physical Material) สิ่งจำเป็นต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกระบบ ได้แก่ คู่มือและเอกสารประกอบการเรียน (หนังสือ/ตำราเรียน) คู่มือทำแบบฝึกหัด ถ้าไม่สามารถจัดหาได้ หรือผู้เรียนไม่มีเงินที่จะซื้อหาได้ด้วยตนเอง หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องช่วยดูแล
3. สถานที่เรียนหรือห้องเรียนที่ใช้ไม่เหมาะสม ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) น่าจะมีความสะดวกและเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน ขนาดห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ อาคารภายในห้องเรียนไม่ร้อนอบอ้าวจนเกินไป ผู้เขียนเคยไปนิเทศน์เยี่ยมชม การศึกษานอกระบบและ พบว่า บางครั้งนักศึกษาผู้ใหญ่ ต้องเรียนรู้ไปพร้อมกับฝนตกและแดดออก
4. เวลาที่ใช้ในการสอนนักศึกษาไม่เหมาะสม (Timings) ผู้เรียนผู้ใหญ่ไม่มีเวลา (หาเวลาว่างได้ยากลำบาก) โดยเฉพาะเวลาที่จะมาเรียนไม่สอดคล้องกับเวลาว่างที่จะหาให้ และอาจมีสถานการณ์อื่นๆ ที่จำเป็นมากกว่าการมาเรียน จึงทำให้เขาลาออกกลางคัน
5. พฤติกรรมในการเรียนยังไม่ดีพอ จนทำให้เกิดปัญหาในการเรียน เช่น การเรียนไม่ทันเพื่อนๆตลอดจนครูผู้สอนไม่มีจิตวิทยา เทคนิคในการสอนผู้ใหญ่และผู้เรียนที่เหมาะสม จึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียนได้
6. ขาดเพื่อนและการยอมรับจากกลุ่มผู้เรียนด้วยกัน เป็นปัญหาทางด้านมนุษยสัมพันธ์และทักษะทางสังคม การปรับตัวของคนในวัยผู้ใหญ่ ส่วนหนึ่งอาจเนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจบทบาททางสังคม (ผู้นำหรือผู้ใต้บังคับบัญชา) หรือปัญหาบุคลิกภาพส่วนตนที่ไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขได้
7. ปัญหาทางด้านส่วนตัวของผู้ใหญ่ (Personal Problems of the Adults) เป็นปัญหาทั้งทางด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ตลอดจนปัญหาทางด้านบุคลิกภาพ หรือจิตวิทยาส่วนบุคคล เช่น มีปัญหาด้านสายตา ปัญหาการอ่าน การเจ็บป่วยทางสมอง ตลอดจนปัญหาทางการเงิน การเลิกจ้างงาน การขาดความสนใจในการเรียน เป็นต้น
8. ปัญหาอุปสรรคอื่นๆ ที่ไม่สามารถระบุได้ (Unforeseen Calamities) อาจเกิดจากพิษภัยทางธรรมชาติ อุทกภัย โชคเคราะห์ต่างๆ ที่เป็นสาเหตุทำให้เขาไม่สามารถดำเนินกิจกรรม การเรียนรู้ทางการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกระบบต่อไปได้

รอฮานี ดอหะ (2546 : 76-77) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่เป็นคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการแก้ปัญหาออกกลางคันของนักเรียนศึกษาเฉพาะกรณี : โรงเรียนประถม ศึกษา ตำบลมะนังตายอ จังหวัดนราธิวาส พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองเห็นว่า ลักษณะปัญหา การออกกลางคันมีสาเหตุ 7 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยทางด้านตัวเด็ก 2) ปัจจัยทางด้านครูผู้สอน 3) ปัจจัยทางด้านผู้ปกครอง 4) ปัจจัยทางด้านโรงเรียน 5) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ 6) ปัจจัยทาง ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว 7) ปัจจัยทางด้านศาสนา โดยสาเหตุการออกกลางคันส่วนใหญ่เป็นเด็ก ตกซ้ำชั้นหลายๆ ปี อันเนื่องมาจากปัจจัยทั้ง 7 ด้านมาเกี่ยวข้องกัน โดยแต่ละด้านมาจากปัญหา แตกต่างกันไป ปัจจัยทางตัวเด็กเรียนอ่อน ไม่สนใจการเรียน ปัจจัยทางด้านครูผู้สอน ครูขาดการสอน บ่อย ครูไม่ศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล ให้เด็กทำงานมากเกินไป ครูผู้สอนทิ้งห้องเรียน ปัจจัยทางด้าน ผู้ปกครอง ตามใจลูก ไม่สนใจการศึกษาของลูก ปัจจัยด้านโรงเรียน ไม่ติดตามนักเรียนที่ขาดเรียน บ่อย ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ มีอาชีพไม่แน่นอน ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ไม่มีความ อบอุ่นในครอบครัว ปัจจัยทางด้านศาสนา ไม่มีอุปสรรคในการออกกลางคันของนักเรียน

6. งานวิจัยต่างประเทศ

ในส่วนของการศึกษาค้นคว้างานวิจัย เกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนและ นักศึกษา ในระดับต่างๆ นั้น นักการศึกษาได้ทำการศึกษาอย่างกว้างขวาง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

จอห์นสัน (Johnson. 1981 : 569 –570A) ได้ศึกษาวิจัยความแตกต่างระหว่างนักศึกษา ที่ยังคงศึกษาต่อและนักศึกษาที่ออกกลางคันในมหาวิทยาลัยเบกเกอร์ ผลการศึกษา พบว่า ผลการ เรียนของนักศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง ค่านิยมของผู้ปกครองที่มีต่อสถานศึกษา การตัดสินใจเลือก เรียนอาชีพ และอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้นักศึกษามีการออกกลางคัน

ดัลแนค (Dunack. 1982 : 3455A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา ใหม่โดยใช้ข้อมูลและสัมภาษณ์อย่างในมหาวิทยาลัยมอนตาน่า จากข้อมูลของมหาวิทยาลัยที่เก็บรวบรวมไว้ โดยการศึกษาใช้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาใหม่จำนวน 1,159 คน ที่ได้เข้าเรียนในปี 1977-1980 พบว่า มีการออกกลางคันร้อยละ 31.40 นักศึกษาที่มีทัศนคติไม่ดี และนักศึกษาที่ไม่สามารถตัดสินใจเลือก เรียนในวิชา มีอัตราการออกกลางคันสูงกว่านักศึกษาที่เลือกวิชาที่ตนชอบและถนัด

ลูคัส (Lucas. 2002 : 99) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อม ในครอบครัว ระดับความขัดแย้งในครอบครัว กระบวนการตัดสินใจในครอบครัว ของวัยรุ่นน อาฟริกัน-อเมริกัน ในการที่จะตัดสินใจออกจากการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา จากการศึกษาค้นพบว่า สภาพแวดล้อมในครอบครัว ระดับความขัดแย้งในครอบครัว กระบวนการตัดสินใจในครอบครัว มีผล กระทบต่อการออกจากการศึกษาของวัยรุ่นน อาฟริกัน-อเมริกัน

สมุทส์ (Smoots. 2002 : 59) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ลักษณะความแตกต่างระหว่างนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ระดับประถมศึกษาผู้ซึ่งออกกลางคันกับผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน ซึ่งความแตกต่างระหว่างทั้ง 2 กลุ่ม ถูกแบ่งโดย การมาเรียน การเข้าชั้น เชื้อชาติ สภาพทางเศรษฐกิจ ลักษณะครอบครัว คะแนนทดสอบความสามารถของสแตนด์ฟอร์ด และการมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร ค้นพบว่า นักเรียนที่เป็นชนกลุ่มน้อยจะออกกลางคันมากกว่านักเรียนผิวขาว และนักเรียนที่เข้าชั้น 2 ปี หรือมากกว่า เป็นผู้ซึ่งออกกลางคันมากกว่าผู้ที่ไม่เคยถูกเข้าชั้นหรือเข้าชั้นเพียง 1 ปี

แอนเดอร์สัน (Anderson. 2003 : 65) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ให้ความช่วยเหลือต่อการออกกลางคันของนักเรียน เกรด 8 ไปสู่เกรด 12 วัตถุประสงค์ของการศึกษากำหนดให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการออกกลางคัน ในด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและปัจจัยทางกายภาพ ใน โอเร้นจ์เบิร์ก และเซาท์แคลิฟอร์เนียร์ จากการศึกษาค้นพบว่า โรงเรียนจำนวน 8 โรงเรียนใน โอเร้นจ์เบิร์ก เค้าตี้ มีนักเรียนที่ออกกลางคันระหว่างเกรด 9 ถึง เกรด 12 ในระหว่างปี 1995-1996 จำนวน 4,444 คน จำนวน 60.4 เปอร์เซ็นต์มีทักษะในการอ่านต่ำ 69.8 เปอร์เซ็นต์มีพัฒนาการที่ไม่เหมาะสมกับวัย 64.2 เปอร์เซ็นต์มีพฤติกรรมขาดความรับผิดชอบ และยังค้นพบอีกว่ามาตรฐานสถานศึกษาและการมีความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นปัญหาทางกายภาพที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการออกกลางคัน ส่วนปัญหาทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมมีเพียงเล็กน้อยที่จะนำไปสู่การออกกลางคัน

โอพารา (Opara. 2003 : 90) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่อยู่นอกเมืองและในเขตเมือง เมืองเมอร์เซอร์เคาน์ตี มลรัฐนิวเจอร์ซีย์ ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน จากโรงเรียนนอกเมืองและในเขตเมือง โดยศึกษาในเรื่อง พฤติกรรมของชุมชน สังคมครอบครัว ประชากร การจัดการในโรงเรียน พบว่า ปัจจัยที่เป็นสาเหตุที่ทำให้อัตราการออกกลางคันของนักเรียนในโรงเรียนนอกเมืองและในเขตเมืองต่างกัน คือ ในเรื่องของสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน อัตราการออกกลางคันของนักเรียนในเขตเมืองสูงกว่านักเรียนนอกเขตเมือง ด้วยเหตุที่ว่าประชากรมาก หนาแน่น และสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม

เอสช์ (Esch. 2003 : 90) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การออกไปก่อนเวลาอันควร : การออกกลางคันในโรงเรียนมัธยมศึกษา การศึกษาวิจัยนี้มีความมุ่งหมายที่จะสืบสาวว่า ทำไมนักเรียนถึงได้ออกกลางคันก่อนที่จะจบการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่ออกกลางคัน จำนวน 180 คน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) GED โปรแกรมในโรงเรียนปกติ 2) GED โปรแกรมที่ศึกษาในเรือนจำ และ 3) GED โปรแกรมในโรงเรียนพิเศษ จากการศึกษาค้นพบว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ สังคม ความไม่พอใจในบุคลิภาพครู วิธีการสอนของครู สุขภาพไม่ดี การบริการของโรงเรียนไม่ดี เครื่องมือและอุปกรณ์ไม่เพียงพอ และขาดการฝึกฝนในอาชีพ

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัย ที่เกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันในระดับประถมศึกษา
 มัธยมศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน อาชีวศึกษา มหาวิทยาลัย ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ
 พบว่า สาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา มาจากสาเหตุหลายด้าน ได้แก่ 1) องค์กร
 ประกอบทางด้านส่วนตัวของผู้เรียน 2) องค์กรประกอบทางด้านครอบครัวของผู้เรียน 3) องค์กรประกอบ
 ทางด้านหลักสูตรและครูผู้สอน 4) องค์กรประกอบทางด้านสถานศึกษา 5) องค์กรประกอบทางด้าน
 เศรษฐกิจและสังคม ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึง ลักษณะปัญหา กรอบความคิด ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
 ของแต่ละงานวิจัย เพื่อเปรียบเทียบและบูรณาการแนวความคิดต่างๆ มาใช้ในการศึกษาวิจัย
 เพื่อศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
 วิทยาลัยการอาชีพนครนายก ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพพนครนายก ผู้วิจัยใช้วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

1. วิธีการศึกษาวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีจุดหมายเพื่อศึกษาสาเหตุการออกกลางคัน ของนักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยมีวิธีการศึกษาวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร โดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือ วารสาร บทความ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ เพื่อนำมากำหนดกรอบที่จะศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน และสามารถกำหนดสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนได้ 7 ด้าน ได้แก่
1) ด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคม 2) ด้านลักษณะครอบครัว 3) ด้านลักษณะนักเรียน 4) ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน 5) ด้านลักษณะครู 6) ด้านวิธีการสอนของครู 7) ด้านการจัดการเรียนการสอน
2. ศึกษาภาคสนาม ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง และแบบไม่มีโครงสร้าง โดยสัมภาษณ์นักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพพนครนายก ที่ออกกลางคัน จำนวน 20 คน เพื่อนำมาสรุปประเด็น สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนสาขางานยานยนต์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพพนครนายก เข้าเรียนในปีการศึกษา 2543 และ ปีการศึกษา 2544 ที่ออกกลางคัน จำนวน 61 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพนครนายกที่เข้าเรียนในปีการศึกษา 2543 ออกกลางคัน ในปี พ.ศ. 2545 และ เข้าเรียนในปีการศึกษา 2544 ออกกลางคันในปี พ.ศ. 2546 มีระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัย ไม่น้อยกว่า 2 ปีการศึกษา ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบบอกต่อ (Snowball Sampling) โดยอาศัยการแนะนำของผู้ที่ออกกลางคันที่ได้เก็บข้อมูลไปแล้ว และแนะนำผู้ที่ออกกลางคันคนต่อไป เพื่อสัมภาษณ์ ถึงสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนจนกว่าการตอบคำถามของกลุ่มตัวอย่างจะเป็นไปในทิศทาง เดียวกัน ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น

2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อหาสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน ใน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคม 2) ด้านลักษณะครอบครัว 3) ด้านลักษณะนักเรียน 4) ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน 5) ด้านลักษณะครู 6) ด้านวิธีการสอนของครู 7) ด้านการจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ตามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคัน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน ใน 7 ด้าน
2. สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อเป็นแนวทางในการสนทนากับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาในเรื่องที่เกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนใน 7 ด้าน
3. นำแบบสัมภาษณ์ที่ร่างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบหาจุดบกพร่อง และขอข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้แบบสัมภาษณ์ฉบับร่างนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นได้คำถามที่มีข้อความตรงตามความมุ่งหมายของการวิจัย
4. นำแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันฉบับร่าง ที่ปรับแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้แก่

4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร. ไพบุลย์ อ่อนมั่ง ภาควิชาสุขศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4.3 ดร. เนติวิธ ศิริพานิช อาจารย์ 3 ระดับ 8 วิทยาลัยการอาชีพนครนายก

5. ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับนักเรียนสาขา งานยานยนต์ วิทยาลัยการอาชีพนครนายก ที่ออกกลางคัน ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในคำถาม

6. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สัมภาษณ์อยู่ของกลุ่มตัวอย่าง จากงานทะเบียน วิทยาลัยการอาชีพนครนายก
2. เตรียมเครื่องมือในการเก็บข้อมูลนักเรียน
3. ประสานงาน ติดต่อ นัดหมาย นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
4. ดำเนินการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยบันทึกรายละเอียดข้อมูลจากการสัมภาษณ์
5. กล้องภาพนิ่งและเครื่องบันทึกเสียง เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้เพื่อบันทึกภาพบุคคล หรือเหตุการณ์ และบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ที่สามารถนำมาทบทวนเรื่องราวและเหตุการณ์ ต่างๆ เพื่อป้องกันการลืมและการตกหล่นของข้อมูลในรายละเอียดต่างๆ
6. ขอคำแนะนำจากผู้ออกกลางคันที่เก็บข้อมูลไปแล้ว เพื่อสัมภาษณ์นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างคนต่อไป
7. ดำเนินการสัมภาษณ์ นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างคนต่อไป จนกว่าการตอบคำถามของกลุ่มตัวอย่างจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

1. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการบันทึกข้อมูล และการบันทึกเสียงจากการสัมภาษณ์นักเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ มาจัดกลุ่มเพื่อหาสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนั้น ตรงกับสาเหตุการออกกลางคันในด้านใดที่ได้ทำการศึกษาไว้ใน 7 ด้าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการจัดกลุ่มข้อมูลที่มีคุณลักษณะในทิศทางเดียวกัน มาประมวลและวิเคราะห์ผลเพื่อสรุปประเด็น สาเหตุการออกกลางคันนักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพนครนายก ในเชิงพรรณนา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพพนครนายก ได้ทำการสัมภาษณ์นักเรียนสาขางานยานยนต์ ถึงสาเหตุของการออกกลางคัน ตามความคิดเห็นของนักเรียน ผลจากการศึกษาจะได้นำเสนอเป็นลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคัน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคัน

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคัน

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพพนครนายก ที่เข้าเรียนในปีการศึกษา 2543 ออกกลางคัน ในปี พ.ศ. 2545 และเข้าเรียนในปีการศึกษา 2544 ออกกลางคันในปี พ.ศ. 2546 มีระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยไม่น้อยกว่า 2 ปีการศึกษา ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบบอกต่อ (Snowball Sampling) โดยอาศัยการแนะนำของผู้ที่ออกกลางคันที่ได้เก็บข้อมูลไปแล้ว และแนะนำผู้ที่ออกกลางคันคนต่อไป จำนวน 20 คน การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ปรากฏในตาราง 3 - ตาราง 32

ตาราง 3 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านเศรษฐกิจและสังคม เกี่ยวกับอาชีพของผู้ปกครอง

อาชีพของผู้ปกครอง	จำนวน(คน)	ร้อยละ
อาชีพของบิดา		
1. รับจ้าง	7	35
2. รับราชการ	5	25
3. ค้าขาย	5	25
4. เกษตรกร	-	-
5. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	1	5
6. ไม่ประกอบอาชีพ	1	5
รวม	19	95.00
อาชีพของมารดา		
1. รับจ้าง	5	25
2. รับราชการ	-	-
3. ค้าขาย	8	40
4. เกษตรกร	1	5
5. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	1	5
6. ไม่ประกอบอาชีพ	4	20
รวม	19	95.00
อาชีพของผู้ปกครอง (กรณีไม่ได้อยู่กับบิดามารดา)		
1. รับจ้าง	1	5
รวม	20	100.00

จากตาราง 3 พบว่า อาชีพของบิดา ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพรับจ้าง ส่วนอาชีพของมารดา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย โดยมีนักเรียนที่อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง ซึ่งประกอบอาชีพ รับจ้าง

ตาราง 4 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านเศรษฐกิจและสังคม เกี่ยวกับรายได้ของครอบครัว

รายได้ของครอบครัว	จำนวน(คน)	ร้อยละ
รายได้ของครอบครัวต่อเดือน (รายได้ปีโดยรวมกับมารดา)		
1. ต่ำกว่า 7000 บาท	2	10
2. 7000 บาท - 7499 บาท	1	5
3. 7500 บาท - 7999 บาท	-	-
4. 8000 บาท - 8499 บาท	3	15
5. 8500 บาท - 8999 บาท	-	-
6. 9000 บาท - 9499 บาท	-	-
7. 9500 บาท - 9999 บาท	-	-
8. 10000 บาท ขึ้นไป	13	65
รวม	19	95
รายได้ของครอบครัวผู้ปกครองต่อเดือน (กรณีไม่ได้อยู่กับบิดามารดา)		
1. ต่ำกว่า 7000 บาท	1	5
2. 7000 บาท - 7499 บาท	-	-
รวม	20	100.00

จากตาราง 4 พบว่า รายได้ของครอบครัว ส่วนใหญ่ มีรายได้ตั้งแต่ 10000 บาท ขึ้นไป สำหรับนักเรียนที่อยู่กับผู้ปกครองนั้น มีรายได้ของครอบครัวต่ำกว่า 7000 บาท

ตาราง 5 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านเศรษฐกิจและสังคม เกี่ยวกับปัญหา ค่าใช้จ่ายในการเรียน

ปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเรียน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. มีปัญหา	5	25
2. ไม่มีปัญหา	15	75
รวม	20	100.00
.....		
ลักษณะของปัญหา		
1. ขาดเงินค่าเล่าเรียน	5	100
รวม	5	100.00

จากตาราง 5 ปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเรียน ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ส่วนใหญ่ ไม่มีปัญหา ในกรณีที่มีปัญหา ลักษณะของปัญหา คือ ขาดเงินค่าเล่าเรียน

ตาราง 6 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านเศรษฐกิจและสังคม เกี่ยวกับการบริการ
สาธารณูปโภคในชุมชน

การบริการสาธารณูปโภคในชุมชน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. ประปา		
1.1 มีการบริการ	14	70
1.2 ไม่มีการบริการ	6	30
รวม	20	100.00
.....		
2. ไฟฟ้า		
2.1 มีการบริการ	19	95
2.2 ไม่มีการบริการ	1	5
รวม	20	100.00
.....		
3. โทรศัพท์		
3.1 มีการบริการ	19	95
3.2 ไม่มีการบริการ	1	5
รวม	20	100.00
.....		
ปัญหาเกี่ยวกับการบริการสาธารณูปโภคในชุมชน		
1. มีปัญหา	-	-
2. ไม่มีปัญหา	20	100.00
รวม	20	100.00

จากตาราง 6 พบว่า ด้านน้ำประปา ด้านไฟฟ้า ด้านโทรศัพท์ ส่วนใหญ่ได้รับการบริการ
และไม่เป็นปัญหาต่อการออกกลางคันของนักเรียน

ตาราง 7 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านเศรษฐกิจและสังคม เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่นักเรียนอาศัยอยู่

สภาพแวดล้อมในชุมชน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. ตลาด	2	10
2. บ้านเดี่ยว อยู่ห่างไกลกับบ้านหลังอื่น	7	35
3. ชุมชนหนาแน่น	9	45
4. บ้านพักข้าราชการ	2	10
รวม	20	100.00
.....		
ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่นักเรียนอาศัยอยู่		
1. มีปัญหา	-	-
2. ไม่มีปัญหา	20	100.00
รวม	20	100.00

จากตาราง 7 ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ ส่วนใหญ่เป็นชุมชนหนาแน่น และไม่เป็นปัญหาต่อการออกกลางคันของนักเรียน

ตาราง 8 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านเศรษฐกิจและสังคม เกี่ยวกับระดับการศึกษาของบิดามารดา หรือ ผู้ปกครอง

ระดับการศึกษาของบิดามารดา หรือ ผู้ปกครอง	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษาของบิดา		
1. ไม่ได้รับการศึกษา	-	-
2. ประถมศึกษาปีที่ 4	10	50
3. ประถมศึกษาปีที่ 6	1	5
4. ประถมศึกษาปีที่ 7	-	-
5. มัธยมศึกษาตอนต้น	5	25
6. มัธยมศึกษาตอนปลาย / ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	2	10
7. ปริญญาตรี	1	5
รวม	19	95.00
.....		
ระดับการศึกษาของมารดา		
1. ไม่ได้รับการศึกษา	5	25
2. ประถมศึกษาปีที่ 4	7	35
3. ประถมศึกษาปีที่ 6	-	-
4. ประถมศึกษาปีที่ 7	1	5
5. มัธยมศึกษาตอนต้น	4	20
6. มัธยมศึกษาตอนปลาย / ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	1	5
7. ปริญญาตรี	1	5
รวม	19	95.00
.....		
ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง		
1. มัธยมศึกษาตอนต้น	1	5
รวม	20	100.00

จากตาราง 8 พบว่า ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา ส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนที่ออกกลางคันที่อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง ซึ่งผู้ปกครองจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตาราง 9 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะครอบครัว เกี่ยวกับจำนวน สมาชิกในครอบครัว

จำนวนของสมาชิกในครอบครัว	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. 3 คน	3	15
2. 4 คน	10	50
3. 5 คน	4	20
4. 6 คน	1	5
5. 8 คน	1	5
6. 10 คน	1	5
รวม	20	100.00

จากตาราง 9 พบว่า ส่วนใหญ่สมาชิกในครอบครัว มีจำนวน 4 คน รองลงมาเป็นครอบครัวที่มีสมาชิก 5 คน และ 3 คน ตามลำดับ

ตาราง 10 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะครอบครัว เกี่ยวกับสถานภาพของครอบครัว

สถานภาพของครอบครัว	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	10	50
2. หย่าร้างอยู่กับบิดา	1	5
3. หย่าร้างอยู่กับมารดา	7	35
4. อยู่กับผู้ปกครอง	1	5
5. บิดาเสียชีวิตอยู่กับมารดา	1	5
รวม	20	100.00

จากตาราง 10 พบว่า ส่วนใหญ่ บิดามารดาอยู่ด้วยกัน รองลงมาหย่าร้างกันและนักเรียนอาศัยอยู่กับมารดา

ตาราง 11 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะครอบครัว เกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา หรือระหว่างผู้ปกครอง

ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาหรือระหว่างผู้ปกครอง	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เป็นปัญหา	3	15
2. ไม่เป็นปัญหา	17	85
รวม	20	100.00
.....		
ลักษณะของปัญหา		
1. ทะเลาะเบาะแว้ง	1	33.33
2. รู้สึกขาดผู้นำ หัวหน้าครอบครัว	2	66.66
รวม	3	100.00

จากตาราง 11 พบว่า ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาหรือระหว่างผู้ปกครอง ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ส่วนใหญ่ไม่เป็นปัญหา ในกรณีที่มีปัญหาลักษณะของปัญหา คือ การรู้สึก ว่าขาดผู้นำที่เป็นหัวหน้าครอบครัว และการทะเลาะเบาะแว้งของบิดามารดา

ตาราง 12 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะครอบครัว เกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ผู้ปกครอง กับนักเรียนที่ออกกลางคัน

ความสัมพันธ์ระหว่าง บิดามารดาผู้ปกครอง กับนักเรียน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เป็นปัญหา	1	5
2. ไม่เป็นปัญหา	19	95
รวม	20	100.00
.....		
ลักษณะของปัญหา		
เข้มงวดกวดขันมากเกินไป ทำให้รู้สึกอึดอัด	1	100.00
รวม	1	100.00

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ผู้ปกครองกับนักเรียนที่ออกกลางคัน ส่วนใหญ่ไม่เป็นปัญหา ในกรณีที่มีปัญหา ลักษณะของปัญหา คือ เข้มงวดกวดขันมากเกินไป ทำให้รู้สึกอึดอัด

ตาราง 13 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะนักเรียน เกี่ยวกับปัญหาด้านสติปัญญา (สมอง)

ปัญหาเกี่ยวกับสติปัญญา (สมอง)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เป็นปัญหา	6	30
2. ไม่เป็นปัญหา	14	70
รวม	20	100.00
.....		
ลักษณะของปัญหา		
1. ความคิดช้าทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน	2	33.33
2. เรียนไม่เข้าใจ	4	66.66
รวม	6	100.00

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่าสติปัญญา (สมอง) ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ส่วนใหญ่ไม่เป็นปัญหา ในกรณีที่ เป็นปัญหา ลักษณะของปัญหา คือ การที่เรียนไม่เข้าใจ และความคิดช้าทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน

ตาราง 14 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะนักเรียน เกี่ยวกับปัญหา สุขภาพทางร่างกาย

ปัญหาสุขภาพทางร่างกาย	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เป็นปัญหา	1	5
2. ไม่เป็นปัญหา	19	95
รวม	20	100.00
.....		
ลักษณะของปัญหา		
1. ร่างกายไม่แข็งแรง	1	100.00
รวม	1	100.00

จากตาราง 14 พบว่า สุขภาพทางร่างกายของนักเรียนที่ออกกลางคัน ส่วนใหญ่ไม่เป็นปัญหา ในกรณีที่มีปัญหา ลักษณะของปัญหา คือ ร่างกายไม่แข็งแรง

ตาราง 15 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะนักเรียน เกี่ยวกับปัญหาด้าน ความถนัด ความสนใจ และทัศนคติต่อวิชาชีพที่นักเรียนเลือกเรียน

ปัญหาด้าน ความถนัด ความสนใจ และทัศนคติต่อวิชาชีพที่นักเรียนเลือกเรียน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เป็นปัญหา	-	-
2. ไม่เป็นปัญหา	20	100.00
รวม	20	100.00

จากตาราง 15 พบว่า ความถนัด ความสนใจ และทัศนคติต่อวิชาชีพที่นักเรียนเลือกเรียน ไม่เป็นปัญหาต่อการออกกลางคันของนักเรียน

ตาราง 16 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะนักเรียน เกี่ยวกับการปรับตัว ในโรงเรียน

ปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวในโรงเรียน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เป็นปัญหา	-	-
2. ไม่เป็นปัญหา	20	100.00
รวม	20	100.00

จากตาราง 16 พบว่า การปรับตัวในโรงเรียน ไม่เป็นปัญหาต่อการออกกลางคันของนักเรียน

ตาราง 17 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะนักเรียน เกี่ยวกับลักษณะการคบเพื่อนของนักเรียน

ลักษณะของการคบเพื่อนของนักเรียน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เป็นปัญหา	15	75
2. ไม่เป็นปัญหา	5	25
รวม	20	100.00

.....
ลักษณะของปัญหา

1. ชักชวนเล่นเกม	8	57.14
2. ชักชวนเล่นการพนัน	5	37.71
3. ชักชวนไปเที่ยว น้ำตก ศูนย์การค้า	1	9.09
4. ชักชวนเสพยาเสพติด	1	9.09
รวม	15	100.00

จากตาราง 17 พบว่า ลักษณะของการคบเพื่อนของนักเรียนที่ออกกลางคัน ส่วนใหญ่ เป็นปัญหา ลักษณะของปัญหาคือ เพื่อนชักชวนเล่นเกม รองลงมา คือ เพื่อนชักชวนเล่น การพนัน เพื่อนชักชวนไปเที่ยวน้ำตก ศูนย์การค้า และเพื่อนชักชวนเสพยาเสพติด ตามลำดับ

ตาราง 18 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะนักเรียน เกี่ยวกับปัญหาด้านยาเสพติด

ปัญหาด้านยาเสพติด	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เป็นปัญหา	1	5
2. ไม่เป็นปัญหา	19	95
รวม	20	100.00
.....		
ลักษณะของปัญหา		
1. ติดยาเสพติด	1	100.00
2. ค้ายาเสพติด	-	-
รวม	1	100.00

จากตาราง 18 แสดงให้เห็นว่าปัญหาด้านยาเสพติด นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาด้านการติดยาเสพติด ในกรณีที่มีปัญหา ลักษณะของปัญหา คือ ติดยาเสพติด

ตาราง 19 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะนักเรียน เกี่ยวกับปัญหา การทะเลาะวิวาท

ปัญหาการทะเลาะวิวาท	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เป็นปัญหา	6	30
2. ไม่เป็นปัญหา	14	70
รวม	20	100.00
.....		
ลักษณะของปัญหา		
1. ทะเลาะวิวาทกับวัยรุ่นนอกวิทยาลัย	5	83.33
2. ทะเลาะวิวาทกับนักเรียนต่างโรงเรียน	1	16.66
รวม	6	100.00

จากตาราง 19 พบว่า การทะเลาะวิวาทของนักเรียนที่ออกกลางคัน ส่วนใหญ่ไม่เป็นปัญหา ในกรณีที่มีปัญหา ลักษณะของปัญหา คือ ทะเลาะวิวาทกับวัยรุ่นนอกวิทยาลัยและทะเลาะวิวาทกับ นักเรียนต่างโรงเรียน

ตาราง 20 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะนักเรียน เกี่ยวกับการคบ เพื่อนต่างเพศ

ปัญหาการคบเพื่อนต่างเพศ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เป็นปัญหา	-	-
2. ไม่เป็นปัญหา	20	100.00
รวม	20	100.00

จากตาราง 20 จากการสัมภาษณ์ แสดงให้เห็นว่า การคบเพื่อนต่างเพศ ไม่เป็นปัญหาต่อ การออกกลางคันของนักเรียน

ตาราง 21 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน เกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้ แสงสว่างเฟอร์นิเจอร์ รวมถึงบริเวณสถานที่ในการทำกิจกรรมต่างๆ

ปัญหาเกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้ แสงสว่าง เฟอร์นิเจอร์ รวมถึงบริเวณสถานที่ในการทำกิจกรรมต่างๆ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เป็นปัญหา	-	-
2. ไม่เป็นปัญหา	20	100.00
รวม	20	100.00

ตาราง 21 พบว่า วัสดุ อุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้ แสงสว่าง เฟอร์นิเจอร์ รวมถึงบริเวณสถานที่ในการทำกิจกรรมต่างๆ ไม่เป็นปัญหาต่อการออกกลางคันของนักเรียน

ตาราง 22 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน เกี่ยวกับ สภาพบรรยากาศในห้องเรียน

สภาพบรรยากาศในห้องเรียน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เป็นปัญหา	-	-
2. ไม่เป็นปัญหา	20	100.00
รวม	20	100.00

จากตาราง 22 พบว่า สภาพบรรยากาศในห้องเรียน ไม่เป็นปัญหาต่อการออกกลางคันของนักเรียน

ตาราง 23 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับกลุ่มเพื่อน

ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับกลุ่มเพื่อน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เป็นปัญหา	-	-
2. ไม่เป็นปัญหา	20	100.00
รวม	20	100.00

จากตาราง 23 แสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับกลุ่มเพื่อน ไม่เป็นปัญหาต่อการออกกลางคันของนักเรียน

ตาราง 24 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู – อาจารย์

ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู – อาจารย์	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เป็นปัญหา	6	30
2. ไม่เป็นปัญหา	14	70
รวม	20	100.00
.....		
ลักษณะของปัญหา		
1. เข้มงวดกวดขัน ลงโทษอย่างรุนแรง	6	100.00
รวม	6	100.00

จากตาราง 24 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับ ครู - อาจารย์ ส่วนใหญ่ไม่เป็นปัญหาในกรณีที่เป็นปัญหา ลักษณะของปัญหา คือ ครู – อาจารย์เข้มงวดกวดขัน ลงโทษอย่างรุนแรง

ตาราง 25 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน เกี่ยวกับ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของวิทยาลัย

กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของวิทยาลัย	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เป็นปัญหา	-	-
2. ไม่เป็นปัญหา	20	100.00
รวม	20	100.00

ตาราง 25 พบว่า กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของวิทยาลัย ไม่เป็นปัญหาต่อการออกกลางคัน ของนักเรียน

ตาราง 26 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะครู เกี่ยวกับ ลักษณะของครูผู้สอน

ลักษณะของครูผู้สอน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เป็นปัญหา	6	30
2. ไม่เป็นปัญหา	14	70
รวม	20	100.00
.....		
ลักษณะของปัญหา		
1. ขาดการควบคุมอารมณ์	4	66.66
2. ขาดความยุติธรรม	1	16.66
3. มีบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม	1	16.66
รวม	6	100.00

จากตาราง 26 พบว่า ลักษณะของครูผู้สอน ส่วนใหญ่ไม่เป็นปัญหา ในกรณีที่เป็นปัญหา ลักษณะของปัญหา คือ ขาดการควบคุมอารมณ์ ขาดความยุติธรรม และมีบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม

ตาราง 27 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านวิธีการสอนของครู เกี่ยวกับวิธีการสอนของครู

วิธีการสอนของครู	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เป็นปัญหา	1	5
2. ไม่เป็นปัญหา	19	95
รวม	20	100.00
.....		
ลักษณะของปัญหา		
1. ขาดสอนความน่าสนใจ น่าเบื่อ	1	100.00
รวม	1	100.00

จากตาราง 27 แสดงให้เห็นว่า วิธีการสอนของครู ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา ในกรณีที่มีปัญหา ลักษณะของปัญหา คือ การสอนขาดความน่าสนใจ น่าเบื่อ

ตาราง 28 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านการจัดการเรียนการสอน เกี่ยวกับ การจัดการแผนการเรียนของวิทยาลัย

การจัดการแผนการเรียนของวิทยาลัย	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เป็นปัญหา	-	-
2. ไม่เป็นปัญหา	20	100.00
รวม	20	100.00

จากตาราง 28 พบว่า การจัดการแผนการเรียนของวิทยาลัย ไม่เป็นปัญหาต่อการออกกลางคัน ของนักเรียน

ตาราง 29 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านการจัดการเรียนการสอน เกี่ยวกับการจัดตารางสอนของวิทยาลัย

การจัดตารางสอนของวิทยาลัย	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เป็นปัญหา	1	5
2. ไม่เป็นปัญหา	19	95
รวม	20	100.00
.....		
ลักษณะของปัญหา		
1. จัดรายวิชาที่ใช้ความคิดมาก ซ้อนกันหลายคาบวิชาในวันเดียวกัน	1	100.00
รวม	1	100.00

จากตาราง 29 พบว่า การจัดตารางสอนของวิทยาลัย ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา ในกรณีที่มีปัญหา ลักษณะของปัญหา คือ จัดรายวิชาที่ใช้ความคิดมาก ซ้อนกันหลายคาบวิชาในวันเดียวกัน

ตารางที่ 30 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านการจัดการเรียนการสอน เกี่ยวกับการจัดครูเข้าสอนของวิทยาลัย

การจัดครูเข้าสอนของวิทยาลัย	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เป็นปัญหา	-	-
2. ไม่เป็นปัญหา	20	100.00
รวม	20	100.00

จากตาราง 30 พบว่า การจัดครูเข้าสอนของวิทยาลัย ไม่เป็นปัญหาต่อการออกกลางคันของนักเรียน

ตาราง 31 แสดงจำนวน ร้อยละ ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านการจัดการเรียนการสอน เกี่ยวกับการจัดสอนซ่อมเสริมของวิทยาลัย

การจัดสอนซ่อมเสริมของวิทยาลัย	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เป็นปัญหา	-	-
2. ไม่เป็นปัญหา	20	100.00
รวม	20	100.00

จากตาราง 31 พบว่า การจัดสอนซ่อมเสริมของวิทยาลัย ไม่เป็นปัญหาต่อการออกกลางคันของนักเรียน

ตารางที่ 32 ลำดับความสำคัญของสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนจากการสัมภาษณ์

สาเหตุการออกกลางคัน	จำนวน (คน)
1. ด้านลักษณะนักเรียน	
1.1 เพื่อนชักชวนเล่นเกม	8
1.2 เพื่อนชักชวนเล่นการพนัน	5
1.3 ทะเลาะวิวาทกับวัยรุ่นนอกวิทยาลัย	5
1.4 การที่เรียนไม่เข้าใจ	4
1.5 ความคิดซ้ำทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน	2
1.6 ทะเลาะวิวาทกับนักเรียนต่างโรงเรียน	1
1.7 ดิถยาเสพติด	1
1.8 เพื่อนชักชวนไปเที่ยววัดกและศูนย์การค้า	1
1.9 เพื่อนชักชวนเสพยาเสพติด	1
1.10 ร่างกายไม่แข็งแรง	1
2. ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน	
2.1 ครู – อาจารย์ เข้มงวดกวดขัน ลงโทษอย่างรุนแรง	6
3. ด้านลักษณะครู	
3.1 ครูขาดการควบคุมอารมณ์	4
3.2 ขาดความยุติธรรม	1
3.3 ครูมีบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม	1
4. ด้านเศรษฐกิจและสังคม	
4.1 ขาดเงินค่าเล่าเรียน	5
5. ด้านลักษณะครอบครัว	
5.1 การรู้สึกว่าเขาผู้นำที่เป็นหัวหน้าครอบครัว	2
4.2 การเข้มงวดกวดขันมากเกินไป ทำให้รู้สึกอึดอัด	1

ตารางที่ 32 (ต่อ)

สาเหตุการออกกลางคัน	จำนวน (คน)
5.3 บิดามารดาทะเลาะเบาะแว้งกัน	1
6. ด้านการจัดการเรียนการสอน	
6.1 จัดรายวิชาที่ใช้ความคิดมาก ซ้อนกัน หลายคาบวิชาในวันเดียวกัน	1
7. ด้านวิธีการสอนของครู	
7.1 การสอนขาดความน่าสนใจ น่าเบื่อ	1

จากตาราง 32 แสดงให้เห็นว่า สาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียน ที่สำคัญและเป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ ด้านลักษณะนักเรียน รองลงมา ด้านลักษณะครู และด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านลักษณะครอบครัว ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านวิธีการสอนของครู ตามลำดับ

ตาราง 33 ข้อมูลสาเหตุการออกกลางคันตามความคิดเห็นของนักเรียน จากการสัมภาษณ์

สาเหตุการออกกลางคัน	จำนวน
1. การคบเพื่อน มีเหตุก่อการทะเลาะวิวาท เล่นเกม	14
2. การถูกล่วงโทษอย่างรุนแรง	4
3. การเดินทางมาวิทยาลัย	3
4. การติดต่อขอซ่อมของงานทะเบียนยุ่งยาก	3
5. ขาดค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียน	3
6. ขาดผู้นำครอบครัว	1
7. สุขภาพร่างกายไม่ดี	1
8. บิดามารดาทะเลาะเบาะแว้งกัน	1
9. เรียนไม่ทันเพื่อน	1

จากตาราง 33 พบว่า สาเหตุการออกกลางคันตามความคิดเห็นของนักเรียน ได้แก่ การคบเพื่อน มีเหตุก่อการทะเลาะวิวาท และชักชวนเล่นเกม รองลงมา การถูกล่วงโทษอย่างรุนแรง การเดินทางมาวิทยาลัย การติดต่อขอซ่อมของงานทะเบียนยุ่งยาก ขาดค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียน การขาดผู้นำครอบครัว สุขภาพร่างกายไม่ดี บิดามารดาทะเลาะเบาะแว้งกัน เรียนไม่ทันเพื่อน ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน

เป็นการวิเคราะห์ความคิดเห็น เกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนใน 7 ด้าน โดยใช้เหตุผลจากคำพูดของนักเรียนในการสัมภาษณ์เป็นส่วนประกอบ ซึ่งผู้วิจัยใช้ลำดับที่ของนักเรียนที่ให้สัมภาษณ์แทนการใช้ชื่อจริง เพื่อที่จะให้ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจและสังคม

นักเรียนที่ออกกลางคัน ซึ่งมีปัญหาในด้านเศรษฐกิจและสังคม ให้เหตุผลว่า สาเหตุที่ออกกลางคัน เนื่องจากมีปัญหาเกี่ยวกับขาดเงินสำหรับที่จะใช้จ่ายในการเรียน โดยส่วนใหญ่ครอบครัวมีรายได้น้อย ทั้งนี้เกิดจากบิดามารดามีบุตรหลายคน มีภาระเรื่องค่าใช้จ่ายมาก ทำให้ขาดเงินต้องออกจากโรงเรียนในที่สุด ทั้งที่หลายคนยังต้องการที่จะเรียนอยู่ ดังคำพูดของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ผมมีความต้องการและตั้งใจที่จะเรียนในแผนกวิชาช่างยนต์เป็นอย่างมาก แต่ประสบปัญหาค่าใช้จ่ายในการเรียน เนื่องจากแม่ของผมติดคุก ทำให้ ขาดเงิน ขาดที่พึ่ง ต้องออกจากโรงเรียนในที่สุด ” (นักเรียนคนที่ 1. สัมภาษณ์. 2547)

“ผมมีพี่น้องหลายคนครับ รายได้ครอบครัวไม่พอเพียง พ่อก็ไปมีภรรยาใหม่ ไม่รับผิดชอบในเรื่องรายจ่ายของครอบครัว รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการเรียน ผมจึงต้องออกมาทำงานเพื่อหารายได้ทั้งที่ยังต้องการเรียนอยู่” (นักเรียนคนที่ 3. สัมภาษณ์. 2547)

“รายได้ของครอบครัวน้อย สมาชิกในครอบครัวหลายคน ต้องเสียสละให้กับน้องอีกคนหนึ่งได้เรียน ประกอบกับสติปัญญาของผมไม่ค่อยดี จึงต้องออกกลางคัน” (นักเรียนคนที่ 19. สัมภาษณ์. 2547)

“พ่อเสียชีวิต ประกอบกับแม่ไม่ได้ทำงาน ต้องมาอาศัยอยู่กับผู้ปกครอง ที่เป็นพี่ชาย ซึ่งมีรายได้น้อย และยังมีค่าใช้จ่ายในครอบครัวอื่นๆ อีก ทำให้ประสบปัญหาในด้านค่าใช้จ่ายในการเรียน” (นักเรียนคนที่ 20. สัมภาษณ์. 2547)

2. ด้านลักษณะครอบครัว

นักเรียนที่ออกกลางคันซึ่งมีปัญหาด้านลักษณะครอบครัว จากปัญหาการรู้สึกที่ขาดผู้นำที่เป็นหัวหน้าครอบครัว ให้เหตุผลว่า การที่บิดามีภรรยาใหม่ เป็นเหตุให้บิดามารดามีปากเสียงทะเลาะเบาะแว้งเป็นประจำ ในที่สุดแยกทางกัน ทำให้รู้สึกว่าขาดผู้นำครอบครัว เกิดภาวะเครียดและว้าวุ่นใจ เป็นเหตุให้ต้องออกกลางคัน ดังคำพูดของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“เดิมทีเดียวพ่อรับผิดชอบดูแลครอบครัวดี รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการเรียน แต่ต่อมาพ่อมีภรรยาใหม่ เกิดปัญหาทะเลาะเบาะแว้งกับแม่ ในที่สุดต้องแยกทางกัน ทำให้ผมรู้สึกว่าขาดผู้นำครอบครัว จึงต้องออกมาหางานทำเพื่อหารายได้ให้กับครอบครัว” (นักเรียนคนที่ 1. สัมภาษณ์. 2547)

ส่วนนักเรียนที่ออกกลางคัน จากปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งของบิดามารดา ให้เหตุผลว่า การที่บิดาและมารดาทะเลาะกันเป็นประจำ รู้สึกเครียด และเบื่อ จนในที่สุดต้องหนีออกจากบ้าน เป็นสาเหตุให้ต้องออกจากวิทยาลัยกลางคัน ดังคำพูดของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“พ่อกับแม่มีปากเสียงทะเลาะกันประจำ บางทีถึงขั้นทำลายข้าวของ ผมรู้สึกเบื่อ อับอาย จนต้องหนีออกจากบ้านไปอยู่กับยาย และต้องออกจากโรงเรียนกลางคันในที่สุด” (นักเรียนคนที่ 2. สัมภาษณ์. 2547)

และนักเรียนที่ออกกลางคัน จากการเข้มงวดกวดขันของบิดามารดามากเกินไป ทำให้รู้สึกอึดอัด ให้เหตุผลว่า บิดามารดาเข้มงวดมาก ถูกตรวจสอบและควบคุมตลอดเวลา บางครั้งลงโทษอย่างรุนแรง ทำให้รู้สึก อึดอัดและอับอาย จนในที่สุดหนีออกจากบ้าน ทำให้ขาดเรียน ต้องออกจากวิทยาลัยกลางคัน

3. ด้านลักษณะนักเรียน

นักเรียนที่ออกกลางคันซึ่งมีปัญหาด้านลักษณะนักเรียน จากการที่มีปัญหาจากการเรียนไม่เข้าใจ ให้เหตุผลว่า มีปัญหาจากการเรียนไม่เข้าใจ ทำให้ผลการเรียนออกมาไม่ดี สอบตกในรายวิชา ทำให้เบื่อหน่ายต่อการเรียน หนีเรียน และออกกลางคันในที่สุด ดังคำพูดของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“สติปัญญาผมไม่ดี โดยเฉพาะวิชาที่ต้องใช้ความคิดหรือการคำนวณ ทำให้ไม่เข้าใจและเรียนไม่ทันเพื่อน” (นักเรียนคนที่ 17. สัมภาษณ์. 2547)

“เรียนไม่เข้าใจ ผลการเรียนออกมาไม่ดี และสอบตกหลายวิชา รู้สึกเบื่อหน่าย จนในที่สุดต้องหนีเรียน” (นักเรียนคนที่ 14. สัมภาษณ์. 2547)

“ผมมีปัญหากับการเรียนวิชาสามัญ (คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ) เรียนไม่เข้าใจ และสอบตก จนรู้สึกเบื่อหน่าย” (นักเรียนคนที่ 4, นักเรียนคนที่ 13. สัมภาษณ์. 2547)

ส่วนนักเรียนที่ออกกลางคันที่มีปัญหาจากความคิดช้าทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน ให้เหตุผลว่า การได้รับความกระทบกระเทือนจากอุบัติเหตุ ทำให้สติปัญญาไม่ดี ความคิดช้า เป็นผลให้ เรียนไม่ทันเพื่อนและเป็นปัญหาต่อการเรียน จนต้องออกกลางคัน ดังคำพูดของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ผมประสบอุบัติเหตุทางด้านรถจักรยานยนต์ กระทบกระเทือนสมอง ความคิดช้า เวลาใช้ความคิดมักปวดหัว ทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน” (นักเรียนคนที่ 18. สัมภาษณ์. 2547)

“พื้นฐานการเรียนไม่ดี ความคิดช้า มักจะเรียนไม่ทันเพื่อน ต้องใช้ความพยายามอย่างมาก” (นักเรียนคนที่ 16. สัมภาษณ์. 2547)

นักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะนักเรียนที่มีปัญหาจากร่างกายไม่แข็งแรง ให้เหตุผลว่า มีปัญหาเกี่ยวกับ สุขภาพร่างกาย เนื่องจากประสบอุบัติเหตุ ทำให้ร่างกายไม่แข็งแรง โดยเฉพาะวิชา

ที่ต้องใช้ทักษะในการปฏิบัติ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามปกติ ดังคำพูดของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ผมมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพร่างกาย เนื่องจากประสบอุบัติเหตุ ทำให้ร่างกายไม่แข็งแรง โดยเฉพาะวิชาที่ต้องใช้ทักษะในการปฏิบัติ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามปกติ” (นักเรียนคนที่ 18. สัมภาษณ์. 2547)

นักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะนักเรียน ที่มีปัญหาจากการคบเพื่อนโดยเพื่อนชักชวนเล่นเกม ให้เหตุผลว่า ติดเกม ทั้งที่เป็นเกมคอมพิวเตอร์ เกมออนไลน์ เกมเพลย์ เพราะสนุกสนานและท้าทาย โดยใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับการเล่นเกม จนเสียการเรียน ไม่กล้าไปวิทยาลัย เนื่องจากกลัวถูกทำโทษ โดยที่ผู้ปกครองไม่ทราบ เพราะคิดว่าจะเรียนหนังสือตามปกติ จนในที่สุดต้องออกกลางคัน ดังคำพูดของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ติดเกม ชักชวนกันไปเล่นเกมที่ร้านเกม บางทีก็ไปคนเดียว รู้สึกท้าทาย เมื่อผ่านระดับหนึ่งก็อยากเอาชนะอีกระดับหนึ่ง ทำให้ขาดเรียน ไม่กล้าไปโรงเรียน กลัวถูกทำโทษ” (นักเรียนคนที่ 6, นักเรียนคนที่ 7, นักเรียนคนที่ 11, นักเรียนคนที่ 12, นักเรียนคนที่ 13, นักเรียนคนที่ 16, นักเรียนคนที่ 17. สัมภาษณ์. 2547)

ส่วนนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะนักเรียน ที่มีปัญหาจากเพื่อนชักชวนการเล่นการพนัน ให้เหตุผลว่า เพื่อนชักชวนไปเล่นการพนัน ทั้งพนันเป็นค่าเกม และพนันเป็นเงิน เป็นเหตุให้ขาดเรียน จนในที่สุดต้องออกจากวิทยาลัยกลางคัน ดังคำพูดของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ชักชวนกันไปเล่นสล็อตเกอร์ และพนันกัน ทั้งพนันเป็นค่าเกม และพนันเป็นเงิน เป็นเหตุให้ขาดเรียน” (นักเรียนคนที่ 5, นักเรียนคนที่ 7, นักเรียนคนที่ 11, นักเรียนคนที่ 13, นักเรียนคนที่ 17. สัมภาษณ์. 2547)

และในส่วนนักเรียนที่ออกกลางคัน ในด้านลักษณะนักเรียน ที่มีปัญหาจากเพื่อนชักชวนไปเที่ยวน้ำตกและศูนย์การค้า ให้เหตุผลว่า นัดแนะกันกับเพื่อนไปเที่ยวน้ำตก และศูนย์การค้า ทำให้ขาดเรียนและหมดเวลาเรียนในที่สุด ดังคำพูดของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“นัดกับเพื่อนวัยรุ่นนอกโรงเรียนไปเที่ยวน้ำตก และศูนย์การค้า ไปกันเป็นประจำ ทำให้ขาดเรียน และหมดเวลาเรียนในที่สุด” (นักเรียนคนที่ 11. สัมภาษณ์. 2547)

นักเรียนที่ออกกลางคันที่มีปัญหาด้านยาเสพติดให้เหตุผลว่า เพื่อนชักชวนให้ลองเสพและติดยาเสพติด ดังคำพูดของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ในละแวกบ้านผมมีการระบาดของยาบ้ามาก เพื่อนชักชวนให้ลองเสพและติดยาในที่สุด” (นักเรียนคนที่ 1. สัมภาษณ์. 2547)

นักเรียนที่ออกกลางคันในด้านลักษณะนักเรียน ที่มีปัญหาจากการทะเลาะวิวาทโดยทะเลาะวิวาทกับวัยรุ่นนอกวิทยาลัย ให้เหตุผลว่า มีเหตุทะเลาะวิวาทกับวัยรุ่นในละแวกบ้าน ถูกรดักทำร้าย จนไปเรียนไม่ได้ ดังคำพูดของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับวัยรุ่นในละแวกบ้านเป็นประจำ ไปโรงเรียนต้องระมัดระวัง บางครั้งถูกรดักทำร้าย จนไปเรียนไม่ได้” (นักเรียนคนที่ 2, นักเรียนคนที่ 4, นักเรียนคนที่ 6, นักเรียนคนที่ 7, นักเรียนคนที่ 16. สัมภาษณ์. 2547)

และนักเรียนที่ออกกลางคันในด้านลักษณะนักเรียน ที่มีปัญหาการทะเลาะวิวาทโดยทะเลาะวิวาทกับนักเรียนต่างโรงเรียน ให้เหตุผลว่า มีเหตุทะเลาะวิวาทกับนักเรียนต่างโรงเรียน จากการแข่งขันฟุตบอลในช่วงวันสงกรานต์ มักถูกรดักทำร้ายขณะกลับบ้าน ดังคำพูดของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“มีเหตุทะเลาะวิวาทกับนักเรียนต่างโรงเรียน จากการแข่งขันฟุตบอลในช่วงวันสงกรานต์ มักถูกรดักทำร้ายขณะกลับบ้าน ในลักษณะเอาคืน ต้องระวังตัวตลอดเวลา” (นักเรียนคนที่ 7. สัมภาษณ์. 2547)

4. ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน

นักเรียนที่ออกกลางคันที่มีปัญหาด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน จากการที่ ครู – อาจารย์ เข้มงวดกวดขัน และลงโทษอย่างรุนแรง ให้เหตุผลว่า ถูกครูทำโทษอย่างรุนแรง ทำให้ความสัมพันธ์กับครูไม่ดี จนไม่กล้าเข้าเรียน และการให้งานเป็นจำนวนมาก บางครั้งส่งงานแล้วถูกกลับมาทำใหม่หลายครั้ง จนงานสะสมหลายชิ้น เกิดความท้อใจ ไม่อยากเรียนในที่สุด และอีกเหตุผลหนึ่ง คือ ไปโรงเรียนสาย และแต่งกายผิดระเบียบ มักถูกครูทำโทษอย่างรุนแรง จนไม่กล้ามาโรงเรียน ดังคำพูดของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ลืมนำเครื่องมือมาเรียนถูกทำโทษโดยการเขียนตี ขึ้นละ 3 ที บางครั้งโดนตีถึง 12 ที จนคราวต่อมาลืมนำเครื่องมืออีก จึงไม่กล้าเข้าเรียน” (นักเรียนคนที่ 8, นักเรียนคนที่ 12, นักเรียนคนที่ 14. สัมภาษณ์. 2547)

“อาจารย์ให้งานเป็นจำนวนมาก บางครั้งส่งงานแล้วถูกกลับมาทำใหม่หลายครั้ง รู้สึกเบื่อจนงานสะสมหลายชิ้น จนเกิดความท้อใจ ไม่อยากเรียนในที่สุด” (นักเรียนคนที่ 15, นักเรียนคนที่ 17, นักเรียนคนที่ 18. สัมภาษณ์. 2547)

“ผมมาโรงเรียนสาย เนื่องจากรถประจำทางมีน้อย และแน่น ทำให้มาโรงเรียนไม่ทัน จึงถูกครูทำโทษ ทั้ๆที่ผมก็พยายามแล้ว” (นักเรียนคนที่ 8. สัมภาษณ์. 2547)

5. ด้านลักษณะครู

นักเรียนที่ออกกลางคันในด้านลักษณะครู ที่มีปัญหาจากครูขาดการควบคุมอารมณ์ ให้เหตุผลว่า ครูขาดการควบคุมอารมณ์ และไม่ฟังเหตุผลของนักเรียน ดังคำพูดของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ครูไม่ควบคุมอารมณ์ บางครั้งลงโทษอย่างรุนแรง ไม่ฟังเหตุผล และลงโทษเกินกว่าเหตุ จนบางครั้งอยากชกหน้า” (นักเรียนคนที่ 7. สัมภาษณ์. 2547)

ส่วนนักเรียนที่ออกกลางคันในด้านลักษณะครู ที่มีปัญหาจากครูขาดความยุติธรรม ให้เหตุผลว่า ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการที่ถูกครูทำโทษ ดังคำพูดของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“บางครั้งมีการกระทำความผิดแต่หาผู้กระทำผิดไม่ได้ ต้องรับผิดชอบร่วมกัน ถูกลงโทษทั้งห้อง มันไม่ยุติธรรมอย่างยิ่ง ที่คนไม่ได้กระทำผิดต้องมารับโทษด้วย” (นักเรียนคนที่ 10. สัมภาษณ์. 2547)

และนักเรียนที่ออกกลางคันในด้านลักษณะครู ที่มีปัญหาจากมีครูมีบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม ให้เหตุผลว่า ไม่ศรัทธาในตัวครู จากบุคลิกภาพของครู ดังคำพูดของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ครูดูเหมือนคนเมาค้าง กริ้มตลอดวัน ตาแดง เหมือนคนอดนอน ไม่กระฉับกระเฉง” (นักเรียนคนที่ 12. สัมภาษณ์. 2547)

6. ด้านวิธีการสอนของครู

นักเรียนที่ออกกลางคันที่มีปัญหาด้านวิธีการสอนของครู ให้เหตุผลว่า วิธีการสอนของครู ไม่น่าสนใจ ดังคำพูดของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“การสอนขาดความน่าสนใจ น่าเบื่อ วิธีการสอนเดิมๆ ไม่สร้างความสนใจ (นักเรียนคนที่ 4. สัมภาษณ์. 2547)

7. ด้านการจัดการเรียนการสอน

นักเรียนที่ออกกลางคันด้านการจัดการเรียนการสอนให้เหตุผลว่า การจัดการวางสอนของวิทยาลัย บางเทอมจัดวิชาที่ใช้ความคิดมาก ซ้อนกันหลายคาบวิชาในวันเดียวกัน ดังคำพูดของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“บางเทอมจัดวิชาที่ใช้ความคิดมาก ซ้อนกันหลายคาบวิชาในวันเดียวกัน รู้สึกเบื่อหน่ายและรู้สึกเครียด ไม่ได้รับการผ่อนคลาย” (นักเรียนคนที่ 15. สัมภาษณ์. 2547)

จากการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ถึงสาเหตุการออกกลางคันตามความคิดเห็นของนักเรียน มีเหตุผลเพิ่มเติมที่สำคัญ คือ การเดินทางมาวิทยาลัย และการติดต่อขอซ่อมของงาน ทะเบียนยุ่งยาก ดังคำพูดของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“รถประจำทางที่ผ่านวิทยาลัยมีน้อย ประกอบกับมีนักเรียนนักศึกษาจากสถาบันอื่นใช้บริการเช่นกัน จึงทำให้รถแน่น ทำให้มาโรงเรียนสายและถูกทำโทษ” (นักเรียนคนที่ 7, นักเรียนคนที่ 8, นักเรียนคนที่ 13. สัมภาษณ์. 2547)

“สอบตกในรายวิชา และต้องการมาติดต่อขอสอบซ่อมจากงานทะเบียน ปรากฏว่าไม่ได้รับการเซ็นอนุญาตจากงานทะเบียน โดยกระบวนการติดต่อยุ่งยากมาก รู้สึกเบื่อหน่าย เครียด และรำคาญ ทำให้ต้องเลิกการติดต่อขอซ่อม ผลการเรียนจึงไม่ผ่าน” (นักเรียนคนที่ 4, นักเรียนคนที่ 9, นักเรียนคนที่ 10. สัมภาษณ์. 2547)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนสาขางานยานยนต์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพนครนายก สรุปสาระการดำเนินการได้ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้
เพื่อศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนสาขางานยานยนต์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพนครนายก

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาแบ่งการดำเนินการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร โดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือ วารสาร บทความ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ เพื่อนำมากำหนดกรอบที่จะศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน และสามารถกำหนดสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนได้ 7 ด้าน ได้แก่
1) ด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคม 2) ด้านลักษณะครอบครัว 3) ด้านลักษณะนักเรียน 4) ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน 5) ด้านลักษณะครู 6) ด้านวิธีการสอนของครู 7) ด้านการจัดการเรียนการสอน
2. ศึกษาภาคสนาม ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง และแบบไม่มีโครงสร้าง โดยสัมภาษณ์นักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพนครนายก ที่ออกกลางคัน จำนวน 20 คน เพื่อนำมาสรุปประเด็น สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน

สรุปผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.1 อาชีพของผู้ปกครอง พบว่า อาชีพของบิดา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง อาชีพของมารดา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย

1.2 รายได้ของครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ของครอบครัว ตั้งแต่ 10000 บาท ขึ้นไป

1.3 ค่าใช้จ่ายในการเรียน การบริการสาธารณสุขในชุมชน และสภาพแวดล้อมที่นักเรียนอาศัยอยู่ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา

1.4 ระดับการศึกษาของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง พบว่า ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา ส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2. ด้านลักษณะครอบครัว

2.1 สมาชิกในครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่ มีสมาชิกครอบครัว 4 คน

2.2 สถานภาพของครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน

2.3 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาหรือระหว่างผู้ปกครอง , ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ผู้ปกครองกับนักเรียน พบว่า ส่วนใหญ่ ไม่เป็นปัญหาต่อการออกกลางคันของนักเรียน

3. ด้านลักษณะนักเรียน

3.1 สถิติปัญญา (สมอง) , สุขภาพทางร่างกาย , การทะเลาะวิวาท , ความถนัด ความสนใจ ทักษะคิดต่อวิชาชีพที่เลือกเรียน , การปรับตัวในโรงเรียน , ยาเสพติด , การคบเพื่อนต่างเพศ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เป็นปัญหา ต่อการออกกลางคันของนักเรียน

3.2 ลักษณะของการคบเพื่อน พบว่า เป็นปัญหาต่อการออกกลางคันของนักเรียน

4. ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน

ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับ ครู – อาจารย์ , วัสดุ อุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้ แสงสว่าง เฟอร์นิเจอร์ รวมถึงบริเวณสถานที่ในการทำกิจกรรมต่างๆ , สภาพบรรยากาศในห้องเรียน , ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับกลุ่มเพื่อน และกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของวิทยาลัย พบว่า ส่วนใหญ่ ไม่เป็นปัญหาต่อการออกกลางคันของนักเรียน

5. ด้านลักษณะครู

ลักษณะของครูผู้สอน พบว่า ส่วนใหญ่ ไม่มีปัญหาต่อการออกกลางคันของนักเรียน

6. ด้านวิธีการสอนของครู

วิธีการสอนของครู พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาต่อการออกกลางคันของนักเรียน

7. ด้านการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัย

การจัดตารางสอนของวิทยาลัย ,การจัดแผนการเรียน , การจัดครูเข้าสอน , การจัดสอนซ่อมเสริม พบว่า ส่วนใหญ่ ไม่มีปัญหาต่อการออกกลางคันของนักเรียน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน

1. ด้านเศรษฐกิจและสังคม

ปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเรียน ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ส่วนใหญ่ ไม่มีปัญหา ในกรณีที่มีปัญหา ลักษณะของปัญหา คือ ขาดเงินค่าเล่าเรียน

2. ด้านลักษณะครอบครัว

ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาหรือระหว่างผู้ปกครอง ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ส่วนใหญ่ไม่เป็นปัญหา ในกรณีที่มีปัญหา ลักษณะของปัญหา คือ การรู้สึกว่าเขาผู้น่าที่เป็นหัวหน้าครอบครัวและการทะเลาะเบาะแว้งของบิดามารดา

ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ผู้ปกครองกับนักเรียนที่ออกกลางคัน ส่วนใหญ่ไม่เป็นปัญหา ในกรณีที่มีปัญหา ลักษณะของปัญหา คือ เข้มงวดกวดขันมากเกินไป ทำให้รู้สึกอึดอัด

3. ด้านลักษณะนักเรียน

สติปัญญา (สมอง) ของนักเรียนที่ออกกลางคัน ส่วนใหญ่ไม่เป็นปัญหา ในกรณีที่เป็นปัญหา ลักษณะของปัญหา คือ การที่เรียนไม่เข้าใจ และความคิดช้าทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน

สุขภาพทางร่างกายของนักเรียนที่ออกกลางคัน ส่วนใหญ่ไม่เป็นปัญหา ในกรณีที่มีปัญหา ลักษณะของปัญหา คือ ร่างกายไม่แข็งแรง

ลักษณะของการคบเพื่อนของนักเรียนที่ออกกลางคัน ส่วนใหญ่ เป็นปัญหา ลักษณะของปัญหาส่วนใหญ่ คือ เพื่อนชักชวนเล่นเกม รongลงมา คือ เพื่อนชักชวนเล่นการพนัน เพื่อนชักชวนไปเที่ยวน้ำตก ศูนย์การค้า และเพื่อนชักชวนเสพยาเสพติด ตามลำดับ

ปัญหาด้านยาเสพติด ส่วนใหญ่ไม่เป็นปัญหา ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด ลักษณะของปัญหา คือ ติดยาเสพติด

การทะเลาะวิวาทของนักเรียนที่ออกกลางคัน ส่วนใหญ่ไม่เป็นปัญหา ในกรณีที่มีปัญหา ลักษณะของปัญหา คือ ทะเลาะวิวาทกับวัยรุ่นนอกวิทยาลัยและทะเลาะวิวาทกับ นักเรียนต่างโรงเรียน

4. ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน

ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับ ครู - อาจารย์ ส่วนใหญ่ไม่เป็นปัญหาในกรณีที่เป็นปัญหา ลักษณะของปัญหา คือ ครู – อาจารย์ เข้มงวดกวดขัน ลงโทษอย่างรุนแรง

5. ด้านลักษณะครู

ลักษณะของครูผู้สอน ส่วนใหญ่ไม่เป็นปัญหา ในกรณีที่เป็นปัญหา ลักษณะของปัญหา คือ

ขาดการควบคุมอารมณ์ ขาดความยุติธรรม และมีบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม

6. ด้านวิธีการสอนของครู

วิธีการสอนของครู ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา ในกรณีที่มีปัญหา ลักษณะของปัญหา คือ การสอนขาดความน่าสนใจ น่าเบื่อ

7. ด้านการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัย ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา ในกรณีที่มีปัญหา ลักษณะของปัญหา คือ จัดรายวิชาที่ใช้ความคิดมาก ซ้อนกันหลายคาบวิชาในวันเดียวกัน

ลำดับความสำคัญของสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างใน 7 ด้าน พบว่า สาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียน ที่สำคัญและเป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ ด้านลักษณะนักเรียน รองลงมา ด้านลักษณะครู และด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านลักษณะครอบครัว ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านวิธีการสอนของครู ตามลำดับ

การอภิปรายผล

ในการอภิปรายผลข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการอภิปรายผลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการอภิปรายผลเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน จากการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ตามเหตุผลที่สำคัญ

ตอนที่ 1 สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเหตุผล ในแต่ละด้านที่สำคัญ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพนครนายก สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ด้านลักษณะนักเรียน

ผลจากการวิเคราะห์ที่พบว่า เป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนลำดับแรก คือ ด้านลักษณะนักเรียน ในลักษณะการคบเพื่อนของนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจาก นักเรียนอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นช่วงชีวิตที่คาบเกี่ยวระหว่างวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ เป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อ (Transition Period) เด็กจะมีการเจริญเติบโต การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างพุ่งพรวด (Spurt of Growth) เมื่อเปรียบเทียบกับระยะวัยที่เพิ่งผ่านพ้นมา ภาวะที่เด็กมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ ทำให้เกิดความยากลำบากในการปรับตัวของเด็กเป็นอย่างมาก ชีวิตที่เคยอบอุ่นพึ่งพิงครอบครัว สนุกสนาน

เริ่มเรียงแบบเด็กๆ เริ่มแปรเปลี่ยนไปเป็นชีวิตที่ต้องต่อสู้ดิ้นรน สัมพันธ์กับภาระหน้าที่ของการต้องพึ่งตนเอง การแสวงหาความสามารถ ความสนใจ ความถนัดที่ตนเองมีอยู่ และหาแนวทางการพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ เพื่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทและบุคลิกภาพจากเด็กไปเป็นผู้ใหญ่ ชีวิตช่วงวัยรุ่นจึงมักถูกรุมเร้าไปด้วย ความวิตกกังวล ความกดดันจากปัญหาภายในตัวเอง ปัญหาภายในครอบครัว ปัญหาการเรียน ปัญหาทางเพศ และปัญหาความประพฤติ อันเกิดจากอิทธิพลของแหล่งบันเทิงเรีงมย์ การคบเพื่อน ความสับสนในบทบาทของตนเอง ความสับสนด้านค่านิยมทางวัฒนธรรม ความบีบคั้นด้านเศรษฐกิจและชีวิตความเป็นอยู่ ความสับสนในอนาคตและความหวังอันเลื่อนกลาง เหล่านี้เป็นสภาวะทางจิตใจของวัยรุ่น ทำให้ชีวิตวัยรุ่นเป็นระยะวิกฤต (Critical Period) และชักจูงไปในทางที่ไม่ดี สอดคล้องกันกับ เบญจามา สุทธะพินธุ (2536 : 71) ที่พบว่า กลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มที่สำคัญและมีผลต่อการเรียนการสอนอย่างชัดเจน เพราะนักเรียนจะมีการรวมตัว หรือจับกลุ่มกันของนักเรียน ถ้ากลุ่มเพื่อนมีบรรยากาศที่เป็นกันเอง เข้าอกเข้าใจกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้เรียนมักจะมีแนวโน้มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้ากลุ่มมีการชักนำไปในทางที่ไม่ถูกต้อง หนีเรียน ทะเลาะวิวาท เล่นการพนัน เสพยาเสพติด ก็จะเป็นเหตุให้ ล้มเหลวทางการเรียน หรือออกกลางคันในที่สุด

และในทำนองเดียวกัน จากการศึกษาของ นวลจันทร์ ธรรมเศวต (2530 : 93) พบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับ ปวช. อยู่ในช่วงวัยรุ่น เป็นวัยที่ต้องการอิสระ และเมื่อมีปัญหาทำให้นักเรียนหันไปพึ่งเพื่อน ทำให้เพื่อนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และในประเด็นดังกล่าวนี้ ทำให้เกิดผลเสียต่อเนื่องในเรื่องของ ปัญหายาเสพติด การสูบบุหรี่ ดื่มสุรา เล่นการพนัน การชักชวนเล่นเกม การทะเลาะวิวาท เพราะนักเรียนจะถูกชักจูงได้ง่าย และจากงานวิจัยของ จินตนา การสมบัติ (2547 : 86) พบว่า พฤติกรรมของเพื่อนสนิทที่มีพฤติกรรม การสูบบุหรี่ หนีเรียน เล่นการพนัน เล่นเกม การทะเลาะวิวาท มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักเรียนทุกประเภท ประกอบกับงานวิจัยของ สิทธิ สายหล้า (2531 : 12) พบว่า มีวัยรุ่นจำนวนหนึ่งไม่ได้รับการพัฒนาไปในแนวทางที่พึงประสงค์เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ มีพฤติกรรมการเล่นการพนันเข้ามาขัดขวาง ทำลายโอกาสที่พวกเขาควรได้รับการพัฒนา เพราะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของอบายมุข นานาชนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเล่นการพนันในรูปแบบต่างๆ เช่น การพนันในเกมกีฬา ตู้การพนัน และการเล่นไพ่ชนิดต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับ สายสุรี จุติกุล (2531 : 227) ที่กล่าวว่า มีเด็กวัยรุ่นจำนวนมาก ใช้เวลาให้หมดไปกับการเล่นการพนัน ไม่ว่าจะเป็น ตู้เกม สลากเกอร์ ทั้งที่เล่นกันด้วยความสนุกเพลิดเพลิน และเล่นเพื่อเอาเงินเติมพันธสิ่งของหรือทรัพย์สิน และจากงานวิจัยพฤติกรรม การเล่นการพนันของเด็กและเยาวชนไทย ของ เสริน ปุณณะหิตานนท์ และคนอื่นๆ (2536 : บทคัดย่อ) พบว่า ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม การเล่นการพนันของเด็ก และเยาวชน คือ การคบเพื่อน และสื่อมวลชน

เกี่ยวกับลักษณะการคบเพื่อนของนักเรียนนี้ จากการศึกษาของ สุชา จันทรเอม (2527 : 118-119) พบว่า กลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นมาก และมักจะเห็นว่าเพื่อนเป็นสิ่งที่จำเป็นและขาดเสียไม่ได้ ในการทำอะไรทุกอย่างต้องอาศัยเพื่อน มีอะไรต้องเล่าให้เพื่อนฟัง หรือขอความเห็นและขอปรับทุกข์ร้อนของตัวเอง มากกว่าจะหันไปหาพ่อแม่ เพราะคิดว่าพ่อแม่ไม่เข้าใจตนเองพอ หรือพูดกันไม่รู้เรื่อง เวลาไปเที่ยวก็อยากไปกับเพื่อน มากกว่าไปกับพ่อแม่ เพราะสนุกสนานกว่าและไม่ต้องระวังตัว วัยรุ่นโดยทั่วไปมักจะมี ความรักดีต่อกลุ่ม ปัญหาจึงปรากฏเสมอว่า ถ้าหากไปรวมกับกลุ่มเพื่อนไม่ดี ก็อาจจะนำไปในทางที่เสีย แม้ว่าเด็กบางคนจะ ไม่อยากทำอะไรไม่ดี แต่เมื่อเพื่อนพูดสับประมาท หรือกลั่นแกล้งเพื่อน โกรธ จนต้องยอมปรับตนเข้ากับเพื่อน ซึ่งอาจจะทำอะไรไม่ดีไปด้วย ซึ่งสอดคล้องคำกล่าวของ ฌ็องฌัก ปิแซตตี (2530 : 353) ที่กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่นิยมยกย่องเพื่อนฝูง ที่มีความสามารถทางหนึ่งทางใดเป็นพิเศษ อาจจะเป็นทางด้านการเรียน การกีฬา ความเป็นผู้นำ แต่ถ้าคบเพื่อนที่ไม่ดี ก็จะถูกชักชวนไปในทางที่เสื่อมเสียได้ง่าย ดังนั้น การคบเพื่อนที่ไม่ดี จึงเป็นสาเหตุที่สำคัญ สาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กมีปัญหา เช่น เล่นการพนัน ดินยาเสพติด ทะเลาะวิวาท เป็นอันธพาล หนีเรียน เพราะการมีเพื่อนเป็นผู้นำ

ในด้านลักษณะของนักเรียน ที่มีปัญหาเกี่ยวกับการก่อการทะเลาะวิวาทนั้น จากการศึกษาของ สุภาพันท์ รื่นสำราญ (2525 : 84) พบว่า สาเหตุในการก่อการวิวาทของนักเรียนนั้น สืบเนื่องมาจากตัวนักเรียนผู้นั้นเองที่มีนิสัยเกเร ขาดการดูแลเอาใจใส่จากบิดามารดา ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และโรงเรียน ทำให้เกิดการทะเลาะวิวาทขึ้นมา และจากข้อมูลสถิตินักเรียนก่อความไม่สงบและก่อการทะเลาะวิวาทของกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน (2536 : ก) พบว่า จะเกิดขึ้นกับนักศึกษาทั่วไป ทั้งสายสามัญ และสายอาชีพ แต่จะมีความรุนแรงและจำนวนครั้งมากในนักเรียนสายอาชีพ และการก่อเหตุทะเลาะวิวาทจะก่อเหตุเฉพาะเป็นคู่ๆ มักจะไม่ก่อเหตุกับคู่กรณีอื่นๆ ส่วนคู่กรณีมักจะเป็นคู่เก่าๆที่เคยทะเลาะวิวาทกันมาก่อนตั้งแต่ครั้งในอดีต และในงานวิจัยของ ชุตินา รัตนกุล (2536 : 34-36) พบว่า สาเหตุและองค์ประกอบของการที่นักเรียนนักศึกษา ประพฤติตนไม่เหมาะสมกับสภาพและวัย ซึ่งรวมถึงการก่อเหตุทะเลาะวิวาทไว้กว้างๆ ดังนี้ คือ จากทางด้านเศรษฐกิจ ด้านครอบครัว ด้านสถานศึกษา และด้านการคบเพื่อน

และในอีกเหตุผลหนึ่งในด้านลักษณะนักเรียนที่ส่งผลต่อการออกกลางคันได้แก่ สถิติปัญญาของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักรนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (2540 : 17) พบว่า นักเรียนที่มีสติปัญญาดี จะสามารถศึกษาเล่าเรียนได้ดีกว่านักเรียนที่มีสติปัญญาไม่ดี และจะส่งผลการเรียนของเขาไปในทางบวก กล่าวคือ ผู้ที่มีสติปัญญาดีมักจะมีผลการเรียนดีด้วย ในขณะที่ผู้ที่มีสติปัญญาไม่ดีมักมีผลการเรียนต่ำ แสดงให้เห็นว่า ผลการเรียนจะเป็นปฏิภาคโดยตรงกับการออกกลางคัน อาจกล่าวได้ว่า สติปัญญาของนักเรียนที่ไม่ดีมีผลต่อการออกกลางคัน และในทำนองเดียวกัน จากการศึกษาของ ทศนา ทองภักดี (2546 : 81) พบว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนรู้ต่ำกว่าระดับความสามารถ มีปัญหาด้านสุขภาพร่างกายมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปกติ ปัญหาที่พบบ่อยคือ การเจ็บป่วยบ่อยๆ และการมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับสายตา และหู การที่เด็กมีสุขภาพอ่อนแอ อาจเป็นสิ่งที่ทำให้ความสามารถในการเรียนต่ำ เรียนอ่อน ที่เป็นเช่นนี้ เพราะเด็กที่มีสุขภาพร่างกายอ่อนแอ นั้น จะกีดกันพฤติกรรมของเด็กเกือบทุกเรื่อง

2. ด้านลักษณะครู

สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน ลำดับรองลงมา คือ ด้านลักษณะครู ซึ่งประกอบไปด้วย มาตรการควบคุมอารมณ์ ขาดความยุติธรรม และมีบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม ทั้งนี้ในด้านครูผู้สอนอาชีวศึกษา นอกจากจะมีคุณลักษณะที่ดีเหมือนครูผู้สอนโดยทั่วไป คือ มีความรอบรู้ สอนดี มีคุณธรรม จรรยาบรรณและมุ่งมั่นพัฒนาแล้ว ครูอาชีวศึกษายังต้องมีความรู้ความสามารถ ด้านวิชาชีพ มีทักษะ มีความชำนาญตรงกับสาขาที่ตนสอน ยังต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูงรับผิดชอบต่อทั้งนักเรียน งานในหน้าที่พิเศษ และรับผิดชอบเครื่องมือ เครื่องจักร ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งในการที่จะเป็นครูอาชีวศึกษาที่ดีนั้น บุคลิกลักษณะหรือบุคลิกภาพที่เหมาะสมนั้น ถือว่าเป็นสมรรถภาพอีกด้านหนึ่งของครูอาชีวศึกษาที่จำเป็นต้องมี ซึ่งแตกต่างกันออกไปตามลักษณะหรือธรรมชาติ ในแต่ละประเภทของอาชีวศึกษา ถ้าหากจะพิจารณาให้ดีแล้วจะพบว่า ผู้ที่มีความสำคัญ รองจากพ่อแม่ ได้แก่ ครูบาอาจารย์ ครูมีโอกาสที่จะอยู่ใกล้ชิดกับเด็กอย่างน้อย 5 – 6 ชั่วโมงต่อวัน เป็นระยะเวลานานถึง 8 ปี หรือมากกว่านั้น นับว่าครูเป็นผู้มีอิทธิพลในการหล่อหลอมเด็กเป็นอย่างมาก และด้วยเหตุที่วิทยาลัยการอาชีพนครนายก อยู่ในสภาพที่ขาดแคลนครู การรับบุคลากรที่เข้ามาทำการสอนจึงเป็นลักษณะครูอัตราจ้าง ซึ่งไม่มีวุฒิทางการศึกษาจำนวนมากกว่าร้อยละ 50 ของครูทั้งหมด การที่จะนำความรู้ ทักษะการปฏิบัติ รวมทั้งกณินสัยในการปฏิบัติงาน จากครูสู่นักเรียนนั้นจำเป็นต้องมีความเข้าใจในเรื่อง หลักการสอน วิธีการสอน จิตวิทยาต่างๆ แต่ครูเหล่านี้อาจจะขาดคุณสมบัติดังกล่าว ซึ่งทำให้เกิดปัญหา การไม่เข้าใจเด็ก ขาดการควบคุมอารมณ์ อันเป็นต้นเหตุของปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน

และจากการศึกษาของ วลัยยา อีสริยวงศ์ (2530. : 189 – 190) พบว่า บุคลิกลักษณะของครู ย่อมถ่ายทอดไปยังตัวเด็กด้วย เช่น ครูที่ไม่มีความรู้ สอนเด็กไม่รู้เรื่อง มีบุคลิกภาพไม่ดี ความประพฤติไม่ดี ครูเจ้าอารมณ์ เป็นต้น ลักษณะเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหาด้านจิตใจต่อเด็ก ทำให้เด็กมีความตึงเครียด เบื่อการเรียน มีทัศนคติไม่ดีต่อครู ซึ่งลักษณะของครูที่ก่อปัญหาให้แก่เด็ก

1. ครูเจ้าโทสะ โมโหง่าย ชอบเมียนเด็กอย่างทารุณ ลงโทษเด็กเกินกว่าเหตุ และพอใจที่เด็กได้รับความเจ็บปวดทรมาน ครูแบบนี้เป็นสาเหตุให้เด็กก่ออาชญากรรมขึ้นได้ง่าย

2. ครูที่มีอารมณ์ไม่มั่นคง หงุดหงิดใจน้อย ห้วนใจง่าย นับเป็นครูที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ

ทางอารมณ์ เมื่อไม่พอใจมักแสดงพฤติกรรมแบบเด็กๆ เช่น ร้องไห้ในชั้นตะโกนสุดเสียงดุเด็กเสียงลั่น นับเป็นครูที่ทำให้สุขภาพจิตของเด็กกว้างไปกว้างมาตามอารมณ์ของครู เด็กจะมีความรู้สึกไม่มั่นคง ปลอดภัยขณะเรียน

3. ครูที่มีความประพฤติไม่เหมาะสม เช่น มีพฤติกรรมชู้สาว มีหนี้สินรุงรัง ดื่มสุรา ดิตยาเสพติด ครูเหล่านี้จะสร้างตัวอย่างที่ไม่ดีแก่เด็ก และทำให้เด็กดูหมิ่นครูซึ่งจะเป็นปัญหาทางด้านการปกครองเด็กได้

เกี่ยวกับบุคลิกภาพครูนี้ กรมการฝึกหัดครู (2529 : 11) ได้ให้ความเห็นว่า “บุคลิกภาพครู มีความสัมพันธ์อย่างมาก ต่อการเปลี่ยนแปลงบุคลิกลักษณะของนักเรียน” และได้ให้แนวคิดที่ว่า “สิ่งที่จะเป็นเครื่องตัดสินว่า ครูควรเปลี่ยนบุคลิกภาพด้านใดนั้นก็ให้ดูพฤติกรรมที่เกิดขึ้นของนักเรียน” เพราะฉะนั้นในการสอนของครูควรสร้างบุคลิกลักษณะให้เกิดขึ้นแก่ตนเอง เพื่อที่จะได้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน นอกจากนี้บุคลิกภาพของครูยังมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน จะทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจ ไม่เกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน เพราะบุคลิกภาพที่ดีของครู สามารถเหนี่ยวนำจิตใจของนักเรียนให้อยากเรียน ทำให้วิชาน่าสนใจ น่าเรียน และหากถ้าบุคลิกภาพของครูเป็นไปในลักษณะตรงกันข้าม ย่อมส่งผลต่อการเสื่อมศรัทธาในตัวครู เป็นเหตุให้ไม่อยากเรียนและออกกลางคันในที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร เหมอมรไพบูลย์ (2545 : 63) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนพาณิชยกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ พบว่า ในด้านครูผู้สอนและวิธีการสอน ในส่วนที่เป็นสาเหตุของการออกกลางคันเป็นอันดับแรก คือ ครูมักควบคุมอารมณ์ไม่ได้ และไม่แยกระดับสติปัญญาของนักเรียน เพราะในสภาพปัจจุบันนักเรียนมีความเชื่อมั่นและมีบทบาทในการเรียน มีสถานที่ให้เลือกเรียนมากตามค่านิยมที่เปลี่ยนไป จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนออกกลางคัน

และจากการศึกษาของ กองการวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ (2535 : 22 - 23) ที่ศึกษาความเห็นของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ต่อพฤติกรรมครู ในสิ่งที่นักเรียนไม่ต้องการให้ครูปฏิบัติ พบว่า ความเห็นของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง คือ ไม่ต้องการให้ครูดุด่า และตีเด็กนักเรียนอย่างไม่มีเหตุผล แต่ควรใช้การตักเตือน ส่วนความเห็นของนักเรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ พบว่า ไม่ต้องการให้ครูสุบบุหรี่ ดื่มสุรา เล่นการพนัน ดิตยาเสพติด

จะเห็นได้ว่า ครูเป็นผู้มีบทบาทในการที่จะให้นักเรียนเกิดความรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และในขณะเดียวกันก็มีผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนอีกด้วย ทั้งนี้ครูควรตระหนักถึงพฤติกรรมของตนที่แสดงต่อนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนในระดับอาชีวศึกษา ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่น การที่นักเรียนจะยอมรับสิ่งที่ผู้สอนอบรมสั่งสอนหรือถ่ายทอดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็ต่อเมื่อนักเรียนเกิด

การยอมรับในตัวผู้สอน เพราะการที่ครูรู้จักควบคุมอารมณ์ มีความยุติธรรม และมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม ย่อมเป็นที่รักและศรัทธาของนักเรียน

3. ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน

สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนในด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน มีเหตุผลที่สำคัญประการหนึ่งที่จะนำมาอภิปรายผล ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับ ครู – อาจารย์ ลักษณะของปัญหา คือ ครู – อาจารย์ เข้มงวดกวดขัน ลงโทษอย่างรุนแรง โดยทั่วไปการทำโทษของครูมักจะทำโดยหวังที่จะปรับพฤติกรรมของนักเรียน หรือเพื่อหยุดพฤติกรรมที่ไม่ดี และให้นักเรียนคนอื่นๆ ได้รับรู้ว่า การกระทำที่ไม่เหมาะสม จะเกิดผลเสียมากกว่าได้รับผลดี ซึ่งครูอาจทำโทษนักเรียนได้หลายวิธี เช่น การว่ากล่าวตักเตือน การใช้งานมากขึ้น การภาคทัณฑ์ หรือแม้กระทั่งการเขียนตีในบางครั้ง สำหรับกรณีที่การกระทำผิดของนักเรียนเกิดขึ้นบ่อยจนการทำโทษโดยวิธีอื่นไม่ได้ผล หรือนักเรียนคนนั้นทำผิดร้ายแรง หากปล่อยไว้จะทำให้โรงเรียนได้รับความเสียหาย หรือเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีแก่นักเรียนคนอื่น โรงเรียนอาจลงโทษด้วยการพักการเรียนชั่วคราว หรือการให้ออกจากโรงเรียน ซึ่งการทำโทษแบบนี้ อาจทำให้นักเรียนเสี่ยงและมีโอกาสที่จะออกกลางคันมากขึ้น เพราะนักเรียนที่เคยถูกพักการเรียน หรือเคยถูกให้ออกจากโรงเรียนมาก่อน เมื่อกลับเข้าเรียนใหม่ ก็จะเรียนตามเพื่อนๆ ไม่ทัน หรือเบื่อหน่าย ท้อแท้ ไม่อยากเรียน หากมีเรื่องเข้ามากระทบระหว่างเรียน เช่น ถูกครูว่ากล่าวตักเตือน หรือทะเลาะวิวาทกับเพื่อนในห้อง อาจจะทำให้เด็กหนีเรียน ขาดเรียน และออกกลางคันในที่สุด (สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. 2540 : 105)

แม้ว่าการลงโทษของครูอาจารย์มีจุดประสงค์เพื่อแก้ไข ปรามปรามพฤติกรรมที่ไม่ดีของนักเรียน แต่ถ้าหากลงโทษนักเรียนไม่สมเหตุสมผล ใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล จนทำให้เด็กรู้สึกว่าจะไม่ได้รับความยุติธรรม หรือหากเด็กรู้สึกว่าจะตนไม่ได้ทำผิดอะไร แต่ถูกลงโทษ การลงโทษเช่นนี้จะเกิดผลเสียมากกว่าผลดี นักเรียนที่ถูกลงโทษจะไม่ชอบการเรียนในโรงเรียน เบื่อหน่าย และหาทางหลบหนีในการเข้าชั้นเรียนและมีแนวโน้มที่จะออกกลางคัน โดยเฉพาะการลงโทษอย่างรุนแรง เช่น การสั่งพักการเรียน และการให้ออกจากโรงเรียน นักเรียนที่ถูกลงโทษเช่นนี้ จะรู้สึกว่าตนเองถูกลงโทษอย่างรุนแรง แม้ว่าตนมีโอกาสได้กลับเข้ามาเรียนใหม่อีก ก็ไม่อยากถูกทำโทษเช่นเดิม จึงหนีหายไป หรือออกกลางคันโดยไม่ยอมให้ครู หรือโรงเรียนลงโทษพักการเรียน หรือให้ออกจากโรงเรียนอีก และจากการศึกษาของ วลัย อารุณี (2528 : 36) ได้เสนอแนะวิธียุติพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยกล่าวว่า การลงโทษเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง แต่เวลาใช้ครูควรคำนึงถึงหลักเกณฑ์ต่างๆ ได้แก่

1. อย่าลงโทษนักเรียนบ่อยเกินไป จะทำให้ขาดประสิทธิภาพ
2. อย่าลงโทษเพราะโกรธหรือแค้น ซึ่งผิดหลักจรรยาบรรณของครู
3. อย่าลงโทษทั้งห้องเมื่อหาผู้ผิดไม่ได้ เป็นวิธีที่ไม่ให้ความยุติธรรมแก่นักเรียน

4. อย่างลงโทษทำร้ายร่างกายนักเรียน
5. อย่างลงโทษโดยนำไปเกี่ยวกับเนื้อหา

และจากบทความของ ทศนา ทองภักดี (2546 : 82) ได้กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ได้แก่ ความสัมพันธ์กับครู ความสัมพันธ์กับเพื่อน ปัญหาที่นักเรียนมีมากที่สุด คือ ปัญหาเกี่ยวกับครู นักเรียนที่เรียนไม่ดี จะขาดความสัมพันธ์อันดีกับครู ไม่กล้าเข้าพบติดต่อครู หากความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนไม่ดี อันเป็นสาเหตุมาจากการถูกตำหนิหรือการลงโทษอย่างรุนแรง ย่อมเป็นสาเหตุให้นักเรียนหนีเรียน และออกกลางคันในที่สุด สอดคล้องกันกับงานวิจัยของ ทวีศิลป์ สารแสน (2543 : 134) ที่พบว่า ลักษณะสภาพแวดล้อมทางด้านจิตภาพ ที่ครูดูต่านักเรียน ด้วยถ้อยคำที่รุนแรง ครูลงโทษนักเรียนให้เข็ดหลาบ ครูพูดจาเยาะเย้ยถากถางนักเรียน และครูลงโทษนักเรียนทันทีที่นักเรียนทำผิดโดยไม่มีการตักเตือนก่อน ขาดเหตุผลในการทำโทษ ทำให้นักเรียนขาดความศรัทธาไม่ยอมเรียน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ เบญจมา สุทธะพินธุ (2536 : 66) ซึ่งศึกษาเรื่องสาเหตุการสูญเปล่าทางการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ : กรณีศึกษาของวิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ค้นพบว่า ความคิดเห็นเฉพาะของนักศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุการสูญเปล่าทางการศึกษาในระดับมากที่สุด ในด้านองค์ประกอบด้านผู้สอน คือ ผู้สอนไม่มีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน ทำให้นักเรียนไม่กล้าเข้าพบ ด้วยเหตุที่ว่ากลัวถูกดู หรือเจ้าอารมณ์ ทำให้รู้สึกท้อแท้ ไม่ได้รับคำปรึกษา ปัญหาต่างๆจึงไม่ได้รับการแก้ไข และประกอบกับงานวิจัยของ สมจิตร ยิ่งยงดำรงฤทธิ์ (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการเรียนของ นักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น แผนกวิชาช่างยนต์ วิทยาลัยสารพัดช่างในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ในด้านที่เป็นปัญหาในการเรียนเกี่ยวกับตัวครูผู้สอน คือ ครูเจ้าระเบียบ และเจ้าอารมณ์เกินไป ทำให้เกิดความเครียด เบื่อหน่ายต่อการเรียน รวมทั้งข้อค้นพบของ หทัยกาญจน์ ผุดวิวัฒน์ (2545 : 15) ที่พบว่า การที่ครูดูเกินไป ไม่มีความเมตตากรุณาและขาดความเห็นอกเห็นใจเด็ก ทำให้เด็กกระวนกระวายตลอดเวลา กลัวการลงโทษ มาเรียนด้วยความกังวลใจ วิธีการลงโทษแบบพรวดพราด ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่เด็กไม่กล้ามาโรงเรียน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน จากการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง

เหตุผลที่สำคัญและเป็นประเด็นที่แตกต่างไปจากกรอบที่ศึกษาใน 7 ด้าน ที่ได้จากความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน จากการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ได้แก่ ปัญหาการเดินทางมาวิทยาลัย และการติดต่อขอซ่อมของงานทะเบียนยุ่งยาก ที่ผู้วิจัยจะได้นำมาอภิปรายถึงการเป็นสาเหตุในการออกกลางคันของนักเรียน ดังนี้

1. ปัญหาการเดินทางมาวิทยาลัย

วิทยาลัยการอาชีพนครนายก เป็นสถานศึกษาที่ตั้งห่างจากตัวเมืองประมาณ 6 กิโลเมตร โดยมี รถโดยสารที่ผ่านหน้าวิทยาลัย จำนวน 3 สาย การเดินทางของนักเรียนส่วนใหญ่เดินทางโดยรถประจำทาง และด้วยเหตุที่จำนวนของรถประจำทางที่ผ่านวิทยาลัยมีน้อยและมาไม่ค่อยตรงเวลา ประกอบกับมีนักเรียนจากสถาบันการศึกษาอื่นในจังหวัดนครนายกก็ใช้บริการรถประจำทางด้วยเช่นกัน เป็นเหตุให้ผู้โดยสารแน่น ทำให้นักเรียนมาโรงเรียนสาย และจากคำให้สัมภาษณ์ของนักเรียนที่ว่า

"รถประจำทางที่ผ่านวิทยาลัยมีน้อย ประกอบกับมีนักเรียนนักศึกษาจากสถาบันอื่นใช้บริการเช่นกัน จึงทำให้รถแน่น ทำให้มาโรงเรียนสายและถูกทำโทษ" (นักเรียนคนที่ 7, นักเรียนคนที่ 8, นักเรียนคนที่ 13. สัมภาษณ์. 2547)

จะเห็นได้ว่าเมื่อนักเรียนมาโรงเรียนสายและถูกครูทำโทษ ทำให้นักเรียนกลัวการถูกลงโทษ หรือคับข้องใจในความไม่เข้าใจและไม่พึงเหตุผลของครูเป็นเหตุให้นักเรียนหนีเรียนและออกกลางคันในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณช ปุณณก (2526 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการออกกลางคันของนิสิตปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า การหาที่อยู่ที่เหมาะสมกับการเรียน และการเดินทางมาศึกษาลำบาก เป็นสาเหตุการออกกลางคันของนิสิต

2. การติดต่อขอซ่อมของงานทะเบียนยุ่งยาก

จากการสัมภาษณ์นักเรียนที่ว่า "สอบตกในรายวิชา และต้องการมาติดต่อขอซ่อมซ่อมจากงานทะเบียน ปรากฏว่าไม่ได้รับการเชื่อนุญาตจากงานทะเบียน โดยกระบวนการติดต่อยุ่งยากมาก รู้สึกเบื่อหน่าย เครียด และรำคาญ ทำให้ต้องเลิกการติดต่อขอซ่อม ผลการเรียนจึงไม่ผ่าน" (นักเรียนคนที่ 4, นักเรียนคนที่ 9, นักเรียนคนที่ 10. สัมภาษณ์. 2547) และจากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามและการบอกเล่าของนักเรียนของการบริการของงานทะเบียน ปรากฏดังเหตุการณ์ที่สัมภาษณ์มาเช่นกัน และจากการให้สัมภาษณ์ของนักเรียนคนหนึ่งที่ว่า "ผมจะทำงานพิเศษในช่วงปิดเทอม แต่ตกในรายวิชาต้องมาทำการซ่อมซ่อม แต่การให้บริการของงานทะเบียนยุ่งยากมาก หัวหน้างานทะเบียนไม่ยอมเชื่อนุญาต มาติดต่อหลายครั้ง จนเกิดความท้อใจไม่สามารถซ่อมซ่อมได้ ผลการเรียนจึงไม่ผ่านจึงไม่จบการศึกษา" (นักเรียนคนที่ 4. สัมภาษณ์. 2547) ซึ่งจากเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นที่น่าสนใจเสียดยเป็นอย่างยิ่ง ถ้านักเรียนได้รับการบริการที่ดีและประทับใจเหตุการณ์ดังกล่าวก็ไม่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกันกับงานวิจัยของ ดิเรก สุวรรณฤทธิ์ (2535 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง การออกกลางคันของนักเรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ พบว่า การไม่ได้รับความสะดวกในการบริการของวิทยาลัย เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนออกกลางคัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลจากการวิจัย ทำให้ทราบถึงสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพนครนายก ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

1.1 ควรวางแผนและกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดหาทุนการศึกษา เพื่อให้การช่วยเหลือกับนักเรียนที่มีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายในการเรียน ในลักษณะทุนการศึกษา ทุนยืมเรียน หรือการช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ

1.2 ควรจัดให้มีข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยมีข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียน เช่น การเบี่ยงเบนต่อการเรียน สภาพแวดล้อมทางบ้าน ผลการเรียน การคบเพื่อน การทะเลาะวิวาท ฯลฯ เพื่อให้ครูอาจารย์ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งผู้บริหารใช้เป็นเครื่องมือ เพื่อติดตามการเสี่ยงต่อการออกกลางคันของนักเรียนเป็นรายบุคคล และเมื่อพบว่า นักเรียนคนใดมีอัตราเสี่ยงต่อการออกกลางคันสูง ก็จะได้ให้การช่วยเหลือได้ทัน่วงทีก่อนที่จะนักเรียนจะตัดสินใจออกกลางคัน ซึ่งจะแก้ไขได้ยากกว่า

1.3 ควรจัดเครือข่ายข้อมูลข่าวสารระหว่าง บ้าน วิทยาลัย ชุมชน เพื่อให้รับทราบข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเสี่ยงต่อการออกกลางคันของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลจากภายนอกวิทยาลัย

1.4 ควรจัดโปรแกรมการเรียนการสอนหรือหลักสูตรพิเศษ รวมทั้งการสอนซ่อมเสริม เพื่อใช้เฉพาะกลุ่มนักเรียนที่มีความเสี่ยงต่อการออกกลางคัน พร้อมทั้งปรับกระบวนการเรียนการสอน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจและสนุกสนานในการเรียนอยู่เสมอ

1.5 จัดให้มีการบริการให้คำปรึกษา การแนะแนว ในการประพฤติปฏิบัติตนในวัยรุ่น รวมทั้งแก้ไขเจตคติที่เป็นลบต่อการเรียน และต่อวิทยาลัย

1.6 ควรจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้น่าอยู่ น่าเรียน ถูกสุขลักษณะอนามัย เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการส่งเสริมการเรียนการสอน โดยให้มีสภาพเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองของนักเรียน

1.7 นโยบายการรับครูของวิทยาลัยโดยเฉพาะครูอัตราจ้าง ควรรับบุคคลที่มีวุฒิทางการศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูที่ไม่มีวุฒิทางการศึกษาที่มีอยู่แล้ว ให้ได้รับความรู้ทางการศึกษาเพิ่มเติม รวมทั้งจัดการอบรมให้ความรู้ในด้านจิตวิทยาการเรียนการสอนให้แก่ ครู-อาจารย์ในวิทยาลัย เพื่อที่จะก่อให้เกิด ความรัก ความเข้าใจในตัวนักเรียนมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับครู-อาจารย์

2.1 การลงโทษนักเรียนควรลงโทษด้วยเหตุผลและเป็นไปเพื่อปรับปรุงพฤติกรรมของนักเรียน

2.2 ควรศึกษาและมีความเข้าใจในจิตวิทยาวัยรุ่น เพื่อที่จะปกครองและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนด้วยพื้นฐานแห่งความรักและความเข้าใจ

2.3 อาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษา ควรให้ความสนใจนักเรียน โดยติดตามผลการเรียน ให้คำปรึกษาแนวทางการเรียน และข้อขัดข้องต่างๆ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปกครอง

3.1 ติดต่อสอบถามถึงความประพฤติ ผลการเรียน กิจกรรมการเรียน กับอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างใกล้ชิด เพื่อที่จะปรับปรุงและแก้ไขปัญหาดังกล่าว

3.2 ควรมีเวลาให้กับลูก ใช้เวลาร่วมกัน ยอมรับฟังความรู้สึกของลูก จะทำให้พ่อแม่เข้าใจความรู้สึกและปัญหาของลูกมากขึ้น รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาของลูกได้ทุกเรื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจัดให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการออกกลางคันสำหรับนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง เพื่อให้สามารถช่วยเหลือและป้องกันการออกกลางคันได้ดียิ่งขึ้น

2. ควรจัดให้มีการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research) เพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันของนักเรียน และปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนในสาขางานต่างๆ ของวิทยาลัยการอาชีพนครนายก เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหการออกกลางคันของนักเรียนในภาพรวมของวิทยาลัย

4. ควรศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน จากความคิดเห็นของนักเรียน ครู-อาจารย์ ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชน โดยนำข้อคิดเห็นของแต่ละฝ่ายมาวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุในการออกกลางคันอย่างแท้จริง และแก้ปัญหาย่างตรงประเด็น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิติมา ปรีดีดีลก. (2529). ทฤษฎีการบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ : ธารการพิมพ์.
- . (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรพัฒนา.
- กมล สาส์ทอง. (2534). สภาพการณ์ของคนชราในครอบครัวไทย : กรณีศึกษากลุ่มคนชราในสถานสงเคราะห์บางแค. กรุงเทพฯ : แผนกอิสระสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กรมอาชีวศึกษา. (2533). ก้าวไปแผน 7 กรมอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- . (2535). แผนพัฒนาอาชีวศึกษาระยะที่ 7. กรุงเทพฯ : พิมพ์ลักษณะ.
- การฝึกหัดครู, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. (2529). รายงานการวิจัยเรื่องโครงการสภาพแวดล้อมของห้องเรียน : ระยะที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- เกษร เมืองทอง. (2544). สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า ภาควิชาครุศาสตร์ไฟฟ้า คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม.(บริหารเทคนิคศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- ก่อ สวัสดิพานิชย์. (2535). มองการศึกษา : เส้นทางที่เท่าเทียมของคนไทย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2544). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- จักรกฤษณ์ ประกอบผล. (2546). ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม.(ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์เพ็ญ หงษ์ทอง. (2545). สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทัศนะของนิสิตแพทย์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ และคณะ. (2540). รายงานการทบทวนองค์ความรู้เรื่องเด็ก เยาวชน และครอบครัวในประเทศไทยและข้อเสนอเชิงนโยบายและการวิจัย. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ.

- จินตนา การสมบัติ. (2547). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่นการพนันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จำนง อินทองคำ และคณะ. (2533). สรุปรายงานวิจัยสำรวจสภาพแวดล้อมวิทยาลัยอาชีวศึกษา ปัตตานี. ปัตตานี : งานวิจัยพัฒนา วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี.
- จรรยา แสงสาคร. (2532). สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานใน จังหวัดอุบลราชธานี. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- จิราลัซซ์ รวมทรัพย์. (2538). การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาการออกกลางคัน ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ สศ.ม.(สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- จรินทร์ เทศวานิช. (2527). ความหมายและความสำคัญของความจำเริญและการพัฒนาทาง เศรษฐกิจ. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการพัฒนาและความจำเริญทางเศรษฐกิจ (มสธ.) หน่วยที่ 2. กรุงเทพฯ : นำ崗การพิมพ์.
- ฉลอง จันทมาลา. (2530). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อการเรียน วิชา ศิลปศึกษาของนักเรียนที่อยู่และไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมทางศิลปะการออกแบบ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชาญ สุขเสวบัณฑิต. (2545). การศึกษาปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนระบบทวิภาคี หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคนิค ราชบุรี สังกัดกรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (เทคโนโลยีอุตสาหกรรม). กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏพระนคร. ถ่ายเอกสาร.
- ชาญชัย พาหมวด. (2541). การพัฒนาของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิค เชียงราย. การค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ชำนาญ เรือนเลิศจิน. (2532). สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพหลักสูตร ระยะสั้นหมวดวิชาอุตสาหกรรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่ และการศึกษาต่อเนื่อง). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.

- ไชยยศ เรืองสุวรรณ และ ปรีชา วิหคโต. (2537). *การวิจัยสภาพแวดล้อมทางการศึกษา*.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ดิเรก สุวรรณฤทธิ์. (2535). *การออกกลางคันของนักเรียนอาชีวศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์*.
 วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม.(เครื่องกล). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- ณัฏฐา พิชิตบัญชาการ. (2530). *ปัญหาสังคม*. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- ดารา ทีปะปาล. (2538). *สังคมวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์.
- ดวงเดือน พิพัฒน์ชูเกียรติ. (2541). *ปัจจัยที่มีความสุขสมบูรณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน สายเชื้อ. (2542). *การศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ*. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. (บริหารเทคนิคศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- ถาวร สารวิทย์. (2529). *การอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา*. พิษณุโลก : ภาควิชาหลักสูตรการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทวีสิทธิ์ สิทธิกร. (2537). *เอกสารประกอบการสอน วิชาการจัดและการบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทวีศิลป์ สารแสน. (2543). *ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ ของสภาพแวดล้อมทางการเรียนในโรงเรียนในห้องเรียน ด้านครูผู้สอนกับความพึงพอใจของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด.(เทคโนโลยีทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทัศนา แสงศักดิ์. (2542). *กลยุทธ์ความสำเร็จในการบริหารอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีรภูมิ บุญยโสภณ. (2542). *การบริหารอาชีวและเทคนิคศึกษาเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม*. บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ผลิตตำราเรียน.
- ธำรง อุดมไพจิตรกุล. (2544). *สังคมศาสตร์การศึกษา*. กรุงเทพฯ : โครงการตำรา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิยม บุญมี. (2530). *ครอบครัวสัมพันธ์*. มหาสารคาม : ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยาเขตมหาสารคาม.

- นงเยาว์ แก้วกังวาล. (2535). *ความคิดเห็น ของนักเรียนนักศึกษาและครูอาจารย์ เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี*. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม.(การบริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.
- นิรุตติ จันทนทรัพย์. (2536). *ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของ คณะวิชาอุตสาหกรรมศึกษา วิทยาลัยครูพระนคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน. ถ่ายเอกสาร.
- นิลวรรณ อมรปิยะพงษ์. (2544). *ปัญหาการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาธุรกิจค้าปลีก วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม*. สารนิพนธ์ กศ.ม.(ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เบญจมา สุทธะพินธุ. 2536. *สาเหตุความสูญเปล่าทางการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ : กรณีของวิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล*. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม.(บริหารเทคนิคศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- เบญจวรรณ บุญประกอบพร. (2545). *ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการศึกษาโรงเรียนพณิชยการเพชรบุรีบริหารธุรกิจ*. สารนิพนธ์ กศ.ม.(ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญญศักดิ์ ใจจงกิจ. (2527). *เทคโนโลยีอาชีวศึกษาช่วงอุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า.
- ประดิษฐ์ จิระเดชประไพ. (2530). *การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบของโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประนอม ทวีกาญจน์. (2531). *ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนเดิม สภาพแวดล้อมทางบ้านบรรยากาศในชั้นเรียนและคุณภาพของการเรียนการสอนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ประยูรศรี มณีศรี. (2532). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูจันทระเกษม.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2542). *การจัดและการบริหารอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- ประเสริฐ เชษฐพันธ์.(2542). *การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.

- ผดุงชาติ สุวรรณวงศ์ และไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2543, กรกฎาคม-ตุลาคม). การปฏิรูปอุดมศึกษาไทยและข้อเสนอแนะต่ออุดมศึกษาไทย. วารสารครุศาสตร์ 29 (1) : 1 – 7.
- พงศ์ หรดาล. (2531). การอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะวิชาอุตสาหกรรมศึกษา วิทยาลัยครูพระนคร.
- พรขุสี อาชวบำรุง. (2530). นิสิตนักศึกษา : หลักการแนวปฏิบัติ และ ปัญหา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรพิมล เจียมนาครินทร์. (2539). พัฒนาการวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ แกรมมี.
- ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานนท์; นิคม ดังคะพิภพ; แมนมาศ ลีลสัตยกุล. (2532). ปัญหาการกวดวิชา การสละสิทธิ์และการออกกลางคัน. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เมธี ปิลันธนานนท์. (2538). การบริหารอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- มาลี ทักษะกรวงศ์. (2541). ความคิดเห็นของนักเรียนช่างอุตสาหกรรมที่มีต่อการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยเทคนิค. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ยุวดี เจริญประสิทธิ์. (2536). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน.
- เรณู สัจจะเวทะ. (2546). ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม.(ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ ;และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น
- วิทยากร เชียงกุล. (2541). รายงานสภาวะการศึกษาไทยปี 2540. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- . (2542). วิกฤตและโอกาสในการปฏิรูปการศึกษาและสังคมไทย. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- . (2543). ยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อแก้วิกฤตของชาติ. กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ.
- วิทยาลัยการอาชีพนครนายก. (2546). คู่มือนักเรียนนักศึกษา ปีการศึกษา 2546. นครนายก : งานทะเบียน วิทยาลัยการอาชีพนครนายก.
- . (2546). แผนปฏิบัติงานประจำปี 2546. นครนายก : ฝ่ายแผนงาน วิทยาลัยการอาชีพนครนายก.

- วีระพันธ์ สิทธิพงศ์. (2543). *ลักษณะการแห่งครูอาชีพศึกษา*. กรุงเทพฯ : เอ.พี.กราฟฟิค ดีไซน์ และการพิมพ์.
- วัลภา อีสริยวงศ์. (2530). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. นครปฐม : วิทยาลัยครูนครปฐม.
- วิเวก ปางพุดผิงษ์. (2534). *การอาชีวศึกษา รายงานประจำปี 2533 กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- วลัย อารุณี. (2528. กุมภาพันธ์ - มีนาคม). *ครูกับการแก้ปัญหากระเบียดวินัยในห้องเรียน*. *วารสารแนะแนว*. 19 : 34-37.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2536). *จิตวิทยาพัฒนาการ พฤติกรรมศาสตร์ตลอดช่วงชีวิต*. กรุงเทพฯ : สาขาจิตวิทยา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุชา จันทรเฒ. (2541). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพิน บุญชูวงศ์. (2538). *หลักการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- สำนักงานคุรุสภาจังหวัดราชบุรี. (2540). *วันครูราชบุรี*. ราชบุรี. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดราชบุรี.
- สุพัตรา สุภาพ. (2541). *ปัญหาสังคม*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนันทา เลาหันนท์. (2531). *การพัฒนาองค์กรการ*. กรุงเทพฯ : รุ่งพัฒนา.
- สนิท สมักรการ ; และ สุพรรณิ ไชยเดช. (2538). *สังคมไทย ภาวะและแนวโน้มในอนาคต*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- เสน่ห์ วิบูลย์รังสรรค์. (2546). *ปัญหาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ตามทักษะของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมร ทองดี. (2532). *พฤติกรรมวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุรพันธ์ ดันศรีวงศ์. (2538). *วิธีการสอน*. ปทุมธานี : สกายบุ๊กส์.
- เสริม ปุณณะหิตานนท์ และคนอื่นๆ. (2531). *การศึกษาแนวความคิดและพฤติกรรมเกี่ยวกับการพนันของเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพฯ : สำนักคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุภาภรณ์ เหมอมรไพบูลย์. (2545). *สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนพาณิชยกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สมจิตร ยิ่งยงดำรงฤทธิ์. (2540). *การศึกษาปัญหาการเรียนของนักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น แผนกวิชาช่างเครื่องยนต์วิทยาลัยสารพัดช่าง ในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2544). *การลาออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่*. วารสารประกายเพชร 12. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สายสุรีย์ จุติกุล. (2531). คำกล่าวในพิธีเปิดสัมมนาผลการศึกษา เรื่องการศึกษาแนวความคิดและพฤติกรรมการณ์ของเด็กและเยาวชน. ใน *การศึกษาแนวความคิดและพฤติกรรมเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน*. หน้า 227. กรุงเทพฯ : สำนักคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- หทัยกาญจน์ ผุดวัฒน์. (2545). *การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมหนีเรียน : การศึกษารายกรณี แนวทางการช่วยเหลือ*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุมาพร สกลรักษ์. (2540). *ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยพณิชยการสังกัดกรมอาชีวศึกษา*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2541). *จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์. (2533). *รายงานการวิจัยการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- อัมภา บุญช่วย. (2537). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อรนุช ปุณณก. (2526). *การวิเคราะห์องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการออกกลางคันของนิสิตปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- Anderson, Kenneth Rufus. (2003). *An analysis of factors that contribute to school dropouts grades eight through twelve*. Available : <http://wwwlib.umi.com/ dissertation/citations>. Retrieved June 15,2004.
- Esch, Nicola T. (2003). *Leaving before their time : High school dropouts*. Available : <http://wwwlib.umi.com/ dissertation/citations>. Retrieved June 15,2004.

- Fraser, B.J. and H.J. Walberg. (1981, March). "Psychological Learning Environment in Science Classrooms : A Review of Research," *Studies in Science Education*. (8) : 62-67.
- Lucas, Audrey Ann. (2002). *An examination of the relationship between the family environment, family decision-making process and the African-American adolescent decision to drop out of or graduate high school*. (Online). Available : <http://wwwlib.umi.com/dissertation/citations>. Retrieved June 15,2004.
- Mc Vey, G.F. (1989). Learning Environment. in *The International Encyclopedia of Education Teaching*. pp. 124-13. Oxford : Pergamon Press plc.
- Opara, Kemdi Chino. (2003). *A comparative study of the factors of influence responsible for school drop out in a suburban and an inner- city public high school in mercer county, New Jersey*. (Online). Available : <http://wwwlib.umi.com/dissertation/citations>. Retrieved June 15,2004.
- Smoots, Donna Maria Ager. (2002). *Characteristics differentiating between at-risk middle school students who drop out or stay in school*. (Online). Available : <http://wwwlib.umi.com/dissertation/citations>. Retrieved June 15,2004.
- UNESCO. (1980). *Wastage in Primary and Secondary Education : Statistical of Trends and Patterns in Repetition and Drop-out*. Paris : office of statistic.
- Walbert, H.J. (1987). Psychological Environment. in *The International Encyclopedia Teaching and Teacher Education*. pp. 553-557. Oxford : Pergamon Press plc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญผู้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ หัวหน้าภาควิชาการบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.ไพบุลย์ อ่อนมั่ง ภาควิชาสุขศึกษา คณะพลศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ดร.เนติวิธ ศิริพานิช อาจารย์ 3 ระดับ 8 วิทยาลัยการอาชีพนครนายก

ที่ ศธ 0519.12/-194 c

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔ กันยายน 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีวศึกษานครนายก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์

เนื่องด้วย พันจ่าอากาศเอก ชัยมงคล จำรูญ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีวศึกษานครนายก” โดยมี อาจารย์ณรงค์ สุธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์เนติวิทย์ ศิริพานิช เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสัมภาษณ์สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน สาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีวศึกษานครนายก

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ให้ พันจ่าอากาศเอก ชัยมงคล จำรูญ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 037-312601 มือถือ 09-9659565

บันทึกข้อความ

131

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ศร 0519.12/๗๗๔3

วันที่ ๑๗ กันยายน 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะพลศึกษา

เนื่องด้วย พันจ่าอากาศเอก ชัยมงคล จำรูญ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน สาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพนครนายก” โดยมี อาจารย์ณรงค์ สุธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ไพบุลย์ อ่อนมั่ง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน สาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพนครนายก

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ให้ พันจ่าอากาศเอก ชัยมงคล จำรูญ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญลิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ศธ 0519.12/๗๗๔2.

วันที่ ๗๗ กันยายน 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย พันจ่าอากาศเอก ชัยมงคล จำรูญ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน สาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพนครนายก” โดยมี อาจารย์ณารศรี สุขานิติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลั่นกุหลาบ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน สาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพนครนายก

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ให้ พันจ่าอากาศเอก ชัยมงคล จำรูญ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

แบบบันทึกการสัมภาษณ์

แบบบันทึกการสัมภาษณ์

เรื่อง สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
วิทยาลัยการอาชีพนครนายก

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้พัฒนาขึ้นมา เพื่อมีจุดมุ่งหมายที่จะทราบข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพนครนายก ใน 7 ด้าน นำมาสรุปประเด็นถึงสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน แบบสัมภาษณ์เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง โดยข้อคำถามมีลักษณะปลายเปิด เพื่อท่านจะได้แสดงความคิดเห็นโดยอิสระ ซึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อใดๆ กับตัวท่าน และทำยนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

พันจ่าอากาศเอกชัยมงคล จำรูญ
นิสิตปริญญาโท ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบบันทึกการสัมภาษณ์

เรื่อง สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนสาขางานยานยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
วิทยาลัยการอาชีพนครนายก

ชื่อ.....สกุล.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เวลา.....

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับการออกกลางคันของนักเรียน ใน 7 ด้าน

1. ด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.1 อาชีพของผู้ปกครอง

อาชีพของบิดา.....

อาชีพของมารดา.....

ผู้ปกครอง (กรณีที่ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา) เกี่ยวข้องเป็น.....

อาชีพของผู้ปกครอง.....

กรณีไม่สามารถระบุอาชีพได้ เพราะ.....

.....

.....

1.2 รายได้ของผู้ปกครองต่อเดือน

รายได้ของบิดาต่อเดือน.....

รายได้ของมารดาต่อเดือน.....

รายได้ของผู้ปกครองต่อเดือน

กรณีรายได้ไม่แน่นอน หรือระบุรายได้ไม่ได้เพราะ.....

.....

.....

1.3 นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเรียน ในเรื่อง ค่าใช้จ่ายประจำวัน

ค่าเล่าเรียน ค่าหนังสือเรียน ค่าเครื่องมือและอุปกรณ์ หรือไม่.....

ถ้ามี เป็นอย่างไร.....

.....

.....

1.4 การบริการสาธารณูปโภคในชุมชนที่นักเรียนอยู่ เป็นอย่างไร

- ☐ ประปา.....
- ☐ ไฟฟ้า.....
- ☐ โทรศัพท์.....

เป็นปัญหากับนักเรียนหรือไม่.....

ถ้าเป็นปัญหา เป็นอย่างไร

- ☐ ขาดความสะดวกสบาย
- ☐ อื่นๆ.....

1.5 สภาพแวดล้อมในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ เป็นอย่างไร

- ☐ ตลาด.....
- ☐ สถานบันเทิง.....
- ☐ ชุมชนหนาแน่น.....
- ☐ อื่นๆ.....

เป็นปัญหากับนักเรียนหรือไม่.....

ถ้ามีเป็นอย่างไร

- ☐ เสียงดังรบกวน
- ☐ มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด
- ☐ อื่นๆ.....

1.6 ระดับการศึกษาของ บิดา มารดา ผู้ปกครอง

การศึกษาของบิดา.....

การศึกษาของมารดา.....

การศึกษาของผู้ปกครอง.....

2. ด้านลักษณะครอบครัว

2.1 จำนวนของสมาชิกในครอบครัว

ชาย.....คน

หญิง.....คน

รวม.....คน

2.2 สถานภาพของครอบครัว เป็นอย่างไร

- ☐ บิดามารดาอยู่ด้วยกัน
- ☐ หย่าร้างอยู่กับบิดา
- ☐ หย่าร้างอยู่กับมารดา
- ☐ อยู่กับผู้ปกครอง
- ☐ อื่นๆ.....

2.3 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบิดา มารดา หรือระหว่างผู้ปกครองเป็น
ปัญหากับนักเรียนหรือไม่.....

ถ้าเป็นปัญหา เป็นอย่างไร

- ☐ ต่างคนต่างอยู่ ไม่สนใจต่อกัน
- ☐ ทะเลาะเบาะแว้ง
- ☐ อื่นๆ.....

2.4 ลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างบิดา มารดา ผู้ปกครอง กับนักเรียน
เป็นปัญหากับนักเรียนหรือไม่.....

ถ้าเป็นปัญหา เป็นอย่างไร

- ☐ เข้มงวดกวดขันมากเกินไป ลงโทษอย่างรุนแรง
- ☐ ขาดความสนใจดูแลเอาใจใส่
- ☐ ผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้เรียน
- ☐ อื่นๆ.....

3. ด้านลักษณะนักเรียน

3.1 นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับสติปัญญา (สมอง) หรือไม่
ถ้ามี เป็นอย่างไร

- ☐ ความคิดช้า ทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน
- ☐ เรียนไม่เข้าใจ
- ☐ อื่นๆ.....

3.2 นักเรียนมีปัญหาสุขภาพทางร่างกายหรือไม่

ถ้ามี เป็นอย่างไร

- ☐ ร่างกายไม่แข็งแรง
- ☐ มีโรคประจำตัว
- ☐ อื่นๆ.....

3.3 นักเรียนมีปัญหาด้าน ความถนัด ความสนใจ และทัศนคติต่อวิชาชีพที่

นักเรียนเลือกเรียนหรือไม่.....

ถ้ามี เป็นอย่างไร

- ☐ ได้เรียนในวิชาที่ไม่ถนัด สนใจ
- ☐ ถูกบังคับให้เรียน
- ☐ อื่นๆ.....

3.4 นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวในโรงเรียนหรือไม่

ถ้ามี เป็นอย่างไร

- ☐ เป็นสถานการณ์สิ่งแวดล้อมใหม่ ไม่คุ้นเคย
- ☐ อื่นๆ.....

3.5 ลักษณะของการคบเพื่อนของนักเรียน เป็นปัญหากับนักเรียนหรือไม่.....

ถ้าเป็นปัญหา เป็นอย่างไร

- ☐ ชักชวนเล่นการพนัน
- ☐ ชักชวนเที่ยวกลางคืน
- ☐ ชักชวนเสพยาเสพติด
- ☐ โดดเดี่ยว ไม่คบหากับใคร
- ☐ อื่นๆ.....

3.6 นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่.....

ถ้ามี เป็นอย่างไร

- ☐ ดินยาเสพติด
- ☐ ค้ายาเสพติด
- ☐ อื่นๆ.....

3.7 นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการทะเลาะวิวาทหรือไม่.....

ถ้ามี เป็นอย่างไร

- ☐ กับเพื่อนร่วมห้อง
- ☐ กับนักเรียนต่างแผนก
- ☐ กับนักเรียนต่างโรงเรียน
- ☐ กับวัยรุ่นนอกโรงเรียน
- ☐ อื่นๆ.....

3.8 นักเรียนมีปัญหากับการคบเพื่อนต่างเพศหรือไม่.....

ถ้ามี เป็นอย่างไร

- ☐ ไม่สมหวัง ผิดหวังด้านความรัก
- ☐ มีภรรยา สามี หรือมีบุตร
- ☐ อื่นๆ.....

4. ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน

4.1 สภาพแวดล้อมของวิทยาลัยที่เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้ แสงสว่าง เฟอร์นิเจอร์ รวมถึงบริเวณสถานที่ในการทำกิจกรรมต่างๆ เป็นปัญหากับนักเรียนหรือไม่.....

ถ้าเป็นปัญหา เป็นอย่างไร

- ☐ ชำรุดทรุดโทรม
- ☐ โรงอาหารคับแคบและไม่สะอาด
- ☐ การบริการน้ำดื่มมีไม่เพียงพอ
- ☐ ที่นั่งพักผ่อนไม่เพียงพอ
- ☐ อุปกรณ์กีฬาและสนามกีฬาไม่เพียงพอ
- ☐ ห้องน้ำไม่เพียงพอและสกปรก
- ☐ อื่นๆ.....

4.2 สภาพบรรยากาศในห้องเรียน เป็นปัญหากับนักเรียนหรือไม่.....

ถ้าเป็นปัญหา เป็นอย่างไร

- ☐ สภาพแออัด
- ☐ สกปรก
- ☐ อื่นๆ.....

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับกลุ่มเพื่อน เป็นปัญหากับนักเรียนหรือไม่.....

ถ้าเป็นปัญหา เป็นอย่างไร

- ☐ ขาดเพื่อนและการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน
- ☐ ถูกล้อเลียน ปมด้อย
- ☐ เพื่อนดูหมิ่นฐานะ
- ☐ เพื่อนดูหมิ่นการเรียน
- ☐ เพื่อนชักจูงไปในทางที่ไม่ดี
- ☐ อื่นๆ.....

4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู อาจารย์เป็นปัญหากับนักเรียนหรือไม่..

ถ้าเป็นปัญหา เป็นอย่างไร

- ☐ เข้มงวดกวดขัน ลงโทษอย่างรุนแรง
- ☐ ขาดความดูแลเอาใจใส่
- ☐ ครูขาดความเป็นกันเอง
- ☐ อื่นๆ.....

4.5 กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของวิทยาลัย เป็นปัญหากับนักเรียนหรือไม่.....

ถ้าเป็นปัญหา เป็นอย่างไร

- ☐ เคร่งครัดเกินไปปฏิบัติได้ยาก
- ☐ หย่อนยานเกินไป
- ☐ อื่นๆ.....

5. ด้านลักษณะครู

นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับลักษณะของครูผู้สอนหรือไม่.....

ถ้ามี เป็นอย่างไร

- ☐ ขาดความรู้ ความชำนาญในวิชาการที่สอน
- ☐ มีบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม
- ☐ ขาดความยุติธรรม
- ☐ ขาดการควบคุมอารมณ์
- ☐ ร่างกายไม่สมบูรณ์ แข็งแรง
- ☐ ครูไม่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
- ☐ ครูขาดความรับผิดชอบต่อนักเรียนที่สอน
- ☐ อื่นๆ.....

6. ด้านวิธีการสอนของครู

นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับลักษณะวิธีการสอนของครูหรือไม่.....

ถ้ามี เป็นอย่างไร

- ☐ ขาดความน่าสนใจ น่าเบื่อ
- ☐ ขาดการวัดประเมินผล
- ☐ เน้นการจด บรรยาย
- ☐ ไม่ปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัย
- ☐ ขาดสื่อการสอน ที่จะทำให้เกิดความเข้าใจ
- ☐ อื่นๆ.....

7. ด้านการจัดการเรียนการสอน

7.1 การจัดการแผนการเรียนของวิทยาลัย (การจัดรายวิชาลงเรียนในภาคเรียนต่างๆ)

เป็นปัญหากับนักเรียนหรือไม่.....

ถ้าเป็นปัญหา เป็นอย่างไร

- ☐ รายวิชาในแต่ละเทอมมากเกินไป
- ☐ รายวิชาในแต่ละเทอมไม่ต่อเนื่องกัน
- ☐ รายวิชาเลือกที่จัดลง ไม่ตรงความต้องการของผู้เรียน
- ☐ การกำหนดกิจกรรมและเวลาไม่ชัดเจน
- ☐ อื่นๆ.....

7.2 การจัดตารางสอนของวิทยาลัยเป็นปัญหากับนักเรียนหรือไม่

ถ้าเป็นปัญหา เป็นอย่างไร

- ☐ จัดรายวิชาที่ใช้ความคิดมาก ซ้อนกันหลายคาบวิชาในวันเดียวกัน
- ☐ การจัดรายวิชาในแต่ละวันไม่เหมาะสม เช่น ช่วงเวลา เข้า – ป้าย
- ☐ วิชาที่เป็นภาคปฏิบัติ ขาดความต่อเนื่องในการจัด ตัวอย่างเช่น เอาไว้คนละวัน
- ☐ อื่นๆ.....

7.3 การจัดครูเข้าสอนของวิทยาลัยเป็นปัญหากับนักเรียนหรือไม่.....

ถ้าเป็นปัญหา เป็นอย่างไร

- ☐ ครูที่เข้าสอนมีความถนัดไม่ตรงกับรายวิชาที่สอน
- ☐ ขาดการจัดครูสอนแทนเมื่อครูไม่มาทำการสอน
- ☐ ครูคนเดียวสอนหลายวิชา
- ☐ อื่นๆ.....

7.4 การจัดสอนซ่อมเสริม ของวิทยาลัยเป็นปัญหากับนักเรียนหรือไม่.....

ถ้าเป็นปัญหา เป็นอย่างไร

- ☐ ขาดการสอนซ่อมเสริม
- ☐ ช่วงเวลาที่เปิดสอนไม่เหมาะสม ทำให้ไม่สามารถเรียนได้
- ☐ อื่นๆ.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน

ตามความคิดเห็นของนักเรียนอะไรเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้นักเรียนออกจากวิทยาลัยการอาชีพนครนายกก่อนที่จะจบการศึกษา

1.

.....

2.

.....

3.

.....

4.

.....

5.

.....

@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@

ภาคผนวก ค

ข้อมูลการออกกลางคันของนักเรียนจากการสัมภาษณ์

ตาราง 1 ข้อมูลการออกกลางคันของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ด้านเศรษฐกิจและสังคม

ลักษณะปัญหา	เหตุผล
1. เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเรียน	
1.1 ขาดเงินค่าเล่าเรียน	“ผมมีความต้องการและตั้งใจที่จะเรียนในแผนกวิชาช่างยนต์เป็นอย่างมาก แต่ประสบปัญหาค่าใช้จ่ายในการเรียน เนื่องจากแม่ของผมติดคุก ทำให้ ขาดเงิน ขาดที่พึ่ง อับอาย ต้องออกจากโรงเรียนในที่สุด ” (นักเรียนคนที่ 1. สัมภาษณ์. 2547) “ผมมีพี่น้องหลายคนครับ รายได้ของครอบครัวไม่พอเพียง พ่อ ก็ไปมีภรรยาใหม่ ไม่รับผิดชอบในเรื่องรายจ่ายของครอบครัว รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการเรียน ผมจึงต้องออกมาทำงานเพื่อหารายได้” (นักเรียนคนที่ 3. สัมภาษณ์. 2547) “รายได้ของครอบครัวน้อย สมาชิกในครอบครัวหลายคน ต้องเสียสละให้กับน้องอีกคนหนึ่งได้เรียน ประกอบกับสติปัญญาของผมไม่ค่อยดี จึงต้องออกกลางคัน” (นักเรียนคนที่ 19. สัมภาษณ์. 2547) “พ่อเสียชีวิต แม่ไม่ได้ทำงาน ต้องมาอาศัยอยู่กับผู้ปกครอง ที่เป็นพี่ชาย ซึ่งมีรายได้น้อย และยังมีค่าใช้จ่ายในครอบครัวอื่นๆ อีก ทำให้ประสบปัญหาในด้านค่าใช้จ่ายในการเรียน” (นักเรียนคนที่ 20. สัมภาษณ์. 2547)

ตาราง 2 ข้อมูลการออกกลางคันของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ด้านลักษณะครอบครัว

ลักษณะปัญหา	เหตุผล
1. เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา	
1.1 รู้สึกว่าขาดผู้นำที่เป็นหัวหน้าครอบครัว	“เดิมทีเดี่ยวพ่อรับผิดชอบดูแลครอบครัวดี รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการเรียน แต่ต่อมาพ่อก็มีภรรยาใหม่ เกิดปัญหาทะเลาะเบาะแว้งกับแม่ ในที่สุดต้องแยกทางกัน ทำให้รู้สึกว่าขาดผู้นำครอบครัว จึงต้องออกมาหางานทำเพื่อหารายได้ให้กับครอบครัว” (นักเรียนคนที่ 1. สัมภาษณ์. 2547)
1.2 ปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งของบิดามารดา	“พ่อกับแม่มีปากเสียงทะเลาะกันประจำ บางทีถึงขั้นทำลายข้าวของ รู้สึกเบื่อจนต้องหนีออกจากบ้านไปอยู่กับยาย และต้องออกจากโรงเรียนกลางคันในที่สุด”(นักเรียนคนที่ 2. สัมภาษณ์. 2547)
2. เกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ผู้ปกครองกับนักเรียน	
2.1 เข้มงวดกวดขันมากเกินไป ทำให้รู้สึกอึดอัด	“พ่อกับแม่เข้มงวดมาก ถูกตรวจสอบและควบคุมตลอดเวลา บางครั้งลงโทษอย่างรุนแรง ทำให้รู้สึก อึดอัดและอับอาย ทำให้ขาดเรียน ต้องออกจากวิทยาลัยกลางคัน” (นักเรียนคนที่ 19. สัมภาษณ์. 2547)

ตาราง 3 ข้อมูลการออกกลางคันของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ด้านลักษณะนักเรียน

ลักษณะปัญหา	เหตุผล
1. เกี่ยวกับสติปัญญา (สมอง)	
1.1 การที่เรียนไม่เข้าใจ	“สติปัญญาผมไม่ดี โดยเฉพาะวิชาที่ต้องใช้ความคิดหรือการคำนวณทำให้ไม่เข้าใจและเรียนไม่ทันเพื่อน” (นักเรียนสัมภาษณ์คนที่ 17. 2547) “เรียนไม่เข้าใจ ผลการเรียนออกมาไม่ดี และสอบตกหลายวิชารู้สึกเบื่อหน่าย จนในที่สุดต้องหนีเรียน” (นักเรียนคนที่ 14. สัมภาษณ์. 2547) “ผมมีปัญหาการเรียนวิชาสามัญ (คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ) เรียนไม่เข้าใจ และสอบตก จนรู้สึกเบื่อหน่าย” (นักเรียนคนที่ 4, นักเรียนคนที่ 13. สัมภาษณ์. 2547)
1.2 ความคิดช้าทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน	“ผมประสบอุบัติเหตุทางด้านการจักรยานยนต์ กระแทกกระเทือนสมอง ความคิดช้า เวลาใช้ความคิดมักปวดหัว ทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน” (นักเรียนคนที่ 18. สัมภาษณ์. 2547) “พื้นฐานการเรียนไม่ดี ความคิดช้า มักจะเรียนไม่ทันเพื่อน ต้องใช้ความพยายามอย่างมาก” (นักเรียนคนที่ 16. สัมภาษณ์. 2547)
1. เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพทางร่างกาย	
2.1 ร่างกายไม่แข็งแรง	“มีปัญหาเกี่ยวกับ สุขภาพร่างกาย เนื่องจากประสบอุบัติเหตุทำให้ร่างกายไม่แข็งแรง โดยเฉพาะวิชาที่ต้องใช้ทักษะในการปฏิบัติ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามปกติ” (นักเรียนคนที่ 18. สัมภาษณ์. 2547)
2. เกี่ยวกับลักษณะการคบเพื่อนของนักเรียน	
3.1 เพื่อนชักชวนเล่นเกม	“ติดเกม ชักชวนกันไปเล่นเกมที่ร้านเกม บางทีก็ไปคนเดียว รู้สึกท้อแท้ เมื่อผ่านระดับหนึ่ง ก็อยากเอาชนะอีกระดับหนึ่ง ทำให้ขาดเรียน ไม่กล้าไปโรงเรียน กลัวถูกทำโทษ” (นักเรียนคนที่ 6, นักเรียนคนที่ 7, นักเรียนคนที่ 11, นักเรียนคนที่ 12, นักเรียนคนที่ 13, นักเรียนคนที่ 16, นักเรียนคนที่ 17, นักเรียนคนที่ 18. สัมภาษณ์. 2547)

ตาราง 3 (ต่อ)

ลักษณะปัญหา	เหตุผล
3.2 ชักชวนเล่นการพนัน	“แต่งตัวมาเรียนตามปกติแะเข้าร้านเกมในตลาด เล่นเกมทุกชนิด ทั้งที่เป็นเกมคอมพิวเตอร์ เกมออนไลน์ เกมเพลย์” (นักเรียนคนที่ 4, นักเรียนคนที่ 5, นักเรียนคนที่ 8, นักเรียนคนที่ 14, นักเรียนคนที่ 15. สัมภาษณ์. 2547) “ชวนกันไปเล่นสล็อตเกอร์ และพนันกัน ทั้งพนันเป็นค่าเกม และพนันเป็นเงิน เป็นเหตุให้ขาดเรียน” (นักเรียนคนที่ 5, นักเรียนคนที่ 7, นักเรียนคนที่ 11, นักเรียนคนที่ 13, นักเรียนคนที่ 17. สัมภาษณ์. 2547)
3.3 เพื่อนชักชวนไปเที่ยวน้ำตกและศูนย์การค้า	“นัดกับเพื่อนวัยรุ่นนอกโรงเรียนไปเที่ยวน้ำตก และศูนย์การค้า ไปกันเป็นประจำ ทำให้ขาดเรียน และหมดเวลาเรียนในที่สุด” (นักเรียนคนที่ 11. สัมภาษณ์. 2547)
3. เกี่ยวกับปัญหาด้านยาเสพติด	
4.1 ดิตยาเสพติด	“ในละแวกบ้านผมมีการระบาดของยาบ้ามาก เพื่อนชักชวนให้ลองเสพและดิตยาในที่สุด” (นักเรียนคนที่ 1. สัมภาษณ์. 2547)
4. เกี่ยวกับปัญหาการทะเลาะวิวาท	
5.1 ทะเลาะวิวาทกับวัยรุ่นนอกวิทยาลัย	“มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับวัยรุ่นในละแวกบ้านเป็นประจำ ไปโรงเรียนต้องระมัดระวัง บางครั้งถูกรอดัก ทำร้าย จนไปเรียนไม่ได้” (นักเรียนคนที่ 2 , นักเรียนคนที่ 4, นักเรียนคนที่ 6, นักเรียนคนที่ 7, นักเรียนคนที่ 16. สัมภาษณ์. 2547)
5.2 ทะเลาะวิวาทกับนักเรียนต่างโรงเรียน	“มีเหตุทะเลาะวิวาทกับนักเรียนต่างโรงเรียน จากการแข่งขันฟุตบอลในช่วงวันสงกรานต์ มักถูกดักทำร้ายขณะกลับบ้าน ในลักษณะเอาคืน ต้องระวังตัวตลอดเวลา” (นักเรียนคนที่ 7. สัมภาษณ์. 2547)

ตาราง 4 ข้อมูลการออกกลางคันของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน

ลักษณะปัญหา	เหตุผล
1. เกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่าง นักเรียน กับครู – อาจารย์ 1.1 เข้มงวดกวัดขัน ลงโทษ อย่างรุนแรง	“ลืมนำเครื่องมือมาเรียนถูกทำโทษโดยการเขียนตี ชั้้นละ 3 ที่ บางครั้งโดนตีถึง 12 ที่ จนคราวต่อมาลืมนำเครื่องมืออีก จึง ไม่กล้าเข้าเรียน และการให้งานเป็นจำนวนมาก บางครั้งส่งงาน แล้วถูกกลับมาทำใหม่หลายครั้ง รู้สึกเบื่อ งานสะสมหลายชิ้น จนเกิดความท้อใจ “ไม่อยากเรียนในที่สุด” (นักเรียนคนที่ 8, นักเรียนคนที่ 12, นักเรียนคนที่ 14, นักเรียนคนที่ 15, นักเรียน คนที่ 17. สัมภาษณ์. 2547) “มาโรงเรียนสาย เนื่องจากรถประจำทางมีน้อย และแน่น ทำให้ มาโรงเรียนไม่ทันถูกทำโทษ” (นักเรียนคนที่ 8. สัมภาษณ์. 2547)

ตาราง 5 ข้อมูลการออกกลางคันของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ด้านลักษณะครู

ลักษณะปัญหา	เหตุผล
1. เกี่ยวกับลักษณะของครูผู้สอน	
1.1 ขาดการควบคุมอารมณ์	“ครูไม่ควบคุมอารมณ์ บางครั้งลงโทษอย่างรุนแรง ไม่ฟังเหตุผล และลงโทษเกินกว่าเหตุ จนบางครั้งอยากชกหน้า” (นักเรียนคนที่ 7. สัมภาษณ์. 2547)
1.2 ครูขาดความยุติธรรม	“บางครั้งมีการกระทำความผิดแต่หาผู้กระทำผิดไม่ได้ ต้องรับผิดชอบร่วมกัน ถูกลงโทษทั้งห้อง มันไม่ยุติธรรมอย่างยิ่งที่คนไม่ได้กระทำผิดต้องมารับโทษด้วย” (นักเรียนคนที่ 10. สัมภาษณ์. 2547)
1.3 ครูมีบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม	“ครูดูเหมือนคนเมาค้าง กริ้มตลอดวัน ตาแดง เหมือนคนอดนอน ไม่กระฉับกระเฉง” (นักเรียนคนที่ 12 . สัมภาษณ์. 2547)

ตาราง 6 ข้อมูลการออกกลางคันของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ด้านวิธีการสอนของครู

ลักษณะปัญหา	เหตุผล
1. เกี่ยวกับวิธีการสอนของครู	
1.1 การสอนขาดความน่าสนใจ น่าเบื่อ	“การสอนขาดความน่าสนใจ น่าเบื่อ ให้เหตุผลว่า วิธีการสอนของครู น่าเบื่อ วิธีการสอนเดิมๆ ไม่เร้าความสนใจ” (นักเรียนคนที่ 4. สัมภาษณ์. 2547)

ตาราง 7 ข้อมูลการออกกลางคันของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ด้านการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัย

ลักษณะปัญหา	เหตุผล
1. การจัดการการสอนของวิทยาลัย	
1.1 จัดรายวิชาที่ใช้ความคิด มาก ซ้อนกันหลายคาบวิชาในวัน เดียวกัน	“บางเทอมจัดวิชาที่ใช้ความคิดมาก ซ้อนกันหลายคาบวิชาในวันเดียวกัน รู้สึกเบื่อหน่ายและรู้สึกเครียด ไม่ได้รับการผ่อนคลาย (นักเรียนคนที่ 15. สัมภาษณ์. 2547)

ตาราง 8 ข้อมูลการออกกลางคันของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน

ลักษณะปัญหา	เหตุผล
1. การคบเพื่อน มีเหตุก่อการทะเลาะวิวาท การพนัน เล่นเกม	“ติดเกม ชักชวนกันไปเล่นเกมที่ร้านเกม บางทีก็ไปคนเดียว รู้สึกท้อทลาย เมื่อผ่านระดับหนึ่ง ก็อยากเอาชนะอีกระดับหนึ่ง ทำให้ขาดเรียน ไม่กล้าไปโรงเรียน กลัวถูกทำโทษ” (นักเรียนคนที่ 6, นักเรียนคนที่ 7 , นักเรียนคนที่ 11, นักเรียนคนที่ 12, นักเรียนคนที่ 13, นักเรียนคนที่ 16, นักเรียนคนที่ 17, นักเรียนคนที่ 18. สัมภาษณ์. 2547) “แต่งตัวมาเรียนตามปกติแะเข้าร้านเกมในตลาด เล่นเกมทุกชนิด ทั้งที่เป็นเกมคอมพิวเตอร์ เกมออนไลน์ เกมเพลย์” (นักเรียนคนที่ 4, นักเรียนคนที่ 5, นักเรียนคนที่ 8, นักเรียนคนที่ 14, นักเรียนคนที่ 15. สัมภาษณ์. 2547) “ชวนกันไปเล่นสนุกเกอร์ และพนันกัน ทั้งพนันเป็นค่าเกม และพนันเป็นเงิน เป็นเหตุให้ขาดเรียน” (นักเรียนคนที่ 5, นักเรียนคนที่ 7, นักเรียนคนที่ 11, นักเรียนคนที่ 13. สัมภาษณ์. 2547)
2. การถูกลงโทษอย่างรุนแรง	“ลืมนำเครื่องมือมาเรียนถูกทำโทษโดยการเขียนดี ขึ้นละ 3 ที่ บางครั้งโดนตีถึง 12 ที จนคราวต่อมาลืมนำเครื่องมืออีก จึงไม่กล้าเข้าเรียน และการให้งานเป็นจำนวนมาก บางครั้งส่งงานแล้วถูกกลับมาทำใหม่หลายครั้ง รู้สึกเบื่อ จนงานสะสมหลายชิ้น จนเกิดความท้อใจ ไม่อยากเรียนในที่สุด” (นักเรียนคนที่ 8, นักเรียนคนที่ 12, นักเรียนคนที่ 14, นักเรียนคนที่ 15, นักเรียนคนที่ 17. สัมภาษณ์. 2547) “มาโรงเรียนสาย เนื่องจากรถประจำทางมีน้อย และแน่น ทำให้มาโรงเรียนไม่ทัน ถูกทำโทษ” (นักเรียนคนที่ 8. สัมภาษณ์. 2547)

ตาราง 8 (ต่อ)

ลักษณะปัญหา	เหตุผล
3. การเดินทางมาวิทยาลัย	“รถประจำทางที่ผ่านวิทยาลัยมีน้อย ประกอบกับมีนักเรียน นักศึกษาจากสถาบันอื่นใช้บริการเช่นกัน จึงทำให้รถแน่น ทำให้มาโรงเรียนสายและถูกทำโทษ” (นักเรียนคนที่ 7, นักเรียนคนที่ 8, นักเรียนคนที่ 13. สัมภาษณ์. 2547)
4. การติดต่อขอซ่อมของงานทะเบียนยุ่งยาก	“สอบตกในรายวิชา และต้องการมาติดต่อขอซ่อมซ่อมจากงานทะเบียน ปรากฏว่าไม่ได้รับการเซ็นอนุญาตจากงานทะเบียน โดยกระบวนการติดต่อยุ่งยากมาก รู้สึกเบื่อหน่าย เครียด และรำคาญ ทำให้ต้องเลิกการติดต่อขอซ่อม ผลการเรียนจึงไม่ผ่าน” (นักเรียนคนที่ 4, นักเรียนคนที่ 9, นักเรียนคนที่ 10. สัมภาษณ์. 2547)
5. ขาดค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียน	“ผมมีความต้องการและตั้งใจที่จะเรียนในแผนกวิชาช่างยนต์เป็นอย่างมาก แต่ประสบปัญหาค่าใช้จ่ายในการเรียน เนื่องจากแม่ของผมติดคุก ทำให้ ขาดเงิน ขาดที่พึ่ง อับอาย ต้องออกจากโรงเรียนในที่สุด ” (นักเรียนคนที่ 1. สัมภาษณ์. 2547) “ผมมีพี่น้องหลายคนครับ รายได้ของครอบครัวไม่พอเพียง พ่อ ก็ไปมีภรรยาใหม่ ไม่รับผิดชอบในเรื่องรายจ่ายของครอบครัว รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการเรียน ผมจึงต้องออกมาทำงานเพื่อหารายได้” (นักเรียนคนที่ 3. สัมภาษณ์. 2547) “รายได้ของครอบครัวน้อย สมาชิกในครอบครัวหลายคน ต้องเสียสละให้กับน้องอีกคนหนึ่งได้เรียน ประกอบกับสติปัญญาของผมไม่ค่อยดี จึงต้องออกกลางคัน” (นักเรียนคนที่ 19. สัมภาษณ์. 2547) “พ่อเสียชีวิต แม่ไม่ได้ทำงาน ต้องมาอาศัยอยู่กับผู้ปกครอง ที่เป็นพี่ชาย ซึ่งมีรายได้น้อย และยังมีค่าใช้จ่ายในครอบครัวอื่นๆ อีก ทำให้ประสบปัญหาในด้านค่าใช้จ่ายในการเรียน”(นักเรียนคนที่ 20. สัมภาษณ์. 2547)

ตาราง 8 (ต่อ)

ลักษณะปัญหา	เหตุผล
6. ขาดผู้นำครอบครัว	“การที่บิดามีภรรยาใหม่ เป็นเหตุให้บิดามารดามีปากเสียง ทะเลาะเบาะแว้งเป็นประจำ ในที่สุดแยกทางกัน ทำให้รู้สึกว่ขาดผู้นำ เกิดภาวะเครียด และว้าวุ่นใจ” (นักเรียนคนที่ 1. สัมภาษณ์. 2547)
7. สุขภาพร่างกายไม่ดี	“ประสบอุบัติเหตุ ทำให้ร่างกายไม่แข็งแรง โดยเฉพาะวิชาที่ต้องใช้ทักษะในการปฏิบัติ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามปกติ” (นักเรียนคนที่ 18. สัมภาษณ์. 2547)
8. บิดามารดาทะเลาะเบาะแว้งกัน	“บิดาและมารดาทะเลาะกันเป็นประจำ รู้สึกเครียด และเบื่อจนในที่สุดต้องหนีออกจากบ้าน” (นักเรียนคนที่ 2. สัมภาษณ์. 2547)
9. เรียนไม่ทันเพื่อน ♥=๖๔๕) (ภ A	“ผมประสบอุบัติเหตุทางด้านการจักรยานยนต์ กระทบกระเทือนสมอง ความจำ เวลาใช้ความคิดมักหลุดหัว ทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน” (นักเรียนคนที่ 18. สัมภาษณ์. 2547)

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ	พินิจอากาศเอกชัยมงคล จำรูญ
วัน เดือน ปี เกิด	29 กุมภาพันธ์ 2507
สถานที่เกิด	ตำบลวังกระโจม อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	26 / 3 หมู่ 5 ตำบลวังกระโจม อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ 2 ระดับ 7 หัวหน้าคณะวิชาเครื่องกล
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยการอาชีพนครนายก 88 / 2 หมู่ 8 ตำบลพรหมณี อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2548	การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก การบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2533	วิทยาศาสตร์ศาสตรบัณฑิต วิชาเอก เทคโนโลยีเครื่องกล จากสถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2532	ครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอก ช่างอุตสาหกรรม จากสถาบันราชภัฏ พระนคร กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2529	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2525	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ จากโรงเรียนช่างฝีมือทหาร กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2521	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนธัญบุรี ปทุมธานี